Contents

१. शिक्षा, युवा तथा तथा खेलकुद महाशाखा 2

२. स्वास्थ्य शाखा 31

३. महिला, बालवालिका तथा समाज कल्याण शाखा 39

४. सहकारी तथा उद्यम विकास शाखा 46

५. रोजगार सेवा केन्द्र 50

६. सरसफाई प्रवर्द्धन तथा जैविक मल उत्पादन इकाई 52

७. राजस्व शाखा 54

.८ कृषि विकास शाखा 56

९. पशु सेवा शाखा 61

१. शाखासंग सम्बन्धित कानुनहरूः 64

२. वार्षिक कार्यक्रमको भौतिक तथा वित्तिय प्रगतिः 65

१०. भवन तथा बस्ती विकास शाखा 72

११. योजना तथा अनुगमन शाखा 77

१२. प्रशासन शाखा 81

१३. सूचना प्रविधी शाखा 84

१४. आर्थिक प्रशासन शाखा 86

शाखागत प्रगति विवरण २०८०/०८१

१.शिक्षा, युवा तथा तथा खेलकुद महाशाखा

पृष्ठभूमि

नेपालको संविधानले आधारभूत र माध्यमिक शिक्षालाई स्थानीय तहको एकल अधिकार सूचीमा राखेको छ। उक्त अधिकारको कार्यान्वयनका लागि जारी गरिएको स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ११ (२) ज ले विद्यालय शिक्षासँग सम्बन्धित नीति, कानुन, मापदण्ड, योजना तथा कार्यक्रम निर्माण तथा कार्यान्वयन गर्ने, विद्यालयको अनुमति स्वीकृति, सामुदायिक विद्यालयलाई दिने अनुदान तथा सोको व्यवस्थापन, विद्यालयको आय व्ययको लेखा अनुशासन कायम, अनुगमन र नियमनलगायतका अधिकारहरु स्थानीय तहलाई दिएको छ। स्थानीय तह गठन भएपश्चात विद्यालय शिक्षासम्बन्धी वार्षिक योजना तथा कार्यक्रमहरु स्थानीय तह अन्तर्गत सञ्चालन भै आएका छन्। नेपाल सरकारले गुणस्तरीय विद्यालय शिक्षामा समतामूलक पहुँच सुनिश्चित गर्न साथै संस्थागत सक्षमता सुदृढ बनाउनका लागि कार्यान्वयनमा ल्याएको विद्यालय शिक्षा क्षेत्र योजना (२०७९-०८९) अन्तर्गतका कार्यक्रमहरू ससर्त अनुदानको रूपमा स्थानीय तहमार्फत विद्यालयमा सञ्चालन भई आएका छन्। नेपाल सरकारले ससर्त अनुदानमार्फत प्रदान गरेको कार्यक्रमका अतिरिक्त शिक्षा क्षेत्रका समस्याहरू सम्बोधन गर्ने गरी नगरपालिकाले प्राथमिकतामा विभिन्न शैक्षिक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरी शिक्षामा वर्षेनी ठूलो लगानी गरिरहेको छ । यसै सन्दर्भमा आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ मा मध्यविन्दु नगरपालिकाअन्तर्गत शिक्षा, युवा तथा खेलकुद क्षेत्रमा सञ्चालन गरिएका कार्यक्रमहरुको प्रगति, गरिएका प्रयासहरू, कार्यान्वयनमा आइपरेका समस्याहरू समावेश गरिएको छ ।

उद्देश्य

आ.व. २०८०/०८१ मा मध्यविन्दु नगरपालिकामा सञ्चालित शैक्षिक कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयन प्रगतिको अवस्था बोध गराउनु यस प्रतिवेदनको मुख्य उद्देश्य रहेको छ भने शिक्षा युवा तथा खेलकुद महाशाखा अन्तर्गतका वार्षिक कार्यक्रमहरूका उद्देश्यहरू निम्नानुसार रहेका छन् ।

(१) गुणस्तरीय विद्यालय शिक्षामा समतामूलक पहुँच अभिवृद्दि गर्नु

(२) विद्यालय शिक्षामा प्रभावकारी तथा गुणस्तरीय सेवा प्रवाह गराउनु,

(३) विद्यालयको भौतिक तथा शैक्षिक वातावरणमा सुधार ल्याउनु,

(४) खेलकुद र अतिरिक्त क्रियाकलापको माध्यमबाट विद्यार्थीको सर्वाङ्गीण विकासमा टेवा पुर्याउनु।

विद्यमान शैक्षिक अवस्था

- **साक्षरतासम्बन्धी विवरण**

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को तथ्यांकले मध्यविन्दु नगरपालिकाको ६ वर्ष माथिको उमेर समूहको ७९.९ प्रतिशत जनसंख्या साक्षर रहेको देखाएको छ ।

- **शिक्षण संस्थाहरूको विवरण**

शैक्षिक सत्र २०८० सम्म कूल ६६ वटा विद्यालय सञ्चालनमा रहेका छन् । तीमध्ये सामुदायिक विद्यालय ४६ र संस्थागत विद्यालय २० रहेका छन् भने स्नातक तह सञ्चालित क्याम्पस ३ रहेका छन् । यसैगरी सङ्घीय स्रोतबाट ५४ र संस्थागत विद्यालयमा आबद्ध रही २० गरी जम्मा ७४ वटा प्रारम्भिक बालविकास केन्द्र वा पूर्व प्राथमिक विद्यालय सञ्चालनमा रहेका छन्। नगरपालिकाको शैक्षिक संस्थाहरूको विवरणलाई देहायको तालिकामा देखाइएको छ :

तालिका १ : शिक्षण संस्थाहरूको विवरण, २०८१

क्र.सं.	विवरण	इकाई	परिमाण
१	**प्रारम्भिक बालविकास/पूर्व प्राथमिक विद्यालय**		
	सामुदायिक	सङ्ख्या	५४

क्र.सं.	विवरण	इकाई	परिमाण
	संस्थागत	सङ्ख्या	१९
	जम्मा	सङ्ख्या	७३
२	**विद्यालय सङ्ख्या**		
	सामुदायिक विद्यालय	सङ्ख्या	४६
	संस्थागत विद्यालय	सङ्ख्या	१९
	जम्मा	सङ्ख्या	६५
३	**विद्यालय सङ्ख्या(एकाइ)**		
	आधारभूत) १-३/१-५(	सङ्ख्या	२९
	आधारभूत (८-१)	सङ्ख्या	१४
	माध्यमिक (१०-१)	सङ्ख्या	११
	माध्यमिक (१२-१)	सङ्ख्या	१२
४	**सामुदायिक विद्यालय सङ्ख्या(एकाइ)**		
	आधारभूत) १-३(	सङ्ख्या	५
	आधारभूत) १-५(	सङ्ख्या	१८
	आधारभूत (८-१)	सङ्ख्या	१०
	माध्यमिक (१०-१)	सङ्ख्या	३
	माध्यमिक (१२-१)	सङ्ख्या	१०
	जम्मा		४६
५	**संस्थागत विद्यालय सङ्ख्या(एकाइ)**		
	आधारभूत) १-३/१-५(	सङ्ख्या	५
	आधारभूत (८-१)	सङ्ख्या	४
	माध्यमिक (१०-१)	सङ्ख्या	८
	माध्यमिक (१२-१)	सङ्ख्या	२

क्र.सं.	विवरण	इकाई	परिमाण
	जम्मा		१९
६	**विद्यालय सङ्ख्या(तह)**		
	आधारभूत) १-३/१-५ (	सङ्ख्या	६५
	आधारभूत (८-६)	सङ्ख्या	३७
	माध्यमिक (१०-९)	सङ्ख्या	२३
	माध्यमिक (१२-११)	सङ्ख्या	१२
७	प्राविधिक शिक्षा) माध्यमिक तह कक्षा ९-१२ को प्राविधिक धार सञ्चालित विद्यालयहरू) :सिभिल इन्जिनियरिङ १ (नवजागरण मा.वि.) र कम्प्युटर इन्जिनियरिङ १ (जनता मा.वि. मंगलचौर)	सङ्ख्या	२
८	नमुना विद्यालय विकास कार्यक्रम)नवजागरण मा(.वि.	सङ्ख्या	१
९	क्याम्पसकोल्हुवा बहुमुखी क्याम्पस) , नवजागरण बहुमुखी कार्यक्रम, आरुङ्गखोला बहुमुखी क्याम्पस(	सङ्ख्या	३
१०	सामुदायिक सिकाइ केन्द्र ,तमसरिया सामुदायिक सिकाइ केन्द्र) आरुङ्गखोला सामुदायिक सिकाइ केन्द्र(	सङ्ख्या	२

यस नगरपालिकामा सञ्चालित वडागत विद्यालयहरूको विवरणलाई देहाय अनुसार रहेको छ :

तालिका २ : वडागत रूपमा शिक्षण संस्थाहरूको विवरण २०८१

वडा नं.	सामुदायिक विद्यालय	संस्थागत विद्यालय	क्याम्पस	जम्मा विद्यालय
१	२	१	०	३
२	२	४	१	७
३	२	०	०	२
४	२	१	०	३

वडा नं.	सामुदायिक विद्यालय	संस्थागत विद्यालय	क्याम्पस	जम्मा विद्यालय
५	१	१	०	२
६	४	१	०	५
७	२	१	१	४
८	२	१	०	३
९	३	०	०	३
१०	४	४	०	८
११	४	२	१	७
१२	४	१	०	५
१३	१	१	०	२
१४	८	०	०	८
१५	५	२	०	७
जम्मा	४६	२०	३	६९

उल्लेखित तालिकाबाट हेर्दा नगरपालिकामा कुल ६६ विद्यालयहरूमध्ये आधारभूत विद्यालय ४३ र माध्यमिक विद्यालय २३ रहेका छन् । आधारभूत विद्यालय ४३ मध्ये कक्षा १-३५-१/ सञ्चालित २१ र कक्षा १-८ सञ्चालित २९ वटा रहेका छन् भने माध्यमिक १-१० सञ्चालित ११ वटा, कक्षा १-१२ सञ्चालित १२ वटा विद्यालय रहेका छन् । वडागत रूपमा सबैभन्दा बढी विद्यालय वडा नं.१० मा ८ वटा र सबैभन्दा कम वडा नं .३,५ र १३ मा २ २/वटा रहेका छन् । यसैगरी वडा नं .१ र ५ मा माध्यमिक विद्यालय रहेको छैन भने वडा नं .२, ६,७९,, १०, ११,१२, १३ र १५ मा माध्यमिक) ११-१२ (सञ्चालन भएका विद्यालयहरूको पहुँच रहेको छ । यसैगरी वडा नं .३, ९ र १४ मा संस्थागत विद्यालयहरू रहेका छैनन् ।

- **विद्यार्थी विवरण**

शैक्षिक सत्र २०८० मा नगरपालिकाभरी प्रारम्भिक बालविकासमा ३२१५, आधारभूत (कक्षा १-५) मा ६१३५, आधारभूत (कक्षा ६-८) मा ३१२७, माध्यमिक (कक्षा ९-१०) मा १९४८ र माध्यमिक (कक्षा ११-१२) मा १६९२ गरी कूल १६१२० जना विद्यार्थी अध्ययनरत छन् । उक्त विद्यार्थीमध्ये सामुदायिक विद्यालयको विद्यार्थीको हिस्सा ६७७. प्रतिशत र संस्थागत विद्यालयको विद्यार्थीको हिस्सा ३२३. प्रतिशत रहेको छ । शैक्षिक सत्र २०७९ को कक्षागत जम्मा, सामुदायिक र संस्थागत विद्यार्थीको कक्षागत विवरण निम्नअनुसारको तालिकामा देखाइएको छ :

तालिका ३ : कक्षागत जम्मा विद्यार्थी विवरण २०८०

कक्षा	जम्मा विद्यार्थी			सामुदायिक विद्यालय				संस्थागत विद्यालय			
	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	प्रतिशत	छात्रा	छात्र	जम्मा	प्रतिशत
afnljsf;	**१४७३**	**१७४२**	**३२१५**	**९३५**	**१०३१**	**१९६६**	**६१.२**	**५३८**	**७११**	**१२४९**	**३८.८**
slff 1	५४३	५९२	११३५	३४७	३३७	६८४	६०.३	१९६	२५५	४५१	३९.७
slff 2	५६१	६३१	११९२	३५६	३४७	७०३	५९.०	२०५	२८४	४८९	४१.०
slff 3	६४५	७५९	१४०४	४४३	४८६	९२९	६६.२	२०२	२७३	४७५	३३.८
slff 4	५८०	६५७	१२३७	३८४	३८०	७६४	६१.८	१९६	२७७	४७३	३८.२
slff 5	५७७	५९०	११६७	३७६	३७६	७५२	६४.४	२०१	२१४	४१५	३५.६
slff 1-5	**२९०६**	**३२२९**	**६१३५**	**१९०६**	**१९२६**	**३८३२**	**६२.५**	**१०००**	**१३०३**	**२३०३**	**३७.५**
slff 6	४८८	५८३	१०७१	३३५	३६२	६९७	६५.१	१५३	२२१	३७४	३४.९
slff 7	४८१	५१२	९९३	३६३	३२३	६८६	६९.१	११८	१८९	३०७	३०.९
slff 8	५१५	५४८	१०६३	३८४	४०६	७९०	७४.३	१३१	१४२	२७३	२५.७
slff 6-8	**१४८४**	**१६४३**	**३१२७**	**१०८२**	**१०९१**	**२१७३**	**६९.५**	**४०२**	**५५२**	**९५४**	**३०.५**
slff 9	५३५	४८६	१०२१	४२४	३७१	७९५	७७.९	१११	११५	२२६	२२.१
slff 10	४८४	४४३	९२७	३९५	३२७	७२२	७७.९	८९	११६	२०५	२२.१
slff 9-10	**१०१९**	**९२९**	**१९४८**	**८१९**	**६९८**	**१५१७**	**७७.९**	**२००**	**२३१**	**४३१**	**२२.१**
slff 11	४५४	३९२	८४६	३९७	३०६	७०३	८३.१	५७	८६	१४३	१६.९
slff 12	४५४	३९५	८४९	४११	३१०	७२१	८४.९	४३	८५	१२८	१५.१
slff 11-12	**९०८**	**७८७**	**१६९५**	**८०८**	**६१६**	**१४२४**	**८४.०**	**१००**	**१७१**	**२७१**	**१६.०**
ECD-12s'n	७७९०	८३३०	१६१२०	५५५०	५३६२	१०९१२	६७.७	२२४०	२९६८	५२०८	३२.३

- **शिक्षक विवरण**

यस नगरपालिकाको शैक्षिक सत्र २०८० मा कार्यरत शिक्षकहरूको विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ :

तालिका ४ : शिक्षक विवरण

	विवरण	प्रारम्भिक बालविकास र विद्यालय कर्मचारी	प्राथमिक	निम्न माध्यमिक	माध्यमिक	उच्च माध्यमिक	जम्मा
१	स्वीकृत दरवन्दी	५४११४=६०+	१७६	२६	२०	५	२२७
२	राहत अनुदान कोटा		४०	२८	२४	१०	१०२
३	शिक्षण सहयोग अनुदान			५	४		९
४	प्राविधिक धारतर्फ			४	४	८	१६
	जम्मा शिक्षक दरवन्दी सङ्ख्या		२१६	६३	५२	२३	३५४

मध्यविन्दु नगरपालिकामा संघीय सरकारको स्रोतबाट तलवभत्ता खाने शिक्षकहरू (प्रारम्भिक बालविकासका सहजकर्तादेखि कक्षा १२ सम्मका) कुल ४०८ जना शिक्षक कार्यरत रहेको छन् । उक्त सङ्ख्यामध्ये प्रारम्भिक बालविकास केन्द्रका सहजकर्ता ५४, विद्यालय कर्मचारी ६०, सरकारी दरबन्दी (राहत, शिक्षण अनुदान कोटा समेत)मा प्राथमिक, निम्नमाध्यमिक, माध्यमिक र उच्च माध्यमिकमा क्रमशः २१६, ६३, ५२ र २३ गरी कुल ३५४ दरबन्दी रहेको छ । यसैगरी सबै तहमा गरी स्वीकृत दरबन्दी २२७, राहत अनुदान १०२, प्राविधिक धारतर्फ १६ र शिक्षण सहयोग अनुदान (ससर्ततर्फ) ९ जना शिक्षक कार्यरत रहेका छन् ।

- **शिक्षक तथा विद्यालय र विद्यार्थी अनुपातः**

मध्यविन्दु नगरपालिकामा जम्मा विद्यालय विद्यार्थी, शिक्षक विद्यार्थी र विद्यालय शिक्षकको अनुपात देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका ५ : विद्यालय, विद्यार्थी, शिक्षक अनुपात २०८०

तह	विद्यालय विद्यार्थी (जम्मा)	विद्यालय विद्यार्थी (सरकारी)	शिक्षक विद्यार्थी (सरकारी)	विद्यालय शिक्षक (सरकारी)
प्रारम्भिक बालविकास	४४	३६	३६	१
आधारभूत (१-५)	९४	८३	१८	४.७
आधारभूत (६-८)	८५	९१	३५	२.६
माध्यमिक (९-१०)	८५	११७	२९	४.०
माध्यमिक (११-१२)	१४१	१४२	६२	२.३

मध्यविन्दु नगरपालिका भित्र संचालित विद्यालयको विद्यालय र विद्यार्थी अनुपात हेर्दा प्रारम्भिक बालविकास, आधारभूत (१-५), आधारभूत (६-८), माध्यमिक (९-१०) र माध्यमिक (११-१२) को अनुपात क्रमशः ४४, ९४, ८५, ८५ र १४१ रहेको छ । त्यस्तै सामुदायिक विद्यालय तर्फ विद्यालय विद्यार्थी अनुपातमा प्रारम्भिक बालविकास, आधारभूत (१-५), आधारभूत (६-८), माध्यमिक (९-१०) र माध्यमिक (११-१२) को अनुपात क्रमशः ३६, ८३, ९१, ११७ र १४२ रहेको छ ।साथै सामुदायिक विद्यालय तर्फ शिक्षक विद्यार्थी अनुपातमा प्रारम्भिक बालविकास, आधारभूत (१-५), आधारभूत (६-८), माध्यमिक (९-१०) र माध्यमिक (११-१२) को अनुपात क्रमशः ३६, १८, ३५, २९ र ६३ रहेको छ । सामुदायिक(सरकारी) विद्यालय र शिक्षकको अनुपात प्रारम्भिक बालविकास, आधारभूत (१-५), आधारभूत (६-८), माध्यमिक (९-१०) र माध्यमिक (११-१२) को अनुपात क्रमशः १, ४.७, २.६, ४.० र २.३ रहेको छ ।

- **शैक्षिक उपलब्धिका सूचकहरू**

विभिन्न शैक्षिक सूचकहरुमा नगरपालिकाको स्थिति र राष्ट्रिय स्थितिलाई तुलनात्मक रुपमा देहायको तालिकामा देखाइएको छ :

तालिका ६ : शैक्षिक उपलब्धिका सूचकहरुमा तुलनात्मक स्थिति

सूचक		राष्ट्रिय स्थिति	नगरपालिकाको स्थिति	कैफियत
१. आधारभूत शिक्षा				
१.१	पूर्व प्राथमिक शिक्षामा कूल भर्नादर	९९.९	१०७.८	
१.२	पूर्व प्राथमिक शिक्षामा कूल भर्नादर	७०९.	९२	
१.३	प्रारम्भिक बालशिक्षाको अनुभवसहित कक्षा १ मा नवप्रवेशीको प्रतिशत	७६.९	९२.४	
१.४	कक्षा १ मा कूल प्रवेशदर	११५.९	१००९.	
१.५	कक्षा १ मा खुद प्रवेशदर	९५.७	९७१.	
१.६	कूल भर्नादर (कक्षा १-५)	१२४.८	११३३.	
१.७	खुद भर्नादर (कक्षा १-५)	९५.६	९८.५	
१.८	कूल भर्नादर (कक्षा १-८)	१२०.४	११०९.	
१.९	खुद भर्नादर (कक्षा १-८)	९५.१	९६.४	
१.१०	कक्षा १-८ को खुद भर्नादरमा लैंगिक समता	०.९९	०.९९	
१.११	कक्षा ८ मा टिकाउ दर	८६.२	८७३.	
१.१२	आधारभूत शिक्षाको तह पूरा गर्ने दर	८०.३	८३.६	
१.१३	कक्षा ५-१२ वर्ष उमेरका विद्यालय बाहिर रहेका बालबालिकाको प्रतिशत	४.९	३.६	
२. माध्यमिक शिक्षा				
२.१	कक्षा ९-१२ को कूल भर्नादर	८३.२	८५.७	
२.२	कक्षा ९-१२ को खुद भर्नादर	५७.९	६०.४	
२.३	कक्षा १० सम्मको टिकाउ दर	६९.९	७१.२	
२.४	कक्षा १२ सम्मको टिकाउ दर	३७.२	४१.५	
२.५	कक्षा ९-१२ को खुद भर्नादरमा लैंगिक समता	०.९३	०.९९	
३. अनौपचारिक शिक्षा तथा जीवनपर्यन्त सिकाइ				
३.१	साक्षरता दर ६ वर्ष र माथि	७६.२	७९.९	

सूचक		राष्ट्रिय स्थिति	नगरपालिकाको स्थिति	कैफियत
३.२	महिला साक्षरता दर	६९.४	७४.२	
३.३	पुरूष साक्षरता दर	८३.६	८६.७	
४. शिक्षक व्यवस्थापन				
४.१	आधारभूत तहमा महिला शिक्षकको प्रतिशत	५४.१	५६.४	
४.२	माध्यमिक तहमा महिला शिक्षकको प्रतिशत	१९.०	२०	

उल्लेखित तालिका हेर्दा शैक्षिक उपलब्धिका सूचकहरुमा राष्ट्रिय स्थितिसँग तुलना गर्दा मध्यविन्दु नगरपालिकाको अवस्था राम्रो देखिन्छ । यति हुँदा हुँदै पनि सबैका लागि विद्यालय शिक्षाको पहुँच सुनिश्चित गर्ने, प्रारम्भिक बालशिक्षाको अनुभवसहित कक्षा १ मा भर्ना हुनेको प्रतिशत सतप्रतिशत गराउने, विशेषत माध्यमिक शिक्षाको खुद र सहजै देखिने भर्नादरमा वृद्धि गर्न ध्यान दिनुपर्ने अवस्था देखिन्छ ।

नगरपालिका गठन भएपश्चात शिक्षा विकासमा हासिल भएका उपलब्धिहरू

- पाठ्यक्रम अध्ययन तथा अनुसन्धान केन्द्रको स्थापना
- हाम्रो खुसी पाठ्यक्रम विकास, हाते पुस्तक तयारी, शिक्षक क्षमता विकास, अभिभावक शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुका साथै कक्षा १ देखि ८ सम्म हाम्रो खुसी पाठ्यक्रम कार्यान्वयनमा ल्याइएको,
- हाम्रो मध्यविन्दु स्थानीय पाठ्यक्रम तथा पाठ्यसामग्री विकास गरी कार्यान्वयन
- खुसी शुक्रवार कार्यक्रम (Happy Friday) को कार्यान्वयन
- नगरका १३ माध्यमिक विद्यालयहरूमध्ये ११ वटा माध्यमिक विद्यालयलाई विद्यार्थीका आवातजावतका लागि बस व्यवस्थापन गर्न सहयोग
- ५० प्रतिशत लागत साझेदारीमा शिक्षक ल्यापटप कार्यक्रम (७० जना शिक्षक लाभान्वित)
- शिक्षकहरूका लागि दिल्लीका शैक्षिक गतिविधिहरू अवलोकनका साथै तालिममा सहभागिता,
- कक्षा १ देखि ५ सम्म अंग्रेजी माध्यम शिक्षणका लागि निशुल्क पाठ्यपुस्तक व्यवस्थापन सहयोग
- बालविकास सहजकर्ता, विद्यालय कर्मचारीहरूलाई नेपाल सरकारले निर्धारण गरेको न्यूनतम पारिश्रमिकका अतिरिक्त थप तलव व्यवस्थापन
- शिक्षक दरवन्दी कम भएका विद्यालयहरूमा नगरतर्फबाट शिक्षण सहयोग अनुदान
- परीक्षणका रूपमा एक वडाबाट निशुल्क शिक्षा कार्यान्वयन (विद्यार्थी तथा अभिभावकसँग कुनै पनि सहयोग एवम् शुल्क नलिने गरी)

- नमूना आधारभूत विद्यालय विकास : विद्यालयको प्रस्तावमा शैक्षिक गुणस्तर सुधार तथा अनुकुल सिकाइ वातावरण सिर्जनका लागि अनुदान सहयोग,
- बालविकास कक्षाको बसाइ र शैक्षिक सामग्री व्यवस्थापन (सबै बालविकास कक्षामा)
- शिक्षक तालिम तथा क्षमता विकास : बालविकास, सूचना प्रविधि, विषयगत तालिम, विहानी प्रार्थना, लेखा व्यवस्थापन आदि ।
- सुशासन तथा व्यवस्थापन

  (क)नगर शिक्षा ऐनको निर्माण र कार्यान्वयन

  (ख)कार्यविधिहरू : करार शिक्षक नियुक्ति, नमूना विद्यालय विकास, लेखापरीक्षण, शिक्षण सहयोग अनुदान, स्रोतशिक्षक व्यवस्थापन, हाम्रो खुसी पाठ्यक्रम निर्माण तथा कार्यान्वयन निर्देशिका

  (ग) नगर शिक्षा योजना निर्माण र कार्यान्वयन

  (घ) वडा शिक्षा समिति गठन तथा परिचालन
- उत्कृष्ट विद्यार्थी, शिक्षक तथा विद्यालय सम्मान एवम् पुरस्कार
- प्रकाशन : शैक्षिक बुलेटिन (बार्षिक), शैक्षिक क्यालेण्डर
- कक्षा ५ मा सिकाइ उपलब्धि परीक्षण, विश्लेषण र समीक्षा
- खेलकुद : वडा र नगरस्तरीय मेयर कप, विद्यालयस्तरीय राष्ट्रपति रनिङ शिल्ड, विद्यालयलाई खेल सामग्री वितरण, खेलकुद पूर्वाधार निर्माण
- गण्डकी प्रदेश सरकार मुख्यमन्त्री नवप्रवर्तन साझेदारी कार्यक्रम अन्तर्गत आ.व. २०८०/८१ मा हाम्रो खुसी शैक्षिक सुधार परियोजना स्वीकृत भई कार्यान्वयन गरिएको
- प्रिन्सिपल एसोसियसन अफ नेपाल (PAN) द्वारा गण्डकी प्रदेशमा शिक्षा क्षेत्रको उत्कृष्ट स्थानीय तहको रुपमा सम्मानित भएको
- राष्ट्रिय खेलकुद परिषदबाट खेलकुद क्षेत्रमा गरेको कार्यको प्रसंशा गर्दै उत्कृष्ट स्थानीय तहको रुपमा सम्मानित भएको।

शिक्षा क्षेत्रका मुख्य चुनौतीहरू

- प्रारम्भिक वालविकास तथा शिक्षालाई विद्यालय शिक्षाको अभिन्न अङ्गको रूपमा व्यवस्थित गरी गुणस्तरीय बनाउनु,
- आधारभूत शिक्षालाई अनिवार्य तथा निःशुल्क र माध्यमिक शिक्षालाई निःशुल्क गर्नका लागि आवश्यक पर्ने दीर्घकालीन स्रोतको व्यवस्थापन गर्नु,
- कक्षा छाड्ने दर शून्यमा झारी अपेक्षित सिकाइ उपलब्धि हासिल गर्नु,
- शिक्षण सिकाइ पद्धतिलाई गुणस्तरीय, व्यावहारिक, बालमैत्री एवम् प्रविधिमा आधारित बनाउनु,
- शिक्षकले कक्षा कोठामा बिताउने समय र कक्षा शिक्षणको प्रभावकारिताको आँकलन गर्ने संयन्त्र निर्माणगर्नु,

- विद्यालयमा तहगत, विषयगत रुपमा दक्ष एवम् प्रतिवद्ध शिक्षकको व्यवस्थापन गर्नु
- कुशल नेतृत्व गर्न सक्षम हुने गरी प्रधानाध्यापकहरूको क्षमता विकास गर्नु,
- विद्यालयहरूको एकीकरण, समायोजन र पुनर्मिलान गर्नु,
- सूचना प्रविधिलाई शिक्षण सिकाइ क्रियाकलापको अभिन्न अङ्गको रूपमा स्थापित गर्नु,
- प्राविधिक तथा व्यवसायिक शिक्षाको उचित व्यवस्थापन गरी गुणस्तर, पहुँच र सक्षमताको विकास गर्नु,
- शैक्षिक क्षेत्रमा सुधारका लागि वडा शिक्षा समितिको क्षमता विकास र परिचालन गर्नु,
- सबै उमेर समूहका व्यक्तिहरूका लागि जीवन पर्यन्त सिकाइका लागि पर्याप्त अवसर सिर्जना गर्नु,
- सार्वजनिक शिक्षाप्रतिको जनविश्वास वृद्धि गराउनु,
- संस्थागत विद्यालय तथा शिक्षण संस्थाहरूलाई सहभागितामूलक र सरकारको पूरक प्रणालीका रूपमा व्यवस्थित गरी सेवा प्रदायक संस्थाको रूपमा सञ्चालनमा ल्याउनु,
- शिक्षाका हरेक तह र क्षेत्रमा सुशासनको प्रत्याभूति गराउनु ।

कानुनी आधार/प्रक्रिया

- शिक्षा ऐन, २०२८ (संशोधनसहित), शिक्षा नियमावली २०५९ (संशोधनसहित), मध्यविन्दु नगरपालिकाको शिक्षा ऐन, २०७८ लगायत शिक्षासम्बन्धी कानुनहरू
- हाम्रो खुसी पाठ्यक्रम निर्माण तथा कार्यान्वयन निर्देशिका २०८०
- शिक्षण सहयोग अनुदान व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७८
- नमुना आधारभूत विद्यालय व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७८
- वार्षिक कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि २०८०।०८१ (शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्र सानोठिमी)
- सार्वजनिक खरिद ऐन तथा नियमावली (संशोधनसहित)
- शैक्षिक सत्र २०८० को शैक्षिक तथ्यांक (IEMIS)
- नगर कार्यपालिका तथा नगर शिक्षा समितिको निर्णय
- कार्यक्रम अनुसार कार्ययोजना तयारी तथा स्वीकृति

सम्झौता, अनुदान निकासा, अनुदान, अनुगमन मूल्यांकन तथा प्रगतिको आधारमा फछ्यौट ।

वार्षिक कार्यक्रमको भौतिक तथा वित्तीय प्रगति

आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ शिक्षा, युवा तथा खेलकुद महाशाखातर्फ विभिन्न शिर्षकहरूको बजेट र वित्तीय प्रगतिको समष्टिगत अवस्थालाई देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

वार्षिक समस्टिगत बजेट तथा खर्चको स्थिति

तालिका ११ : वार्षिक समष्टिगत बजेट र खर्चको स्थिति २०८०।८१ (बजेट रु हजारमा)

क्रस.	कार्यक्रम शिर्षक	विनियोजन वजेट	खर्च भएको रकम	वित्तीय प्रगति (प्रतिशतमा(
१	**शिक्षक तलवभत्ता तर्फ**			
1.1	आधारभूत तहका स्वीकृत दरवन्दीका शिक्षक, राहत अनुदान शिक्षकका लागि तलब भत्ता अनुदान	१४३९००	१३९६३५	९७.०३६
1.2	माध्यमिक तहका स्वीकृत दरवन्दीका शिक्षक, राहत अनुदान शिक्षकका लागि तलब भत्ता अनुदान	४९३००	४८८८२	९९.१५२
2	**विद्यालय क्षेत्रविकास कार्यक्रम**			
2.1	विद्यालय क्षेत्रविकास कार्यक्रमका जम्मा	६७८००	६११९५.२	९०.२५८
3	**राष्ट्रिय खेलकुद परीषद तर्फ**			
3.1	राष्ट्रपति रनिंगशिल्ड प्रतियोगिता	१००	१००	१००
4	गण्डकी प्रदेश			
4.1	हाम्रो खुसी शैक्षिक सुधार परियोजना(लागत साझेदारी समेत)	११६००	९९९३.४१	८६.१५
5	**स्थानीय तहतर्फ**			
5.1	शिक्षा महाशाखा तर्फ	३२४५०	२६६६५	८२.१७२
5.2	खुसी कार्यक्रम)CSRC)	३७७५	२१८८.१७	५७.९६५
5.3	शैक्षिक पूर्वाधार तर्फ	६०००	४६८९.३१	७८.१५५
5.4	युवा तथा खेलकुद	४२५०	२७४२.८८	६४.५३८

शिक्षा, युवा तथा खेलकुद महाशाखातर्फ जम्मा		४६४७५	३६२८५	७८.०७५
	स्थानीय र संघिय ससर्त समेत जम्मा	३१९१७५	२९६०९१	९२.७६८

वित्तीय हस्तान्तरण भएका कार्यक्रमहरू (ससर्त अनुदान) तर्फको प्रगति विवरण

तालिका १२ : वित्तीय हस्तान्तरण (ससर्त अनुदान)तर्फ क्रियाकलापगत भौतिक तथा वित्तीय प्रगति (बजेट हजारमा)

क्र.स.	क्रियाकलापको नाम	विनियोजित रकम	इकाई	भौतिक प्रगति			वित्तीय प्रगति	
				लक्ष्य	प्रगति	प्रगति %	वार्षिक खर्च	खर्च प्रतिशत
१	आधारभूत तहका स्वीकृत दरवन्दीका शिक्षक, राहत अनुदान शिक्षकका लागि तलब भत्ता अनुदान	१४३९००	शिक्षक संख्या	२७९	२७९	१००	१३९६३५.३	९७.०४
२	माध्यमिक तहका स्वीकृत दरवन्दीका शिक्षक, राहत अनुदान शिक्षकका लागि तलब भत्ता अनुदान	४९३००	शिक्षक संख्या	७५	७५	१००	४८८८१.९७	९९.१५
३	विद्यालय शिक्षा क्षेत्र योजना कार्यक्रम तर्फ							
३.१	प्रारम्भिक बालविकास सहजकर्ताहरुको पारिश्रमिक तथा विद्यालय कर्मचारी व्यबस्थापन अनुदान	१५१०२	संख्या	११४	११४	१००	१५१०२	१००
३.२	सार्वजनिक विद्यालयका विद्यार्थीहरुका लागि निशुल्क पाठ्यपुस्तक अनुदान	६५६८	विद्यार्थी संख्या	९१२७	९१२७	१००	५३१८.५९४	८०.९८
३.३	तोकिएका विद्यार्थीको दिवा खाजाका लागि विद्यालयलाई अनुदान	१६७५६	विद्यार्थी संख्या	५७९८	५७९८	१००	१४७४६.१२	८८.०१
३.४	विद्यालय सञ्चालन तथाव्यवस्थापन अनुदान	३०९५	विद्यालय संख्या	४६	४६	१००	३०९५	१००
३.५	शैक्षिक पहुँच सुनिश्चितता, अनौपचारिक तथा वैकल्पिक शिक्षा कार्यक्रम (परम्परागत विद्यालय, वैकल्पिक विद्यालय, साक्षरता र निरन्तर शिक्षाका कार्यक्रम समेत(	६५२	संख्या	३	३	१००	६३९.७४	९८.१२

क्र.स.	क्रियाकलापको नाम	विनियोजित रकम	इकाई	भौतिक प्रगति			वित्तीय प्रगति	
				लक्ष्य	प्रगति	प्रगति %	वार्षिक खर्च	खर्च प्रतिशत
३.६	विद्यालयमा शैक्षिक गुणस्तर सुदृढीकरण एवम् कार्यसम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन अनुदान	८४५०	विद्यालय संख्या	९	९	१००	८४१९.४७२	९९.६४
३.७	सामुदायिक विद्यालयका छात्राहरुलाई निशुल्क स्यानिटरी प्याड ब्यवस्थापन	२९५९	विद्यालय संख्या	२८००	२८००	१००	१४४५.३३८	४८.८५
३.८	प्रति विद्यार्थी लागतका आधारमा शिक्षण सिकाइसामग्री तथा डिजिटल सिकाइ सामाग्रीको व्यवस्थापनका लागी विद्यालयलाइ अनुदान	५४३६	विद्यार्थी संख्या	१०४९०	१०४९०	१००	५११३.७	९४.०७
३.९	अंग्रेजी, गणित र विज्ञान विषयमा शिक्षण सहयोग अनुदान(माध्यमिक)	२२७२	शिक्षक संख्या	४	४	१००	२१४०.७६१	९४.२२
३१०.	अंग्रेजी, गणित र विज्ञान विषयमा शिक्षण सहयोग अनुदान(आधारभूत)	२२५७	शिक्षक संख्या	५	५	१००	१९९१.८०४	८८.२५
३११.	कोभिड१९ - बाट पुगेको शैशिक क्षतिको परिपूरण तथा अन्य विपतको समयमा सिकाइ निरन्तरताको लागी कार्यक्रम	५००	संख्या	४६	०	०		०
३१२.	सार्वजनिक विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरुका लागि छात्रबृत्ति (आवासीय तथा गैरआवासीय(	२५२२	विद्यार्थी संख्या	३३६५	३३६५	१००	२०७२.६	८२.१८
३१३.	शैक्षिक सुशासनका लागी संस्थागत क्षमता विकास विद्यार्थी परीक्षण मुल्यांकन, शिक्षक मेन्टरिङ तथा विद्यालय सुपरीवेक्षण	१२३१	पटक	१	१	१००	११११०.०४७	९०.१७
विद्यालय शिक्षा क्षेत्र योजना कार्यक्रम तर्फ जम्मा		६७८००					६११९५.१७	९०.२६
	राष्ट्रिय खेलकुद परीषद तर्फ	१००	पटक	१	१	१००	१००	१००
	जम्मा बजेट	२६११००					२४९८१२.४	९५.६८

गण्डकी प्रदेश तर्फको कार्यक्रमहरूको प्रगतिः

मुख्यमन्त्री नवप्रवर्तन साझेदारी साझेदारी कार्यक्रम अन्तरगत हाम्रो खुसी कार्यक्रमको भौतिक तथा वित्तीय प्रगति देहाय बमोजिम उल्लेख गरिएको छ।

तालिका १३ : गण्डकी प्रदेश तर्फ हाम्रो खुसी शैक्षिक सुधार कार्यक्रमको वित्तीय प्रगति

सि.नं.	क्रियाकलापको नाम	विनियोजित बजेट	एकाइ	भौतिक प्रगति			वित्तीय प्रगति	
				लक्ष्य	प्रगति	प्रगति %	वार्षिक खर्च	प्रगति %
१.	**जनशक्ति खर्च**							
११.	हाम्रो खुसी पाठ्यक्रम निर्माण	८०००००	जना	१०	११	१००	७८१७५०	९७७२.
	उपजम्मा (१(	८०००००					७८१७५०	९७७२.
२	उपकरण खरिद तथा नयाँ प्रविधि स्थापना खर्च							
२१.	पाठ्यक्रम तथा पाठ्यपुस्तक छपाई	७०००००	संख्या	३००१८०/२४०/	३००१८१/२४०/	१००	६६७१५२	९५३१.
२२.	नमुना ल्याव /नवप्रवर्तन केन्द्र स्थापना	१००००००	पटक	१	१	१००	९५०१३२	९५०१.
२३.	नमुना ल्यावनवप्रवर्तन केन्द्रका लागि उपकरण /	६५००००	पटक	१	१	१००	५५४०७९	८५२४.
२४.	गणित नमुना ल्यावकालागि उपकरण	६०००००	संख्या	१	१	१००	५८७०९६	९७८५.
२ ५. क	विद्यालयको कक्षाकोठा व्यवथापन (कक्षाकोठा सुधार)	१००००००	विद्यालय संख्या	२०	२०	१००	१००००००	१००००.
२ ५. ख	विद्यालयको कक्षाकोठा व्यवथापन (उपकरण तथा सामाग्री)	१००००००	विद्यालय संख्या	११	११	१००	९९४४००	९९४४.
२६.	हरित विद्यालयका लागि उद्यान निर्माण	३०००००	विद्यालय संख्या	४६	४६	१००	३०००००	१००००.
	उपजम्मा (२(	५२५००००					५०५२८५९	९६२४.
४	ज्ञान व्यवस्थापनहस्तान्तरण /							
४१.	हाम्रो खुसी पाठ्यक्रम सिकाइ अनुभव आदानप्रदान	६०००००	पटक	१	१	१००	३८५०००	६४१७.

सि.नं.	क्रियाकलापको नाम	विनियोजित बजेट	एकाइ	भौतिक प्रगति			वित्तीय प्रगति	
				लक्ष्य	प्रगति	प्रगति %	वार्षिक खर्च	प्रगति %
४२.	MHRT र SHRT लगायत अन्य तालिम तथा व्यवस्थापन	४०००००	पटक	१	१	१००	६५३००	१६३३.
४३.	खुसि पाठ्यक्रम शिक्षक तालिमकार्यशाला /	१३५००००	पटक	४८७	४७८	९८	१२२२७३०	९०५७.
४४.	अभिभावक प्रशिक्षक गोष्टि ३)cluster)	७०००००	पटक	१	१	१००	५३७५००	७६७९.
४५.	सरोकारवाला संग अन्तरक्रिया (स र जनप्रतिनिधि.व्य.वि)	३५००००	पटक	१	१	१००	११३८२०	३२५२.
४६.	विद्यार्थीहरुलाइ माटो चिनाऔ कार्यक्रम	४०००००	पटक	२३	२३	१००	३९९५३४	९९८८.
	उपजम्मा (४(	३८०००००					२७२३८८४	७१६८.
५	परामर्श सेवा					१००		
५१.	गणित तथा विज्ञान ल्याव हरित विद्यालय /नवप्रवर्तन केन्द्र / निर्माणको लेआउट, डिजाइन तयारि	५०००००	संख्या	३	३	१००	३९५१७३	७९०३.
	उपजम्मा (५(	५०००००					३९५१७३	७९०३.
६	अनुगमन खर्च							
६१.	कार्यक्रम अनुगमन	१०००००	पटक	निरन्तर	निरन्तर	१००	७३८८१	७३८८.
	उपजम्मा (६(	१०००००					७३८८१	७३८८.
७	अन्य गतिविधि							
७१.	HAPPY FRIDAY कार्यक्रम संचालन	७०००००	विद्यालय संख्या	४६	४६	१००	६८९५००	९८५०.
७२.	बेशलाइन तथ्यांक संकलन गुणात्मक प्रश्नपत्र निर्माण तथा) (संकलन र विश्लेषण	५००००	पटक	१	२	१००	५००००	१००००.
७३.	संचालन/ संजालिकरण, व्यवस्थापन	३०००००	पटक	निरन्तर	निरन्तर	१००	१६३०००	५४३३.
७४.	विविध	१०००००	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर	१००	६३३६०	६३३६.
	उपजम्मा (७(	११५००००					९६५८६०	८३९९.
कुल जम्मा (७+६+५+४+२+१)		११६०००००					९९९३४०७	८६१५.

नगरपालिकाको आन्तरिक स्रोत तर्फका कार्यक्रमहरूको प्रगति

मध्यविन्दु नगरपालिकाको आन्तरिक स्रोत तर्फका कार्यक्रमहरुको भौतिक तथा वित्तीय प्रगति देहायअनुसार रहेको छ।

तालिका नं. १४ : नगरतर्फका शैक्षिक कार्यक्रमहरूको भौतिक तथा वित्तीय प्रगति

क्र.स.	कार्यक्रमको नाम	विनियोजित रकम	इकाई	भौतिक प्रगति			वित्तीय प्रगति	
				लक्ष्य	प्रगति	प्रगति %	वार्षिक खर्च	खर्च %
१	वालबिकास केन्द्र बसाइ व्यवस्थापन र शैक्षिक सामाग्री व्यवस्थापन	८००	विद्यालय संख्या	९	९	१००	८०००००.	१००
२	विद्यालय कर्मचारी, ECD तथा सामुदायिक सिकाइ केन्द्रका परिचालकहरुलाइ तलव सुविधा	११०००	संख्या	११५	११५	१००	१०९०६०६७.	९९.१५
३	कक्षा ५ सम्म अंग्रेजी मध्यममा नि शुल्कः पाठ्यपुस्तक व्यवस्थापन	४०००	विद्यार्थी संख्या				३३६७३७२.	८४.१८
४	शिक्षण सहयोग अनुदान (स्वयमसेवक शिक्षक)	३५००	शिक्षक संख्या	११	११	१००	३४८००००.	९९.४३
५	वालवालिकासंग मेयर कार्यक्रम	२००	पटक	१	१	१००	११७१६५.	५८.५८
६	स्रोत शिक्षकसट्टा शिक्षक व्यवस्थापन/	१२००	शिक्षक संख्या	४	४	१००	११९४९६६.	९९.५८
७	परीक्षा व्यवस्थापन (कक्षा ८ र कक्षा ५)	७००	पटक	१	१	१००	६९४५५२.	९९.२२
८	शिक्षक तथा बालविकास सहयोगी कार्यकर्ताको लागी पुनर्ताजगी तथा शैक्षिक सामाग्री निर्माण र प्रयोग सम्बन्धि तालिम	२५०	पटक	१	०	०	००००.	०
९	स्थानीय पाठ्यक्रमको पाठ्यपुस्तक निर्माण, विकास तथा छपाई	२५००	पटक	१	१२/	५०	७३७९१५.	२९.५२
१०	सरोकारवाला संग कार्यक्रम कार्यन्वयन सम्बन्धमा अभिमुखीकरण	१००	पटक	१	१	१००	८१९२०.	८१.९२

क्र.स.	कार्यक्रमको नाम	विनियोजित रकम	इकाई	भौतिक प्रगति			वित्तीय प्रगति	
				लक्ष्य	प्रगति	प्रगति %	वार्षिक खर्च	खर्च %
११	नगरस्तरीय अतिरिक्त क्रियाकलाप संचालन	४००	संख्या	५	५	१००	३०६२४०.	७६.५६
१२	प्रधानाध्यापक लगायत सरोकारवालाहरु संग नियमित वैठक	२००	नियमित	नियमित	नियमित	१००	५६८५०.	२८.४३
१३	विषयगत शिक्षक कार्यशाला संचालन	५००	पटक	१	१	१००	१८५८५०.	३७.१७
१४	विद्यालय सुपरीवेक्षण तथा अनुगमन	३००	विद्यालय संख्या	६०	६०	१००	१२५४००.	४१.८०
१५	नतिजामा आधारित विद्यार्थी, शिक्षक, विद्यार्थी पुरस्कार तथा शिक्षा दिवस	३००	पटक	१	१	१००	११२४९०.	३७.५०
१६	विद्यार्थी भर्ना अभियान	५०	पटक	१	१	१००	००००.	०
१७	विपन्न लक्षित विद्यार्थीलाइ झोला स्टेशनरी र पोशाक सहयोग कार्यक्रम	२००	पटक	१	१	१००	१९३२०.	९.७
१८	नमुना आधारभूत विद्यालय विकास कार्यक्रम	३०००	विद्यालय संख्या	६	६	१००	३००००००.	१००
१९	शिक्षा समिति वैठक, विभिन्न कार्यविधि, निर्देशिका मस्यौदा, तयारि तथा संसोधन	२००	समिति संख्या	६	६	१००	१३४५५०.	६७.२८
२०	शैक्षिक बुलेटिन तथा क्यालेन्डर	२००	पटक	२	२	१००	१११९९७.	५६.००
२१	इमिस र लेखा व्यवस्थापन तालिम	१५०	पटक	२	२	१००	१५००००.	१००
२२	सामुदायिक सिकाइ केन्द्र मार्फत कार्यक्रम	१००	सिकाइ केन्द्र	२	०	०	००००.	०
२३	SIP, सामाजिक परीक्षण, आर्थिक लेखा परीक्षण प्रतिवेदन लेखांकन तथा सार्वजनिकिकरण तथा शिक्षक कामु.स. मुल्यांकन एवं अभिलेखीकरण	१००	कार्यक्रम संख्या	३	२	६६	४७०५०.	४७.०५

क.स.	कार्यक्रमको नाम	विनियोजित रकम	इकाई	भौतिक प्रगति			वित्तीय प्रगति	
				लक्ष्य	प्रगति	प्रगति %	वार्षिक खर्च	खर्च %
२४	वि शिक्षक अभिभावक संघको क्षमता /स.व्य. अभिवृद्धिअन्तरक्रिया /	१००	पटक	१	०	०	००००.	०
२५	आधारभूत तहका विद्यालयहरुमा आइसीटि व्यवस्थापन कार्यक्रम	५००	पटक	१	०	०	००००.	०
२६	मध्यविन्दु उच्च शिक्षा छात्रवृत्ति	०	पटक	१	०	०	००००.	०
२७	१४ नं वडा निशुल्क कार्यक्रम	१०००	पटक	१	१	१००	९९९६०.	९९.९६
२८	विहानी प्राथना व्यवस्थापन तालिम तथा म्युजिकल सामाग्री वितरण	१००	पटक	१	१	१००	३५६५.	३५.६५
२९	वडा शिक्षा समिति संचालन व्यवस्थापन १५ वटै) (वडा	६००	पटक	१	०	०	०	०
३०	नगरस्तरीय गणित तथा विज्ञान ल्याव स्थापना	०	पटक	१	०	०	०	०
३१	शैक्षिक सामाग्री प्रदशनी कार्यक्रम	२००	पटक	१	०	०	०	०
३२	विद्यार्थी अतिरिक्त क्षमता विकास कार्यक्रम	०	पटक	१	०	०	०	०
	शिक्षा महाशाखातर्फ जम्मा	३२४५०		२४३	२३१	२११६	२६६६४९५४.	८२.१७
पाठ्यक्रम अध्ययन तथा अनुसन्धान केन्द्र								
३३	केन्द्र संचालन	१००	पटक	१	१	१००	१००	१००
३४	पाठ्यक्रम निर्माण कार्यको पूर्णता	२००	पटक	१	१	१००	२००	१००
३५	तथ्यांक संकलन	०	पटक	१	०	०	०	०
३६	शिक्षक हाते पुस्तिका निर्माण कार्यशाला	३००	पटक	१	१	१००	३००००.	१००
३७	विस अध्यक्षको लागि अभिमुखीकरण तालिम.व्य.	१००	पटक	१	१	१००	१००००.	१००
३८	MHRT र SHRT को तालिम संचालन	५००	पटक	१	१	१००	४९९९६.	९९.९९
३९	अभिभावक प्रशिक्षण गोष्ठी	१०००	पटक	१	१	१००	६५१३८.	६५.१४

क.स.	कार्यक्रमको नाम	विनियोजित रकम	इकाई	भौतिक प्रगति			वित्तीय प्रगति	
				लक्ष्य	प्रगति	प्रगति %	वार्षिक खर्च	खर्च %
४०	हाम्रो खुशी पाठ्यक्रम पाइलटिंग	३००	पटक	१	०	०	०	०
	अनुगमन कार्य	०	पटक	१	०	०	०	०
४१	हाम्रो खुशी पाठ्यक्रमको प्रभावकारिता अध्ययन	७५	पटक	१	०	०	०	०
४२	हाम्रो खुशी परामर्श सेवा सहजीकरण सेवा/	७००	पटक	१	१	१००	३३६८२.	४८.१२
४३	हाम्रो खुशी पाठ्यक्रमको पूर्ण कार्यान्वयन	०	पटक	१	०	०	०	०
४४	हाम्रो खुसी पाठ्यक्रम बिमोचन	५००	पटक	१	०	०	०	०
	खुसी कार्यक्रम तर्फ जम्मा	३७७५		१३	७	७००	२१८८१७.	५७.९६
	शैक्षिक पूर्वाधार							
४५	लुम्बिनी प्रा १०-वि मध्यविन्दु.,चिसापानी	३००	पटक	१	१	१००	२७५३६.	९१.७९
४६	नारायणी प्रा १२- वि मध्यविन्दु.,तमासपुर	२००	पटक	१	१	१००	१६४८१.	८२.४१
४७	जनज्योति प्रा १२- वि मध्यविन्दु., ज्वाइथर	२००	पटक	१	१	१००	१७८५६.	८९.२८
४८	ध्रुव तारा प्रा १५- वि मध्यविन्दु.,भिठा	२५०	पटक	१	१	१००	२४२५०.	९७.००
४९	गौरीशंकर प्रा ९- वि मध्यविन्दु., बसन्तपुर	३००	पटक	१	१	१००	२७४४३.	९१.४८
५०	शंकर गोसाई बाबा प्रा६- वि मध्यविन्दु.	२००	पटक	१	१	१००	१९३८२.	९६.९१
५१	पंचपान्डव प्रा वि.सौचालय निर्माण मध्यविन्दु ४-	२००	पटक	१	१	१००	१७७४४.	८८.७२
५२	लोहासेधारा प्रा ८- वि मध्यविन्दु.,भागरा	२००	पटक	१	१	१००	१८९०४.	९४.५२
५३	जनता आ १०- मध्यविन्दु .वि.,क्षेत्रीटाँडी	१५०	पटक	१	१	१००	१५०००.	१००.००
५४	दुर्गा आ ६- मध्यविन्दु .वि., टाँडी	२००	पटक	१	१	१००	१५१७९.	७५.९०
५५	हरिहर मन्दिर आ १५- वि मध्यविन्दु.,भिउरान	२००	पटक	१	१	१००	१९४००.	९७.००
५६	विन्देश्वरी आ५- वि मध्यविन्दु.,बाघखोर	२००	पटक	१	१	१००	१६७५२.	८३.७६
५७	ज्ञानज्योति आ८- वि मध्यविन्दु.,रानीटार	२००	पटक	१	१	१००	१९१९६.	९५.९८
५८	सरस्वती मा१३- वि मध्यविन्दु.,मैनाघाट	३००	पटक	१	१	१००	२८७४४.	९५.८१

क.स.	कार्यक्रमको नाम	विनियोजित रकम	इकाई	भौतिक प्रगति			वित्तीय प्रगति	
				लक्ष्य	प्रगति	प्रगति %	वार्षिक खर्च	खर्च %
५९	यादव मा१२- वि मध्यविन्दु., तमासपुर	२००	पटक	१	१	१००	०	०.००
६०	जनता मा ३- वि मध्यविन्दु., इटौरा	२००	पटक	१	१	१००	१९१६३.	९५.८२
६१	वीरेन्द्र मा११- वि मध्यविन्दु., द्वारदह	२००	पटक	१	१	१००	१७४८८.	८७.४४
६२	रत्नराज्य लक्ष्मी मा १४- वि मध्यविन्दु., द्ववारी	७००	पटक	१	१	१००	०	०.००
६३	कुमारवर्ती बहुमुखी क्यामपस पूर्वाधार निर्माण मध्यविन्दु २-	५००	पटक	१	१	१००	४५६०७.	९१.२२
६४	नव जागरण बहुमुखी क्यामपस पूर्वाधार निर्माण मध्यविन्दु ७-	५००	पटक	१	१	१००	४८१५.	९६.३०
६५	अरुणखोला बहुमुखी क्यामपस पूर्वाधार निर्माण मध्यविन्दु ४-	५००	पटक	१	१	१००	४६०३३.	९२.०७
६६	गृहणी कक्षा व्यवस्थापन मध्यविन्दु ३-	१००	पटक	१	१	१००	८६१६.	८६.१७
	शैक्षिक पूर्वाधार तर्फ जम्मा	६०००				२२००	४६८९३१.	७८.१६
	युवा तथा खेलकुद तर्फ							
६५	विद्यालयस्तरीय फुटबल प्रतियोगिता	२००	पटक	१	१	०	०	०
६६	विपद व्यवस्थापन र सामाजिक अभियानमा युवाको भूमिका	२००	पटक	१	१	१००	९५.२२	४७.६१
६७	मध्यविन्दु क्रिकेट प्रतियोगिता	२००	पटक	१	१	१००	२००	१००
६८	नगरपालिकास्तरीय ब्याडमिन्टन प्रतियोगिता	२००	पटक	१	१	१००	२००	१००
६९	नगरस्तरीय एथलेटिक्स प्रतियोगिता	१५०	पटक	१	१	१००	४०	२६.६६६६७
७०	परम्परागत तथा लोपोन्मुख खेलकुद	१५०	पटक	१	१	१००	१५०	१००
७१	राष्ट्रपति रनिंगशिल्ड प्रतियोगिता	३००	पटक	१	१	१००	३००	१००
७२	मार्शल आर्ट प्रतियोगिता	२००	पटक	१	०	०	०	०

क.स.	कार्यक्रमको नाम	विनियोजित रकम	इकाई	भौतिक प्रगति			वित्तीय प्रगति	
				लक्ष्य	प्रगति	प्रगति %	वार्षिक खर्च	खर्च %
७३	युवा परिचालन	२००	पटक	१	०	०	०	०
७४	अपांगहरुलाइ खेलकुद कार्यक्रम	१५०	पटक	१	०	०	०	०
७५	तालिम तथा प्रशिक्षण	४००	पटक	१	१	१००	२२१.५	५५.३७५
७६	युवा उधमशिलता प्रवर्धन तथा प्रोत्साहन	२००	पटक	१	०	०	०	०
७७	लागु पदार्थ दुर्व्यसन विरुद्द युवाहरुलाइ सचेतीकरण कार्यक्रम	१००	पटक	१	१	१००	११.५४	११.५४
७८	अन्तर्राष्ट्रिय युवा दिवस	५०	पटक	२	२	१००	५०	१००
७९	खेलकुद सामाग्री सहयोग	३००	पटक	१	१	१००	२९९.४५	९९.८१६६७
८०	मध्यविन्दु फुटवल प्रतियोगिता	३००	पटक	१	१	१००	३००	१००
८१	नगर खेलकुद विकास समिति परिचालन	२००	पटक	१	१	१००	१९९.४१६	९९.७०८
८२	मध्यविन्दु भलिवल प्रतियोगिता	२५०	पटक	१	१	१००	२४५.७५	९८.३
८३	खेलकुद प्रवर्धन तथा प्रोत्साहन प्रतियोगिता	५००	पटक	१	१	१००	४३०	८६.०
	युवा तथा खेलकुद तर्फ जम्मा	४२५०					२७४२.८७६	६४.५३८२६
शिक्षा, युवा तथा खेलकुद महाशाखा, खुसी तथा शैक्षिक पूर्वाधारतर्फ जम्मा		४६४७५					३३५४२४४.	७२१७.

आ.व. २०८०।०८१ मा विभिन्न कार्यक्रमका लागि अनुदान प्रदान गरिएका विद्यालयहरू

विद्यालय शिक्षा क्षेत्र योजना अन्तर्गत ICT ल्याव, पुस्तकालय, विज्ञान प्रयोगशाला र कार्यसम्पादनमा आधारित अनुदान प्राप्त गरेका विद्यालयहरू

तालिका नं१५ .: ICT ल्याव, पुस्तकालय, विज्ञान प्रयोगशाला र कार्यसम्पादनमा आधारित अनुदान प्राप्त गरेका विद्यालयहरू

सि.नं.	विद्यालयको नाम	कार्यक्रमको नाम	बजेट	कैफियत
१	जनता मा वि इटौरा	पुस्तकालय व्यवस्थापन	६५००००	
२	लक्ष्मी आदर्श आ वि	पुस्तकालय व्यवस्थापन	६५००००	
३	हरिहर मन्दिर आ वि	पुस्तकालय व्यवस्थापन	६५००००	
४	शान्ति आ वि सेतापानी	आइसीटी	६५००००	
५	नवज्योति आ वि पतवारी	विज्ञान प्रयोगशाला	६५००००	
६	नेपाल लोकसेवा मा वि	सिकाइ सुदृढीकरणका लागि प्रोत्साहन अनुदान	३०००००	
७	सरस्वती आ वि बेलहानी	सिकाइ सुदृढीकरणका लागि प्रोत्साहन अनुदान	२०००००	

विद्यालय शिक्षा क्षेत्र योजना अन्तर्गत कार्यक्रम अन्तर्गत सञ्चालित कार्यक्रमहरू

(क) नमूना विद्यालय विकास शैक्षिक तथा व्यवस्थापकीय सुधार कार्यक्रम अन्तर्गत

- कूल बजेट : रू ४५०००००।
- खर्च भएको बजेट : रू ४५०००००।

खुला विद्यालय संचालन तथा व्यवस्थापन अनुदान (ख)

- कुल बजेट१ :,५२०००-/
- खर्च भएको रकम :

:सामुदायिक सिकाइ केन्द्र संचालन व्यवस्थापन (ग)

- तमसरिया सामुदायिक सिकाइ केन्द्र
  - कुल बजेटः
  - खर्च रकमः
- अरुणखोला सामुदायिक सिकाई केन्द्र
  - कुल बजेटः
  - खर्च रकमः

घ(संघिय) शिक्षण सहयोग अनुदान (

तालिका नं१६ . :शिक्षण सहयोग अनुदान प्राप्त गरेका विद्यालयहरू

सि नं	विद्यालयको नाम	सञ्चालित कक्षा	तह		विषय	कैफियत
			आधारभूत (६-८)	माध्यमिक तह		
1	रत्नराज्य लक्ष्मी मा वि	११०-		✓	विज्ञान	
2	जनता मा वि टांडी	११२-		✓	अंग्रेजी	
3	विरेन्द्र मा वि द्वारदह	१११-		✓	गणित	
4	जनता माइटौरा .वि.	११०-		✓	विज्ञान	
5	लक्ष्मी आदर्श आ वि अम्रसा ,	१८-	✓		गणित	
6	शान्ति आ वि ,सेतापानी	१८-	✓		गणित	
7	दुर्गा आ टांडी .वि.	१८-	✓		अंग्रेजी	
8	जनता आवि क्षेत्रीटांडी.	१८-	✓		अंग्रेजी	
9	नवज्योति आपतवारी .वि.	१८-	✓		विज्ञान	

ङल्याव अनुदान प्राप्त गर्ने विद्यालयहरु (

- **श्री नवजागरण माध्यमिक विद्यालय;**
  - कुल रकम२००००० :
  - खर्च भएको रकम२०००००:
- **श्री जनता माध्यमिक विद्यालय, मंगलचौर**
  - कुल रकम२००००० :
  - खर्च भएको रकम२००००० :

गण्डकी प्रदेश मुख्यमन्त्री नवप्रवर्तन साझेदारी कार्यक्रम अन्तरगत कक्षा १ ३ बसाइ व्यवस्थापन कार्यक्रम-प्राप्त विद्यालयहरु

तालिका-कक्षा १ .१७ .नं .३ बसाइ व्यवस्थापन कार्यक्रम

क्रस.	विद्यालयको नाम	ठेगाना	सञ्चालित कक्षा	जम्मा रकम
१	पन्च पाण्डब प्रा वि मदनपुर	मध्यविन्दु -०४	१-५	५००००
२	लोहासेधारा प्रा वि लोहोसेधारा	मध्यविन्दु -०८	१-५	५००००
३	गौरीशंकर प्रा वि बसन्तपुर	मध्यविन्दु -०९	१-५	५००००
४	चेतनशिल प्रा वि सिमरहनी	मध्यविन्दु -०९	१-५	५००००
५	सिद्धार्थ प्रा वि कुसुन्ड	मध्यविन्दु -११	१-५	५००००

क्रस.	विद्यालयको नाम	ठेगाना	सञ्चालित कक्षा	जम्मा रकम
६	शंकरगोसाईबाबा प्रा वि भडारा	मध्यविन्दु-०६	१-५	५००००
७	सरस्वतीदीप ज्योति प्रा वि	मध्यविन्दु-११	१-५	५००००
८	जनकल्याणप्रा वि दमार	मध्यविन्दु-११	१-५	५००००
९	जनज्योतीप्रा वि ज्वाईथर	मध्यविन्दु-१२	१-५	५००००
१०	नारायणीप्रा वि तमासपुर	मध्यविन्दु-१२	१-५	५००००
११	ज्ञानज्योतिप्रा वि चनौटे	मध्यविन्दु-१४	१-५	५००००
१२	बालकल्याणप्रा वि राईकोटे	मध्यविन्दु-१४	१-५	५००००
१३	निकासा गर्ने फाइल	मध्यविन्दु-०६	१-५	५००००
१४	सरस्वतीप्राबतासा .वि.	मध्यविन्दु-१४	१-४	५००००
१५	दुर्गाप्रा वि रातामाता	मध्यविन्दु-१४	१-३	५००००
१६	लुम्बिनीप्रा वि चिसापानी	मध्यविन्दु-१०	१-३	५००००
१७	बालसिद्दप्रा वि तल्लोभिउरान	मध्यविन्दु-१५	१-५	५००००
१८	नारायणीप्रा वि.कोलकट्टा	मध्यविन्दु-१५	१-५	५००००
१९	धुर्वताराप्रा वि भीट्टा	मध्यविन्दु-१५	१-५	५००००
२०	बराहदेवीप्रा.वि.	मध्यविन्दु-१४	१-३	५००००
	जम्मा			१००००००

तालिका नं .१८नमुना आधारभूत विद्यालय विकासको लागि अनुदान प्राप्त गर्ने विद्यालयहरु :

सि.नं.	विद्यालयको नाम	बजेट	कैफियत
१	सरस्वति आवि वेलहानी.	५०००००	
२	शान्ति आ वि सेतापानी	५०००००	
३	दुर्गा आ वि टांडी	५०००००	
४	लक्ष्मी आदर्श आ वि.	५०००००	
५	हरिहरमन्दिर आ वि	५०००००	
६	विन्देश्वरी आसेतापानी .वि.	५०००००	

तालिकाः१९ .नं . पूर्व प्राथमिक तहको कक्षा बसाइ व्यवस्थापन कार्यक्रममा छनौटमा परेका विद्यालयः

सि.नं.	विद्यालयको नाम	बजेट	कैफियत
१	बालासिद्द प्राथमिक विद्यालय	९००००	
२	सरस्वती आधारभूत विद्यालय, बेलहानी	९००००	
३	जनज्योति प्राथमिक विद्यालय, ज्वाईथर	९००००	

सि.नं.	विद्यालयको नाम	बजेट	कैफियत
४	सरस्वती प्राथमिक विद्यालय बतासा	९००००	
५	जनता माइटौरा .वि.	९००००	
६	जनता सिद्दअमर माध्यमिक विद्यालय	९००००	
७	सरस्वती माध्यमिक विद्यालयमैनाघाट ,	९००००	
८	लुम्बिनी प्राथमिक विद्यालय, चिसोपानि	८५०००	
९	बराहदेवी प्राथमिक विद्यालय	८५०००	

असल अभ्यास, प्रर्वतनात्मक कार्यक्रम एवम् उपलब्धिहरु

आ.व. २०८०।०८१ मा शिक्षा, युवा तथा खेलकुद तर्फ सम्पादन गरिएका प्रवर्तनात्मक कार्य तथा असल अभ्यास देहायअनुसार रहेका छन् :

(१) हाम्रो खुसी शैक्षिक सुधार परियोजना कार्यक्रम संचालन मुख्यमन्त्री नवप्रवर्तन साझेदारी) (कार्यक्रम

(२) खुसी शुक्रवार कार्यक्रम संचालन

(३) शैक्षिक क्यालेण्डर प्रकाशन र कार्यान्वयन

(४) सूचना प्रविधि सम्बन्धमा शिक्षकहरूका लागि क्षमता विकास

(५) विद्यालय व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष, शिक्षक अभिभावक संघका अध्यक्ष र प्रधानाध्यापकहरूका लागि क्षमता विकास कार्यशाला सञ्चालन

(६) कक्षा ५ को सिकाइ उपलब्धि परीक्षण ।

)७ (कक्षा १ देखि ५ सम्म अंग्रेजी माध्यम शिक्षणका लागि निशुल्क पाठ्यपुस्तक व्यवस्थापन सहयोग

(८) बालविकास सहजकर्ता, विद्यालय कर्मचारीहरूलाई नेपाल सरकारले निर्धारण गरेको न्यूनतम पारिश्रमिकका अतिरिक्त थप तलव व्यवस्थापन

(९) शिक्षक दरवन्दी कम भएका विद्यालयहरूमा नगरतर्फबाट शिक्षण सहयोग अनुदान

(१०) नमूना आधारभूत विद्यालय विकास : विद्यालयको प्रस्तावमा शैक्षिक गुणस्तर सुधार तथा अनुकुल सिकाइ वातावरण सिर्जनका लागि अनुदान सहयोग,

(११) शिक्षक तालिम तथा क्षमता विकास : बालविकास, सूचना प्रविधि, विषयगत तालिम, विहानी प्रार्थना, लेखा व्यवस्थापन आदि ।

(११) उत्कृष्ट विद्यार्थी, शिक्षक तथा विद्यालय सम्मान एवम् पुरस्कार

(१२) विद्यालयको आवश्यकतामा आधारित पूर्वाधार विकास कार्यक्रम

(१३) बालबालिकासँग मेयर कार्यक्रम

(१४) प्रकाशन : शैक्षिक बुलेटिन (बार्षिक), शैक्षिक क्यालेण्डर

(१५) हरित विद्यालय बाल उधान निर्माणको लागि प्रत्येक विद्यालयलाइ डिजाइन र आवश्यक / बोटविरुवा वितरण

(१६) विद्यार्थीलाइ माटो चिनाऔ कार्यक्रम संचालन

कार्यक्रम कार्यान्वयनमा आइपरेका प्रमुख चुनौतीहरू

(१) संघीय र प्रदेश कानुनको निर्माण नहुँदा कार्यसम्पादनका लागि अधिकारको स्पष्टता ल्याउनु
(२) संविधान र अनिवार्य तथा निशुल्क शिक्षासम्बन्धी ऐनले गरेको व्यवस्था अनुसार निशुल्क र अनिवार्य शिक्षाको प्रत्याभूति गराउनु,
(३) तालिम तथा क्षमता विकासका लागि जनशक्तिको व्यवस्थापन गर्नु
(४) शैक्षिक कार्यक्रम तथा विद्यालय र कक्षाकोठाको नियमित अनुगमन, सुपरिवेक्षण तथा नियमन गर्नु, सोका लागि आवश्यक जनशक्तिको व्यवस्थापन, क्षमता विकास गर्नु
(५) पाठ्यपुस्तक विकास, योजना तथा विभिन्न दस्तावेजहरू निर्माण गर्नका लागि आवश्यक सक्षमताको विकास गर्नु ।
(६) *IEMIS* लगायत विभिन्न सफ्टवेयर सिस्टमहरूमा परिवर्तन भइरहने, ती सफ्टवेयरहरूमा रहेका अव्यवहारिक व्यवस्थाहरूका कारणबाट ती कार्य सम्पादन गर्नका लागि समयको व्यवस्थापन मिलाउनु
(७) कार्यक्रम कार्यान्वयन, सूचनाको सम्प्रेषण जस्ता कार्यहरूमा प्रधानाध्यापक र विद्यालय व्यवस्थापन समिति लगायतका नेतृत्व तथा व्यवस्थापकीय क्षमता अभिवृद्धि गर्नु,का साथै उनीहरूलाई जवाफदेही बनाउनु ।

शिक्षा क्षेत्रका समस्या समाधानका उपाय र जिम्मेवारी

सि.नं.	समस्या समाधानका उपाय	प्रक्रिया	जिम्मेवारी		कैफियत
			मुख्य निकाय	सहयोगी निकाय	
१	न्यूनतम शिक्षक दरवन्दीको व्यवस्थापन गर्ने	नि.मा., माध्यमिक र उ विमा.मा. थप शिक्षक दरवन्दी प्रदान	संघीय सरकार	नगर कार्यपालिका	
२	शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्दि गर्ने	विद्यालय व्यवस्थापनमा सुधार, पठनपाठनमा नियमितता, शिक्षकको कक्षाकोठामा विताउने समय वृद्दि, अनुगमन मूल्यांकन तथा पेसागत सहयोग र पुरस्कार एवम् दण्डको व्यवस्था गरेर	विद्यालय	शिक्षा महाशाखा	
३	शिक्षामा लगानी वृद्दि गर्ने	गुणस्तरमा लगानीका क्षेत्र पहिचान र स्रोत पहिचान गरी लगानी गर्ने	नगरपालिका	विद्यालय व्यवस्थापन समिति	

सि.नं.	समस्या समाधानका उपाय	प्रक्रिया	जिम्मेवारी		कैफियत
			मुख्य निकाय	सहयोगी निकाय	
४	विद्यालय एकीकरण समायोजन	निश्चित मापदण्ड निर्माण गरी विद्यालय एकीकरण समायोजन गरेर	नगर शिक्षा समिति, कार्यपालिका	वडा शिक्षा समिति	
५	शिक्षक, प्रधानाध्यापक र वि को.स.व्य. क्षमताअभिवृद्धि गर्ने	शिक्षक र प्र लाई शिक्षण.अ. सिकाइका नवीन तरिका र प्रविधिसँग क्षमता विकास र व्यवस्थापन समितिको व्यवस्थापकीय क्षमता विकास कार्यक्रम सञ्चालन गरेर	शिक्षा तालिमक केन्द्र, नगर कार्यपालिका, शिक्षा समिति	शिक्षा महाशाखा	
६	विद्यालय सुशासनको प्रत्याभूति दिने	सामाजिक र लेखा परीक्षणका साथै जवाफदेही प्रणालीको स्थापना र अनुगमन मूल्यांकनलाई प्रभावकारी बनाएर	शिक्षा महाशाखा	वडा शिक्षा समिति, वि.व्य.स. र प्रधानाध्यापक	
७	विद्यालयको भौतिक पूर्वाधार सवल बनाउने	विद्यालयको भौतिक पूर्वाधार आवश्यकताको पहिचान गरी योजनाबद्ध रुपमा कार्यान्वयन गरेर	संघीय सरकार र नगरपालिका	शिक्षा महाशाखा र वि.व्य.स	
८	अनुगमन मूल्यांकन र नियमनलाई प्रभावकारी बनाउने	समूह अनुगमन र विज्ञ समूहको परिचालन गरी कार्यान्वयन गरेर	शिक्षा महाशाखा	वि.व्य.स. र प्र.अ.	

निष्कर्ष

आ.व. २०८०।०८१ मा विभिन्न असहज परिस्थितका बाबजुद शिक्षातर्फका वार्षिक कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयन स्थिति राम्रो रह्यो आर्थिक वर्षको प्रारम्भमै कार्यान्वयन योजना तयार गरी कार्यक्रमहरूको प्राथमिकता तय गरी कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न सके अझै कार्यक्रम कार्यान्वयनमा गुणस्तरीयता बढ्न जाने देखिन्छ । विद्यालय शिक्षामा गुणस्तर कायम गर्न तथा संस्थागत सक्षमता हासिल गर्नका लागि अनुगमन मूल्यांकन र सोको आधारमा पृष्ठपोषण दिने कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन सके र विगतका कार्यान्वयनबाट सिकिएका पाठहरूका आधारमा शैक्षिक कार्यक्रम गर्न सके अपेक्षित नतिजा हासिल हुन सकिने कुरामा विश्वस्त हुन सकिन्छ ।

२.स्वास्थ्य शाखा

पृष्ठभूमि

नेपालको संबिधानले स्वास्थ्य सेवालाई आधारभूत सेवामा निशुल्क पहुँचको व्यवस्था गरेको छ। सोहि हक समेतलाई कार्यान्वयन गराउन मध्यविन्दु नगरपालिकामा रहेका ९ वटा आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र, ६ वटा स्वास्थ्य चौकी र एक नगर अस्पतालबाट स्वास्थ्य सेवा प्रवाह हुँदै आएको छ।

स्वास्थ्य क्षेत्रमा बढ्दै गएको सार्वजनिक तथा निजी लगानी र स्वास्थ्य सम्बन्धी नागरिक चेतनामा बृद्वि हुदै गए संगै विगतका वर्ष देखि नै स्वास्थ्य सुचकमा उल्लेख्य सुधार हुदै गएको छ। बाल मृत्युदर र मातृमृत्युदर घट्दै गएको छ भने दक्ष प्रसुतिकर्मिबाट स्वास्थ्य संस्थामा प्रसुती गराउने, दक्ष स्वास्थ्यकर्मीबाट गर्भवती जाँच गराउने, सुत्केरी जाँच गराउने गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाको संख्या बढ्दै गएको छ।

उद्देश्यः

- स्वास्थ्य संस्थाहरुको प्रगतिको तुलनात्मक विश्लेषण गर्ने।
- गत आ.व.को समिक्षामा पहिचान भएका समस्याहरुको प्रगतिको विश्लेषण गर्ने।
- कार्यक्रमबाट भएका उपलब्धिहरु र देखिएका समस्याहरु पहिचान गरि सुधार गर्नु पर्ने पक्षहरु आगामी आ.व.मा सम्बोधन गर्ने।
- स्वास्थ्यका योजना तर्जुमाको लागि प्राथमिकता क्षेत्र पहिचान गरि कार्य योजना तयार गर्ने।

विद्यमान अवस्था

सि.नं.	सूचकहरु	%/No.	आ.व. २०७८/७९	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०८०/८१	कै.
1	Average no. of People Served per health facility	Per day	11	18	20	
2	Average no. of People Served per EPI clinic	Per clinic	26	25	21	
3	Average no. of People Served per FCHV	Per month	49	47	53	
4	वि.सि.जि भ्याक्सिन	प्रतिशत	78.6	70.4	52.4	
5	डी.पी.टि.हेप बी हिब 3/ पोलियो 3	प्रतिशत	83.9	82	95.4	
6	दादुरा रुबेला 2	प्रतिशत	93	84.3	104.9	
7	जापानिज इन्सेफ्लाइटिस (JE)	प्रतिशत	90.8	84.8	105.9	
8	टाइफाइड (TCV)	प्रतिशत	14.7	84.3	104.9	

9	टिटानस र डीफ्थेरिया 2 र टिटानस र डीफ्थेरिया 2 plus (TD2&TD2+)	प्रतिशत	62	63.4	76.6	
10	पुर्णखोप लगाएका बच्चाहरुको प्रतिशत	प्रतिशत	93	84.3	104	
11	नयाँ तौल (बृद्दी अनुगमन गरेको)लिएको बच्चाको प्रतिशत (०-११ महिना)	प्रतिशत	101	96	90	
12	जम्मा तौल (बृद्दी अनुगमन गरेको)लिएको बच्चाको प्रतिशत (०-२३ महिना)	प्रतिशत	99	69.3	47.8	
13	औषत तौल लिएको पटक (Average number of growth monitoring visits(0-23 months)	पटक	3.2	2.5	4.9	
14	श्वासप्रश्वास रोग दर (ARI Incidence /1000 <5yrs)	/1000	264.4	255.6	233	
15	झाडापखाला रोग दर (Diarrhoea Incidence /1000 <5yrs)	/1000	53.8	84.7	62	
16	प्रोटोकल अनुसार ४ पटक गर्भ जाँच	प्रतिशत	70	125.5	120	
17	प्रोटोकल अनुसार ८ पटक गर्भ जाँच	प्रतिशत	0	38.5	50.8	
18	१८० ट्याब्लेट आइरन चक्की पाउने गर्भवती	प्रतिशत	53	74.2	65.2	
19	45 ट्याब्लेट आइरन चक्की पाउने सुत्केरी महिला	प्रतिशत	131	201	236	
20	स्वास्थ्य सस्थामा प्रसुती गराउने गर्भवती महिला(Institutional deliveries)	प्रतिशत	15.6	14.9	15	
21	दोस्रो सुत्केरी जाँच गराउने महिला	प्रतिशत	0	34	45	
22	तेस्रो सुत्केरी जाँच गराउने महिला	प्रतिशत	0	26	46	
23	चौथो सुत्केरी जाँच गराउने महिला	प्रतिशत	0	15	27	
24	क्षयरोग् विरामी (New PBC)	NO.	50	34	38	
25	क्षयरोग् विरामी (New PBC& Relapse)	NO.	61	41	43	
26	क्षयरोग् विरामी (ALL)	NO.	91	78	87	
27	TB Treatment Success Rate	प्रतिशत	88.1	85.4	92.1	
28	मलेरिया रोगको रक्त नमुना संकलन संख्या	NO.	361	954	797	
29	पत्ता लागेका डेंगु विरामी	NO.	0	14	31	
30	New OPD visit among total Population	NO.	46770	51917	47745	
31	जेस्ठ नागरिक घर दैलो कार्यक्रम	पटक	0	17842	12370	
32	स्वास्थ्य विमा बिमित परिवार	NO.	13281	10030	7231	

शाखासंग सम्बन्धित कानुनहरुः

(शाखासंग सम्बन्धित कानूनहरु (ऐन, नियम, निर्देशिका, कार्यविधि, कार्यान्वयन पुस्तिका, मापदण्ड आदि)

- नेपाल-स्वास्थ्य-सेवा-ऐन-२०५३
- नेपाल-स्वास्थ्य-सेवा-नियमावली-२०५५
- जनस्वास्थ्य सेवा ऐन २०७५
- जनस्वास्थ्य सेवा नियमावली-२०७७
- निजामती सेवा नियमावली
- स्थानीय तहमा स्वास्थ्य संस्था दर्ता, अनुमति तथा नविकरण सम्बन्धि निर्देशिका २०७८
- मध्यविन्दु नगरपालिका "नगर अस्पताल र स्वास्थ्य संस्था स्थापना तथा संचालन कार्यविधि २०७९"
- ७० वर्ष पुगेका जेष्ठ नागरिकहरुलाई घरमा स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रम संचालन सम्बन्धी कार्यविधि-२०७९
- स्थानीय तह स्वास्थ्य बिमा संयोजन समिति गठन /संचालन कार्यविधि २०७९
- स्वास्थ्य विमा दावी समिक्षा तथा मुल्यांकन कार्यविधि २०७८
- स्वास्थ्य विमा कार्यक्रममा प्रेषण सेवा सम्बन्धि कार्यविधि २०८०
- स्थानीय तह स्वास्थ्य विमा संयोजन समिति गठन /संचालन नमुना कार्यविधि २०७८
- सामाजिक स्वास्थ्य सुरक्षा (स्वास्थ्य विमा) कार्यक्रमको दर्ता सहयोगी निर्देशिका २०७४
- मध्यविन्दु नगरपालिकाको शव वाहन संचालन कार्यविधि २०८१

वार्षिक कार्यक्रमको भौतिक तथा वित्तीय प्रगति (नगरतर्फका कार्यक्रम)

-रु हजारमा

सि. नं.	क्रियाकलापको नाम	वार्षिक बजेट	इकाइ	भौतिक			वित्तीय	
				लक्ष्य	प्रगति	प्रगति %	वार्षिक खर्च	खर्च %
१	स्वास्थ्य संस्था संचालन अनुदान	७५०	१६	१६	१६	१००	५६५.०४	७५.३४
२	महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेवकलाई बैठक यातायात खर्च	१४८१	७२०	७२०	४८०	६६.६७	८९६	६०.४९
३	स्वास्थ्य संस्थाका लागि मेडिकल सर्जिकल औजार उपकरण खरिद	५००	१	१	१	१००	५००.००	१००
४	महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेवकहरुका लागि सम्मानजनक बिदाई	१०००	१०	१०	७	७०	७००	७०.००
५	बालबालिकाहरुको पोषण अबस्थाको विश्लेषण	२५०	१	१	१	१००	२२३.६५	८९.४६
६	घरमा शुन्य सुत्केरी (Zero Home Delivery)घोषणा सम्बन्धी कार्यक्रम	२००	५	५	५	१००	२००	१००

७	स्वास्थ कार्यक्रमको समिक्षा	१००	४	४	४	१००	९६.६	९६.६०
८	पहाडी भेगका सुत्केरी हुने महिलाको लागि यातायात खर्च	२००	४०	४०	३०	७५	१४५	७२.५०
९	ज्येष्ठ नागरिक स्वास्थ्य कार्यक्रम	८००	४	४	४	१००	७९९.६	९९.९५
१०	सुत्केरी महिलाको लागि पोषण खर्च	९००	६००	६००	५५७	९३	७६८.५	८५.३९
११	स्वास्थ्य कार्यक्रम अनुगमन तथा मुल्यांकन, भ्रमण खर्च र संचार खर्च लगायत अन्य प्रशासनिक खर्च	५०	४८	४८	२०	४२	२०.२४६	४०.४९
१२	आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र तथा अन्य स्वास्थ्य संस्थाका कर्मचारीहरुको लागि तलब तथा महंगी भत्ता खर्च र पोशाक भत्ता	८९३५	२८	२८	२८	१००	४६२६.३२	५१.७८
१३	स्वास्स्थ्य शाखा तथा स्वास्थ्य संस्थाका लागि कम्पुटर, प्रिन्टर खरिद	६००	१	१	१	१००	५९७.३१८	९९.५५
१४	स्वास्थ्य संस्थाहरुबाट वितरण गरिने निशुल्क औषधि खरिद	१०००	२	२	१	५०	४९०	४९.०३
१५	बिशेषज्ञ सहितको स्वास्थ्य शिविर संचालन	३००	२	२	२	१००	२४७	८२.३०
जम्मा		१७०६६	१४८२	१४८२	११५७	७८.०७	१०८७५.३७	६३.७२

बहुक्षेत्रिय पोषण कार्यक्रम अन्तर्गत (नगर तर्फ)

सि.नं.	क्रियाकलापको नाम	वार्षिक बजेट	इकाइ	भौतिक			वित्तीय	
				लक्ष्य	प्रगति	प्रगति %	वार्षिक खर्च	खर्च %
१	नगर स्तरीय पोषण तथा खाध सुरक्षा निर्देशक समितिको बैठक	४०	१	३	१	३३.३३	१८.६५	४६.६३
२	वडा स्तरीय पोषण तथा खाध सुरक्षा निर्देशक समितिको बैठक	५०	४५	४५	१५	३३.३३	४१	८१
३	पोषण स्वंयसेवकको तलब	१३०	१३	१३	१३	१००	१३०	१००
४	किशोरी तथा सुनौलो हजार दिनका घरपरिवारमा करेसाबारी निर्माणको लागि तरकारीको बिउ बितरण	५०	१	१	१	१००	५०	१००
५	सुनौलो हजार दिनका आमाहरुलाई स्थानीय जातको कुखुराको चल्ला बितरण	३००	१	१	१	१००	३००.	१००

६	गर्भवती र सुत्केरी आमाहरुलाई सम्मान स्वरूप अन्डा,मह घ्यु बितरण	२५०	१	१	०	०	०.	०.००
७	पोषिलो खाध वस्तु प्रदर्शन कार्यक्रम	८०	१	१	१	१००	८०.	१००
८	बिधालय करेसाबारी प्रवार्द्धं	१००	४	४	४	१००	१००.	१००
जम्मा		१०००	६७	६९	३६	५२.१७	७१९.१५	७१.९२

वार्षिक कार्यक्रमको भौतिक तथा वित्तीय प्रगति (सशर्त तर्फका कार्यक्रम)

सि.नं.	क्रियाकलापको नाम	वार्षिक बजेट	इकाइ	भौतिक			वित्तीय	
				लक्ष्य	प्रगति	प्रगति %	वार्षिक खर्च	खर्च %
१	प्राथमिक स्वास्थ्य सेवा	०	०	०	०	०	०	०
२	स्थानीय तहका स्वास्थ्य शाखा, स्वास्थ्य चौकी, प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र, अस्पताल तथा आयुर्बेद औषधालयहरुमा कार्यरत स्थायी कर्मचारीहरुको स्वीकृत दरबन्दी अनुसारको तलब, महंगी भत्ता र पोशाक भत्ता	३८७००	४२	४२	४२	१००	३५८४६.०६	९२.६३
३	एड्स तथा यौन रोग नियन्त्रण	०	०	०	०	०	०	०.००
४	ए आर टि कन्सुलरको तलब,ए आर टि संचालन खर्च(कार्यालय,मसलन्द,सामान खर्च)ए आर टि कमिटिका लागि चौमासिक बैठक तथा पोशाक भत्ता	५३२	४	४	४	१००	५२१.३४	९८.००
५	ए आर टि मा रहेका व्यक्तिको ल्याव जाँच श्रोत भर्ना अस्पतालको लागि	६८	१	१	१	१००	६६.७८	९८.२०
६	परिवार कल्याण कार्यक्रम	०	०	०	०	०	०	०.००
७	प्रजनन रुग्णता स्वास्थ्य सेवा	१४९	१	१	१	१००	१३७.८७	९२.५३
८	मातृ तथा नवशिशु कार्यक्रम अन्तर्गत आमा सुरक्षा, गर्भवती उत्प्रेणा सेवा, रक्त संचार, न्यानो झोला, निशुल्क गर्भपतन र नवजात शिशुको निशुल्क उपचार कार्यक्रम	१२७७	३	३	३	१००	७३५.३	५७.५८
९	परिवार योजना सेवा	१९७	२	२	२	१००	७२.२	३६.६५
१०	किशोर किशोरीको स्वास्थ्य सेवा	११२	१	१	१	१००	०	०.००
११	स्थानीय तहको साझेदारीमा कोभिड १९ बिरुद्दको खोप अभियान तथा बुस्टर खोप समेत संचालनको पालिका/वडाबाट खोप केन्द्र स्तरमा सुपरिवेक्षण तथा दादुरा रुबेला खोप अभियान संचालन एवं व्यवस्थापनका	३८०	३	३	३	१००	२२५.८	५९.४२

	लागि पालिका तथा वडा खोप समितिको अभिमुखीकरण र योजना गोष्ठी						
१२	नियमित खोप सुध्रिधिकरण, पूर्ण खोप सुनिश्चितता र दिगोपना, FIPV खोप अभियान,खोपबाट बचाउन सकिने रोगहरुको निगरानी, नमुना संकलन तथा व्यवस्थापन,सरसफाई प्रबर्धन कार्यक्रमको समिक्षा र सुक्ष्म योजना अध्यावाधिकको लागि एक दिने गोष्ठी, पूर्ण खोप वडा,पालिका सुनिश्चाताताको लागि खोप समन्वय समिति तथा जन प्रतिनिधिहरुको अभिमुखीकरण, वडामा घर धुरी सर्वेक्षण,वडा भेरिफिकेसन, अनुगमन तथा प्रमाणीकरणको लागि व्यवस्थापन खर्च	३००	४	४	४	१००	२११.१५	७०.३८
१३	स्थानीय तह मार्फत मातृ तथा नवशिशु कार्यक्रम संचालन	९७५	२	२	२	१००	९१४.९८	९३.८४
१४	पोषण विशेष कार्यक्रम	५१०	६	६	६	१००	३२८.०९	६४.३३
१५	महामारी रोग नियन्त्रण कार्यक्रम	०	०	०	०	०	०	०
१६	जुनेटिक रोगहरु, AMR सम्बन्धि पैरवी तथा अभिमुखीकरण,AMR DAY,RABIES DAY	१६	१	१	१	१००	१०	६२.५०
१७	डेंगु लगायतका किताजन्य रोगहरुको नियन्त्रणकालागि लामखुट्टेको बासस्थान खोजोगारी लार्भा नष्ट गर्ने,विद्यालय शिक्षा कार्यक्रम अभियान संचालन गर्ने तथा सरोकारवालाहरु संग अभिमुखीकरण गर्ने र किटजन्य रोग नियन्त्रण कार्यक्रमको डाटा भेरिफिकेसन	१३९	२	२	२	१००	१३८.९९	१००.००
१८	विश्व रक्तचाप दिवस तथा आत्महत्या न्यूनीकरण दिवस मनाउने तथा महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयम् सेविकहरुलाई नसर्ने तथा मानसिक स्वास्थ्य सम्बन्धि अभिमुखीकरण	४५	३	३	२	६६.६७	४३.०६	९५.६९
१९	नर्सिंग तथा सामाजिक सुरक्षा सेवा कार्यक्रम	०	०	०	०	०	०	०
२०	महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयम् सेविका कार्यक्रम (पोशाक प्रोत्साहन,यातायात खर्च र दिवस मनाउने खर्च समेत)	१४००	४	४	३	७५	१०४८	७४.८६
२१	क्षयरोग नियन्त्रण कार्यक्रम	०	०	०	०	०	०	०
२२	आकस्मिक अवस्थामा औषधि एवं ल्याव सामग्री ढुवानी, रेकर्डिङ तथा रिपोर्टिंगका लागि फर्म फर्मेट छपाई, eTB रजिष्टर अध्यावधिक, विश्व क्षयरोग् दिवस सम्बन्धि कार्यक्रम,	१२९	४	४	४	१००	१२९	१००.००

	स्थलगत अनुशिक्षण तथा सुपरिवेक्षण, क्षयरोगका कार्यक्रमको अर्धबार्षिक समिक्षा तथा कोहार्ट विश्लेषण							
२३	Community Dots कार्यक्रम संचालन र स्वास्थ्यकर्मीहरुलाई क्षयरोग् मोडुलर तालिम	६८	२	२	०	०	०	०.००
२४	समुदायलाई क्षयरोग् सम्बन्धि अभिमुखीकरण एवं घर दैलो क्षयरोग् खोज पडताल कार्यक्रम । क्षयरोग्का जोखिम समूह तथा स्वास्थ्य सेवाको पहुँच कम भएका समुदायमा सक्रिय क्षयरोग् खोज पडताल कार्यक्रम । घर परिवारका सदस्यहरुको सम्पर्क परिक्षण, एवं पाँच वर्ष मुनिका वाल्बालिकामा क्षयरोग् रोकथाम सम्वन्धि TPT कार्यक्रम	१०३	२	२	२	१००	७७.४३	७५.१७
२५	उपचारात्मक सेवा कार्यक्रम	०	०	०	०	०	०	०
२६	आधारभूत तथा आकस्मिक स्वास्थ्य सेवाको लागि औषधि खरिद	२,६३८	२	२	२	१००	२६२५.८१	९९.५४
२७	स्वास्थ्य चौकि(आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र)को न्यूनतम सेवा मापदण्ड कार्यक्रम(अभिमुखीकरण,समिक्षा,फलोअप,अनुगमन तथा सुध्रिधिकरण समेत)	१६२	२	२	२	१००	१६२	१००.००
२८	स्वास्थ्य व्यवस्थापन कार्यक्रम	०	०	०	०	०	०	०
२९	पालिका स्तरमा स्वास्थ्य संस्थाहरुको मासिक बैठक, स्वास्थ्य कार्यक्रमहरुको डाटा भेरिफिकेसन एवं गुणस्तर सुधार साथै अर्धबार्षिक एवं वार्षिक समिक्षा	२००	१४	१४	१४	१००	१९७	९८.६८
जम्मा		४८१००	१०५	१०५	१०१	९६.१९	४३४९१	९०.४२

बहुक्षेत्रिय पोषण कार्यक्रम अन्तर्गत (संघिय तर्फ)

सि.नं.	क्रियाकलापको नाम	वार्षिक बजेट	इकाइ	भौतिक			वित्तीय	
				लक्ष्य	प्रगति	प्रगति %	वार्षिक खर्च	खर्च %
१	पोषण सुधारको लागि बिपन्न समुदायको महिला सहकारीका विपन्न सदस्यहरुलाई आयआर्जन गर्नको लागी अनुदान	६२५	१	१	०	०	०	०
२	पोषण स्वंयसेवकको तलब	२९३	१३	१३	१३	१००	२९२.५	१००.०
३	पोषण स्वंयसेवकको पोशाक खर्च	१०	१	१	१	१००	१०	१००.०
४	पोषण स्वंयसेवकको संचार खर्च	६	१२	१२	०	०	०.	०.००

५	पोषण मैत्री स्वास्थ्य संस्था निर्माण कार्यक्रम	२०	१	१	०	०	०.	०.००
६	सुनौलो हजार दिनका आमाहरु लाई बहुक्षेत्रिय पोषण र सुनौलो हजार दिनको महत्व सम्बन्धि अभिमुखीकरण	४७	१	१	०	०	०	०.००
जम्मा		१०००	२९	२९	१४	४८.२८	३०२.५	३०.२५

समग्र कार्यक्रमका प्रमुख उपलब्धिहरु

- Digitalization प्रणालीको प्रयोग भएको ।
- Health Profile बनेर सार्बजनिकरण भएको ।
- लायन्स इन्टरनेशनल द्वारा नगर अस्पताललाई मेटानिटि विभागका लागि अत्याधुनिक औजार/उपकरणको उपलब्ध भएको ।
- थप नयाँ ख वर्गको एम्बुलेन्स द्वारा सेवा विस्तार गरिएको ।
- निशुल्क शव वाहन सेवा सुरुवात गरिएको
- विभिन्न सरकारी तथा गैर सरकारी सस्थाहरुसंग समन्वय गरि स्वास्थ्य (विशेषज्ञ) शिविर संचालन गरिएको ।
- सिमान्तकृत समुदाय(बोटे, माझी, मुसहर)लाई निशुल्क स्वास्थ्य विमामा आवद्दता गरिएको ।
- नगर अस्पतालमा थप विशेषज्ञ सेवा सहित प्रयोगशालामा अत्याधुनिक उपकरण सहित सेवा सुरुवात गरिएको
- मध्यविन्दु नगरपालिका नगर अस्पतालबाट ART center मार्फत उपचार सेवा
- बहुक्षेत्रिय पोषण कार्यक्रम अन्तर्गत सुनौलो हजार दिनका आमाहरुलाई आमा र बच्चाको पोषण स्थिति सहित समग्र स्वास्थ्य बारे जानकारी प्रदान गरिएको ।
- जेष्ठ नागरिक घर दैलो कार्यक्रमले आम नागरिक, स्वास्थ्य कर्मी र नगरपालिका बीच सुमधुर सम्बन्ध स्थापित भएको ।

प्रमुख चुनौतीहरु

- प्रयाप्त औजार,उपकरण,फर्निचर उपलव्ध नहुनु।
- आवश्यकता अनुसारको बजेट अभाव हुनु।
- आवश्यकता अनुसार बिजुली तथा बिजुली *Backup* नहुनु।
- इलेक्ट्रोनिक डिभाइसहरु प्रयाप्त नहुनु।
- नियमित औषधि वितरणका लागि खरिद प्रक्रिया झन्झटिलो हुनु र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने निशुल्क औषधिहरु समयमा प्राप्त नहुनु।
- भौगोलिक विकटता।
- नीति, नियम, कार्यविधि, निर्देशिका समयमा स्थानीय तहमा नआउनु।

३.महिला, बालवालिका तथा समाज कल्याण शाखा

पृष्ठभूमि

नेपालको संविधान मा धारा १८ ले समानताको हक, धारा ३८ ले महिलाको हक र धारा ३९ ले बालवालिकाको हक सम्वन्धी व्यवस्था गरेअनुसार जनताको सवैभन्दा नजिकको सरकारको रुपमा रहेको स्थानीय निकाय यस मध्यविन्दु नगरपालिकाको नीति एवंम प्रचलित कानुन बमोजिम प्रभावकारी बनाउन सम्पुर्ण लक्षित वर्गलाई सीपमुलक, चेतनामुलक, कार्यक्रमहरुमा सहभागी बनाई मुल प्रवाहीकरण, समावेसीकरण र सशक्तिकरण गर्ने उदेश्यले आ.व. २०८०/०८१ मा यस मध्यविन्दु नगरपालिकाको महिला बालवालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक शाखाद्वारा विभिन्न कार्यक्रम हरु संचालन गरिएको थियो।

उद्देश्य

- विपन्न, द्वन्दपिडित, एकल, लैङ्गिक अल्पसंख्यक, दलित आदिवासी जनजाति, महिलाहरुलाई आत्मनिर्भर बनाउन टेवा प्रदान गर्ने।
- लैङ्गिक हिंसा, घरेलु हिंसा, महिलामाथि हुने हिंसा लगायत समाजमा रहेका गलत अभ्यास कुसंस्कार र कुरुतिहरुको अन्त्य गर्ने।
- अपाङ्गता भएका ब्यक्ति, दलित, आदिवासी जनजाति र ज्येष्ठ नागरिकहरुको आवश्यकताको सम्बोधन गर्दै लक्षित वर्ग मैत्री नगरपालिका बनाउने।
- बाल अधिकार र बालमैत्री कार्यक्रम सञ्चालन गरी नगरपालिकालाई बालमैत्री नगरपालिका बनाउने।

विद्यमान अवस्था/उपलब्धि

- लैङ्गिक हिंसा विरुद्धको १६ दिने अभियान सञ्चालन गरी चेतना बढेको, भेदभाव न्युनीकरण भएको, हिंसाका प्रकारहरु पहिचान हुन थालेको र प्रभावितको सम्वन्धीत निकाय समक्ष पहुच वृद्धि भएको हुँदा लैङ्गिक हिंसामा कमी आएको।
- बालमैत्री कार्यक्रमले बालश्रमको न्यूनीकरण, बाल अधिकार तथा बालमैत्री व्यवहार सम्वन्धी सचेतना वृद्धि भएक।
- अझैपनि यस नगर भित्र सामाजिक एवं सास्कृतिक मान्यता, लैङ्गिक विभेद, गरिवी, अशिक्षा, असुरक्षा जस्ता विविध कारणहरुले प्रसस्तै मात्रमा बालविवाह भएको पाईन्छ। यसकारण

बालविवाहलाई न्युनीकरण गर्नको लागि ७ वटा मा.वि.स्तरका विद्यालयहरुमा बाल विवाह विरुद्ध सचेतना कार्यक्रम गरिएको।

- ❖ आर्थिक अभावका कारण अध्ययन कार्यलाई अगाडी बढाउन नसकेका बालबालिकालाई राहत उद्दार तथा पुनर्स्थापन कार्यक्रमले शिक्षामा पहुच वृद्धि गरेको (शिक्षा आर्जन गर्नबाट बन्चित हुन नपरेको)।
- ❖ महिलाहरुको नेतृत्व क्षमतामा वृद्धि भएको समन्वय गरी काम गर्दा लक्षित वर्ग सम्म कार्यक्रम पु-याउन सजिलो भएको।
- ❖ किशोरीहरुले जिवनोपयोगी सीप अन्तर्गत आत्मरक्षा तालिम प्राप्त गरी जोखिमबाट बच्न र बाल विवाह न्युनीकरण गर्न सहयोग पुगेको।
- ❖ राष्ट्रपति महिला उत्थान जिविकोपार्जन सुधार कार्यक्रम (संघ) २५ जना महिलाहरु व्यवसायी बनेको।
- ❖ १ महिने व्युटिपार्लर तालिम बाट २३ जना महिलाहरु लाभान्वित भएका।
- ❖ हालसम्म कुनै पनि तालिममा संलग्न नभएका कम्तिमा ३०० जना बालविलकालाई बाल अधिकार तथा बालमैत्री सम्वन्धी अभिमुखीकरण तालिम दिईएको।
- ❖ १५ वटै वडामा वडा स्तरीय वाल संजाल गठन गरिएको।
- ❖ एच .आई .भि. सक्रमित ३५ जना वालवालिका र आमाहरुलाई पोषणयुक्त खाना खानको लागी खाद्य सामाग्री वितरण गरिएको।
- ❖ ३ जना बालबालिकालाई आर्थिक सहयोग सहित पढ्नको लागि व्यवस्थापन गरिएको
- ❖ आदिवासी जनजाति तर्फ व्युटिपार्लर ३३ जना र कम्युटर तालिम ६३ जना गरी ९६ जनालाई तालिम दिईएको।
- ❖ दलित तर्फ कम्युटर तालिम ११० जना, कफी बनाउने तालिम १२ जना आधुनिक विधुतिय आरन हस्तान्तरण २४ जनालाई गरिएको।
- ❖ किशोर किशोरी आत्मरक्षा तालिम ५० जनालाई दिईएको।
- ❖ हालसम्म अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु जम्मा ८३१ जनालाई अपाङ्गता परिचय पत्र वितरण गरिएको जसमध्ये पुर्ण अशक्त अपाङ्गता भएका १६६, अति अशक्त अपाङ्गता भएका ४९०, मध्यम अपाङ्गता भएका १२२ र सामान्य अपाङ्गता भएका ५३ जना रहेका।
- ❖ यस आ.ब मा अपाङ्गता परिचय पत्र. प्राप्त गरेका जम्मा संख्या ७८ जना रहेका।
- ❖ १६ जना अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुले सहायक समाग्री प्राप्त गरेका।
- ❖ २ वटा संस्थालाई र २ जना अपाङ्गता भएका व्यक्तिलाई व्यवसाय सञ्चालन गर्न मेसिनरी सामान खरिद गरिएको।

- ❖ ३८ जना अपाङ्गता भएका वालवालिकालाई स्वास्थ्य परिक्षण गरी, कृत्रिम खुट्टा लगायत अन्य सहायक समाग्री वितरण भएको।
- ❖ ७ जना अपाङ्गता भएका बालवालिकाहरुलाई फिजियोथेरापी गराई उनिहरुको अवस्थामा परिवर्तन आएको।

शाखासंग सम्वन्धित कानुनहरु

- ❖ अपाङ्गता भएका ब्यक्तिहरुको परिचय पत्र वितरण कार्यविधी २०७५ (म.न.पा.)
- ❖ बालअधिकार संरक्षण तथा सम्वद्धन कार्यविधी २०७८ (म.न.पा)
- ❖ ज्येष्ठ नागरिक मञ्च गठन तथा संचालन निर्देशिका २०७८ (म.न.पा)
- ❖ बालवालिका सम्वन्धी स्थिति पत्र २०७७ (म.न.पा)
- ❖ अपाङ्गता भएका व्यक्तिको आवासीय पुनः स्थापना केन्द्र २०७९
- ❖ राष्टपति महिला उत्थान जिविको पार्जन सुधार कार्यक्रम सञ्चालन सम्वन्धी मापदण्ड २०७७
- ❖ महिला विरुद्ध हुने सवै प्रकारको भेदभाव उन्मुलन सम्वन्धी महासन्धी १९७९
- ❖ सन् १९४५ मा संयुक्त राष्टसंघको वडापत्रमा महिला र पुरुष विच समानता एवम मानव अधिकार प्रति सम्मान
- ❖ लैङ्गिक हिंसा निवारण निवारण कोष सञ्चालन नियमावली २०६७
- ❖ बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन निर्देशिका २०७८
- ❖ बालवालिका सम्वन्धी ऐन २०७५
- ❖ बालवालिका सम्वन्धी नियमावली २०७८
- ❖ बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन निर्देशिका २०७८
- ❖ ज्येष्ठ नागरिक सम्वन्धी ऐन २०७४
- ❖ ज्येष्ठ नागरिक सम्वन्धी नियमावली ३०६५
- ❖ अपाङ्गता भएका व्यक्तिको अधिकार सम्वन्धी ऐन २०७४
- ❖ अपाङ्गता भएका व्यक्तिको अधिकार सम्वन्धी नियमावली २०७७
- ❖ मानव वेचविखन तथा ओसारपसार (नियन्त्रण ऐन २०६४)
- ❖ मानव बेचविखन तथा ओसारपसमर (नियन्त्रण नियमावली २०६५)
- ❖ घरेलु हिंसा (कसुर सजाय) ऐन २०६६
- ❖ घरेलु हिंसा (कसुर सजाय) नियमावली २०६७
- ❖ कार्यस्थलमा हुने यौनजन्य दुव्यवहार (निवारण) ऐन २०७१

- ❖ आपतकालिन बाल उद्दार कोष (सञ्चालन) नियमावली २०६७
- ❖ राष्ट्रिय महिला आयोग ऐन २०७४
- ❖ राष्टिय लैङ्गिक समानता निति कार्ययोजना २०८०
- ❖ महिला उद्यमशिलता सहजीकरण केन्द्र सञ्चालन कार्यविधी २०७७
- ❖ सन् १९५१ मा समान ज्याला सम्वन्धी महासन्धी
- ❖ सन् १९५२ मा मताधिकार सम्वन्धी महासन्धी
- ❖ सन् १९६२ मा विवाह सम्वन्धी न्युनतम उमेर तथा विवाह दर्ता सम्वन्धी महासन्धी
- ❖ सन् १९५० मा महिलाको नागरिकता परिवर्तन गर्ने सम्वन्धी महासन्धी आदि सन्धी तथा महासन्धीहरु
- ❖ राष्ट्रपति महिला उद्यमी समुन्नती पुरस्कार वितरण कार्यविधी, २०८०
- ❖ लैंगिक परीक्षण कार्यविधि, २०८०
- ❖ सशर्त अनुदान सम्बन्धी कार्यविधि, २०८०
- ❖ राष्ट्रिय लैङ्गिक समानता नीति कार्ययोजना २०८०
- ❖ अपाङ्गता भएका व्यक्तिको आवसीय पुनःस्थापना केन्द्र सञ्चालन कार्यविधि, २०७९
- ❖ अपाङ्गता ग्राम निर्माण तथा सञ्चालन कार्यवविधि, २०७८
- ❖ सृजनशील बाल प्रतिभा प्रोत्साहन कार्यविधि, २०७७
- ❖ महिला उद्यमशीलता विकास, वित्तीय पँहुच, टेवा पूँजी र प्रविधि सहयोग कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०७७
- ❖ महिला उद्यमशीलता सहजीकरण केन्द्र सञ्चालन कार्यविधि, २०७७
- ❖ तथ्याङ्क तथा अभिलेख अद्यावधिक गरी महिला, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको तथ्यांक संकलन तथा अध्यावधिक गर्ने कार्यविधि, २०७७
- ❖ दुर्गम क्षेत्रका ज्यान जोखिममा परेका गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाका लागि हवाई उद्धार सम्बन्धी कार्यविधि, २०७७
- ❖ अपाङ्गता भएका बालबालिकाको संरक्षणको लागि स्थापना भएका बालगृहलाई अनुदान उपलब्ध गराउने सम्बन्धी कार्यविधि, २०७७
- ❖ सडक बालबालिका उद्धार, संरक्षण तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी एकीकृत कार्यविधि, २०७६
- ❖ बालबालिका खोजतलास नम्बर १०४ सञ्चालन निर्देशिका, २०७६
- ❖ बाल हेल्पलाइन नम्बर १०९८ नेपाल सञ्चालन कार्यविधि, २०७६
- ❖ राष्ट्रपति महिला उत्थान कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०७६

- लैंगिक हिंसा अन्त्यको लागि पुरुष सञ्जाल)Male Leader Network) परिचालन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७५
- सिंहदरबार परिसर भित्र निजामती कर्मचारीका शिशुहरुको लागि संचालित दिवा शिशु स्याहार केन्द्र संचालन कार्यविधि २०७१
- मानव बेचबिखन विरुद्धको अभियानमा संलग्न सरोकारहरुका लागि मनोसामाजिक मनोविमर्श निर्देशिका
- मानव बेचबिखन विरुद्धको स्थानीय समिति निर्देशिका २०७० (गठन तथा परिचालन)
- अन्तराष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाको परियोजना सहजीकरण समिति सम्बन्धी कार्यविधि , २०७०
- अपाङ्गता भएका व्यक्तिकालागि पहुँचयुक्त भौतिक संरचना तथा सञ्चार सेवा निर्देशिका, २०६९
- पुनर्स्थापना केन्द्र संचालन निर्देशिका, २०६८
- अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुका लागि समुदायमा आधारित पुनरुथापन कार्यक्रम संचालन निर्देशिका, २०६८
- श्रमजीवी महिलाहरुप्रति डान्स रेस्टुरेन्ट, डान्स बारजस्ता कार्यस्थलमा हुने यौन उत्पिडन नियन्त्रण गर्न जारी गरिएको निर्देशिका, २०६५
- छाउपडी प्रथा उन्मुलन निर्देशिका, २०६४
- अपाङ्गता भएका व्यक्तिलाई हवाई यात्रामा दिइने छुट वा सहुलियत सम्बन्धी कार्यविधि, २०६३

बार्षिक कार्यक्रमको भौतिक तथा वित्तिय प्रगति (सशर्त र नगरतर्फका वा क्रियाकलाप अनुसार)

रु १००० मा

सि.नं.	क्रियाकलापको नाम	वार्षिक बजेट	इकाइ	भौतिक			वित्तीय		
				लक्ष्य	प्रगति	प्रगति %	वार्षिक खर्च	खर्च %	
१	**महिला तर्फ**	१९००							
१	ब्यवसाय महिलाको तथ्याङ्क संकलन	१५०	०	०	०	०	०	०	
२	एकल द्वन्दपिडित तथा विपन्न महिलाहरुको सीप तथा व्यवसाय प्रवद्धन	१५००	जना	३७५	२५	६.६६	१००	७	
३	महिला हिंसा निवारण कोष	१००	पटक	१	१००	१००	१००	१००	
४	लैङ्गिक हिंसा विरुद्धको अभियान	१५०	जना	२००	२००	१००	१३८	९२.०४	

२	**बालवालिका तर्फ**	**१७००**							
१	नगर स्तरीय बालमैत्री बैठक	पटक	पटक	०	०	०	०	०	
२	बालमैत्री स्थानीय शासन तथ्याङ्क संकलन सहित तयारी	२००	०	०	०	०	०	०	
३	नगरस्तरीय बालसंजाल,वडा वालसंजाल र विद्यालयको बालक्लवको नियमित बालमैत्री कार्यक्रम सञ्चालन	५००	जना	५००	३००	६०	२७९.७९	५५.९६	
४	बाल कल्याण कोषको स्थापना	१००		१	१	१००	१००	१००	
५	बालक्लवलाई संस्थागत क्षमता अभिवृद्धि	२००	वडा	१५	१५	१००	१९५	९७.५	
६	बालश्रम निवारणको लागि खोजपडताल	१००	पटक	५	५	१००	८२.०३	८२.	
७	मा.वि.स्तरमा बालविवाह विरुद्ध सचेतना कार्यक्रम	२००	जना	४०३	४०३	१००	२००	१००	
८	एच.आई.भि संकमित बालवालिकाको संरक्षण कार्यक्रम	३००	जना	३५ जना	३५ जना	१००	३००	१००	
३	**अपाङ्गता तर्फ**	**१०००**							
१	सीप प्राप्त अपाङ्ग व्यक्तिहरुको व्यवसाय प्रवद्धन कार्यक्रम	४००	वटा	४	४	१००	३७२.८८	९३.२	
२	परिचय पत्र समितिको बैठक	५०	पटक	१२	१२	१००	५०	१००	
३	अपाङ्ग भएका व्यक्तिहरुको सीप तथा क्षमता पहिचान	५०	०	०	०	०	०	०	
४	मस्तिष्क पक्षघात परेका वालवालिकालाई परामर्श सेवा	१५०	महिना	३ महिना ७ जना	७ जना	१००	१५०	१००	
५	सहायक सामाग्री वितरण	२००	पटक	१ पटक १६ जना	१६ जना	१००	१७६	८८.१	

६	शारिरीक अपाङ्गता भएका बालवालिकालाई स्वास्थ्य शिविर	१००	पटक	१ पटक ३८ जना	३८ जना	१००	१००	१००	
७	अपाङ्गता दिवश	५०	पटक	१ पटक ५० जना	५० जना	१००	४६	९२.१३	
४	**ज्येष्ठ नागरिक तर्फ**	८००							
१	ज्येष्ठ नागरिक समितिको बैठक	१००	पटक	५	५	१००	७०	७०.१	
२	ज्येष्ठ नागरिक दिवश	५०	पटक	१ पटक ५० जना	५०	१००	४८.७०	९७.४	
३	ज्येष्ठ नागरिक मिलन केन्द्र कार्यक्रम	६५०	पटक	१ पटक १६ स्थान	१६ स्थान	८०	५१३.५२	७९	
५	**आदिवासी जनजाति**	१०६०							
१	विभिन्न जातजातीका पर्व उत्सव तथा संस्कृति कला संरक्षण कार्यक्रम	६००	पटक	४ पटक ३०० जना	३००	१००	४२५	१००	
२	जातजाती समुदायको सशक्तिकरण कार्यक्रम	२००	महिना	३ महिना २५जना	२५	१००	१६०		
३	मगर होमेस्टे	२००	०	०	०	०	०	०	
४	आयमुलक सीप तथा व्यवसाय प्रवद्धन कार्यक्रम	५००	महिना	३ महिना ७० जना	७०	१००	४००		
६	**दलित तर्फ**	१०६०							
१	सीप विकास कार्यक्रम अन्तर्गत कम्प्युटर तालिम	४,६०	महिना	३ महिना ११० जना	११०	१००	४६०	१००	
२	सीप विकास कार्यक्रम अन्तर्गत विधुतिय आरन खरिद	४००	जना	२४ जना	२४	१००	३९९.९९	१००	
३	विभिन्न दलित कार्यक्रम अन्तर्गत कफि बनाउने तालिम	२००	महिना	१ महिना १२ जना	१२	१००	१९८	९९	
७	**किशोर किशोरी सशक्तिकरण**	३००							

¶	मा.वि.स्तरमा परापर्श सेवा तथा क्षमता अभिवृद्धि	३००	पटक	२ पटक ५० जना	५०	१००	१४९	९९	
८	**राष्ट्रपति महिला उत्थान कार्यक्रम (संघ)**	८९०	जना	२५	२५	१००	७८१.२	८७.७७	

प्रमुख समस्याहरुः

- आर्थिक मन्दिको कारण बजेट कटौती हुनु।
- दिगोपना भन्दा पनि समुदायका मानिसहरु आर्थिक प्रलोभनतिर लाग्नु।
- लक्षित वर्गको आवश्यकता र माग पहिलो प्राथमिकतामा नपर्नु।
- बजेट न्युन हुनु।
- सबै लक्षित वर्गमा पुग्न नसक्नु।

४.सहकारी तथा उद्यम विकास शाखा

पृष्ठभूमि

मध्यविन्दु नगरपालिकाको स्थानीय सेवा गठन तथा संचालन ऐन ,२०७९ नियमावली,२०८० तथा नेपाल सरकार द्धारा जारी निर्देशन बमोजिम सहकारी तथा उद्यम विकास शाखाको कार्य विवरणका कार्यहरु र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको आदेशानुसारका थप कार्यहरु सम्पादन गर्दै आएको छ ।स्थानीय तह भित्र रहेका सहकारी संस्थाहरुको दर्ता अनुगमन र सहकारी संस्थाका संचालक,नियमन , तथा व्यवस्थापकहरुलाई आवश्यकता अनुसार तालिम कार्यक्रम संचालन गरी संस्थागत सुशासन तथा वित्तिय पारदर्शिता कायम राख्न शाखाबाट कार्य गर्दै आएको छ। शाखागत कार्य विवरण तथा अन्य आदेशानुसारको उद्यम विकास ,खानेपानी उपभोक्ता संस्था ,बजार अनुगमन ,सामाजिक संघ संस्था , सिंचाई उपभोक्ता संस्था दर्ता साथैं नगर भित्र रहेका सामाजिक संघ संस्थाहरुको तथ्याङ्क संकलन गरी आवश्यक परेको समयमा विवरण उपलब्ध गराउन सक्ने अवस्थामा रहेको छ ।आ ०८१ को नगर सभाबाट विनियोजित शिर्षक अनुसारको बजेट रकमबाट कार्यक्रम/०८०.व. ८६ प्रतिशत हासिल गरेको छ.२४ प्रतिशत र उद्यम विकासको ५१.संचालन गरी वित्तिय प्रगति ६४ ।यो प्रतिवेदनमा सहकारी तथा उद्यम विकास शाखाको आ ०८१ का समग्र कार्यक्रम र/०८०.व. प्रगतिको बारेमा समिक्षात्मक रुपमा समावेश गरिएको छ ।

वार्षिक कार्यक्रमका उद्देश्यहरु

- नगर भित्र रहेका सहकारी संस्थाहरु वित्तिय सुशासन कायम राख्न तालिम कार्यक्रम,अनुगमनसमन्वय र सहजीकरण गर्ने।,
- विभिन्न सामाजिक संघ संस्थाहरुलाई नगरपालिकाले लागू गरेका ऐन नियमावली तथा , कार्यविधिको माध्ययमबाट संस्थागत सुशासन कायम गर्ने।
- शाखासँग सम्बन्धित संघ संस्थाहरुको तथ्याङ्क संकलन र अद्यावधिक गरी खोजेको समयमा पाउन सक्ने हुनु।

विद्यमान अवस्था

खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता संस्थाहरु ४५

सहकारी संस्थाहरु ३५

लघुवित्तहरु १६

सामुदायिक वनहरु ३५

गैरसरकारी संस्थाहरु १२

तालपोखरी र कुण्डहरु ४६

टोल विकास संस्थाहरु १०५

मठ मन्दिरगुब्बाहरु १८८ ,चर्च ,

शाखासँग सम्बन्धित कानूनहरु)ऐन, नियम, निर्देशिका कार्यविधि, कार्यान्वयन पुस्तिका, मापदण्ड(

१. संघीय सहकारी ऐन, २०७४

२. संघीय सहकारी नियमावली, २०७५

३. गण्डकी प्रदेश सहकारी ऐन, २०७५

४. गण्डकी प्रदेश सहकारी नियमावली, २०७६

५. सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण सम्बन्धी सहकारी संघ संस्थालाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७४

६. सहकारी तथा गरिबी सम्बन्धी व्यवस्थापन सुचना प्रणाली संचालन कार्यविधि, २०७७

७. बचत ऋणको मुख्य कारोबार गर्ने सहकारी सुपरिवेक्षण निरिक्षण तथा अनुगमन निर्देशिका, २०७७

८.सहकारी संस्थाको साधारण सभा)कार्य व्यवस्था(निर्देशिका, २०७६

९.सहकारी संस्थाको लेखा परिक्षण निर्देशिका.२०७५
१०.सहकारी संस्थालाई अनुदान सुविधा प्रदान गर्ने निर्देशिका,२०७३
११. सहकारी संस्था दर्ता दिग्दर्शन,२०७४
१२. सहकारी एकीकरण तथा विभाजन निर्देशिका,२०७७
१३,सहकारी संस्थालाई अनुदान उपलब्ध गराउने सम्बन्धी कार्यविधि . २०७९
१४रिक्सा व्यवस्थापन निर्देशिका २०८१-अटो तथा ई.
१५स्थानीय संस्था दर्ता ऐन २०८०.
१६स्थानीय जलश्रोत ऐन २०८०.
१७मध्यविन्दु नगरपालिका सार्वजनिक कार्यक्रम संचालन तथा व्यवस्थापन निर्देशिका २०७९.
१८मध्यविन्दु नगरपालिकाबाट गरिने बजार अनुगमन निर्देशिका २०७४.
१९,खाध्य ऐन.२०२३
२०उपभोक्ता संरक्षण. ऐन,२०७५
२१,उपभोक्ता संरक्षण नियमावली.२०७६
२२,जलश्रोत ऐन.२०४९)संघिय(
२३) जलश्रोत नियमावली २०५०.संघिय(
२४,स्थानीय सरकार संचालन ऐन. २०७४
२५,लिफटिङ्ग सिंचाई प्रणालीमा विद्यूत महशुल अनुदान सम्बन्धी मापदण्ड. २०८०
२६,गरिबी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम संचालन निर्देशिका .२०७७

वार्षिक कार्यक्रमको भौतिक तथा वित्तिय प्रगति

सि.नं.	क्रियाकलापको नाम	वार्षिक बजेट	इकाइ	भौतिक			वित्तीय	
				लक्ष्य	प्रगति	प्रगति %	वार्षिक खर्च	खर्च %
१	सहकारी अनुगमन	५०	१	१	१	१००	४२७२५	८५.४५
२	सहकारी दिवस	५०	१	१	१	१००	४९७३०	९९.४६

३	उत्कृष्ट सहकारी संस्थालाई प्रोत्साहन/पुरस्कार कार्यक्रम	५०	१	१	१	१००	५००००	१००
४	सहकारी /सामाजिक विकास सम्बन्धी विविध कार्यक्रम	२००	२	२	२	१००	२७९३५	१३.९७
५	सामाजिक संघ संस्थाहरुसँग अन्तरर्क्रिया कार्यक्रम	१००	३	३	३	१००	३५७१०	३५.७१
६	एकीकृत व्यवस्थापन सूचना प्रणाली तालिम तथा सम्पत्ती शुद्धीकरण निवारण ऐन सम्बन्धि तालिम	११०	१	१	१	१००	९३३१३	८४.८३
७	धार्मिक एवं पर्यटन पर्यटकीय क्षेत्र प्रवर्द्धन संरक्षण तथा सामूदायिक होमस्टे अन्तरक्रिया तथा अनुदान कार्यक्रम	३००	२	२	२	१००	२२४३०५	७४.७७
८	बजार अनुगमन	२००	२	२	२	१००	१८९३५५	९४.६८
	जम्मा	१०६०	१३	१३	१३	१००	७१३०७३	६०.२४
१	साना लघु उद्यमी सृजना	१७००	२	२	२	१००	८८१६७८	५१.८६

समग्र कार्यक्रमका प्रमुख उपलब्धिहरु

- सहकारी संस्थाहरुले समयमा नै मासिक प्रतिवेदन साधारण सभाको प्रतिवेदन लेखा परिक्षण प्रतिवेदन पेश गर्ने गरेका छन।
- एकीकृत सुचना व्यवस्थापन प्रणाली)COPOMIS(बाट १४ वटा सहकारी संस्थाले मासिक प्रतिवेदन पठाउने गरेका छन।
- सामाजिक संघ संस्था दर्ता ऐन बने सँगै संघ संस्था दर्ता र सुचिकृत हुने संख्या बढेको छ।
- विभिन्न संघ संस्थामा संस्थागत सुशासन महत्वपूर्ण भुमिका कायम भएको।
- नगर भित्रका संघ संस्था मठ मन्दिर गुम्बा मस्जिद ताल तलैया आदिको तथ्याङ्क संकलन भएको।

- नगरभित्र विभिन्न ठाँयमा बजार अनुगमन गरी कालो बजारीमा कमी तथा अखाद्य समान नष्ट गरिएको र नागरिकमा सचेतना जगाउने कार्यमा मद्दत मिलेको छ।
- सहकारी संस्थाहरुको स्थलगत अनुगमन गरी सुधार गर्न पृष्ठपोषण पत्र पठाइएको छ।
- झ्यालटुङ्ग डाँडा लिफटिङ खानेपानी सम्पन्न गर्न समन्वय सहजीकरण गरी वस्तीमा खानेपानी, खुवाउन सफल भएको छ।

प्रमुख समस्याहरु

- नगरपालिकाको कार्यक्षेत्र भित्र सामाजिक संघ संस्थाहरु धेरै भएकोले स्थलगत अनुगमन गर्न नसकिनु।
- सहकारी संस्थामा कार्यरत दक्ष कर्मचारी तलव भत्ता न्यून भएका कारण संस्थामा टिकाई राख्न नसकिनु।

५.रोजगार सेवा केन्द्र

पृष्ठभूमि

नेपालको संविधान धारा ३३ को रोजगारिको हक सुनिश्चितताको लागि नेपाल सरकारले ल्याएको प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत मध्यविन्दु नगरपालिकाका सुचीकृत बेरोजगार व्यक्तिहरुले न्युनतम १०० दिनको रोजगारीको प्रत्याभुति गर्दै वडाहरुमा वडाहरुमा आवश्यकता अनुसार श्रममुलक योजनाहरुको कार्यान्वयन गर्दै आ.व. २०८०/८१ मा ६५ जना सुचिकृत बेरोजगारीले कुल ५४७८ दिन रोजगारीमा संलग्न भई प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमबाट प्रत्यक्ष लाभान्वित भएका छन्।

वार्षिक कार्यक्रमका उद्देश्य

- प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमका बारेमा श्रमिकहरुलई अभिमुखीकरण कार्यक्रम संचालन गर्ने
- वैदेशीक रोजगारीमा जाने व्यक्तिको पुन श्रम स्वीकृतीको लागि अनलाईन सेवा उपलब्ध गराउने।
- वैदेशीक रोजगारीमा क्रममा अंगभंग,बिरामी आदि भएका व्यक्ति तथा परिवारलाई वैदेशीक रोजगार बोर्डबाट प्राप्त हुने आर्थिक सहायताको एंव शैक्षिक छात्रबृत्तिको लागि सहजीकरण समन्वय तथा परामर्श सेवा प्रदान गर्ने।

विद्यमान अवस्था

सि.न.	विवरण	लाभान्यित संख्या		जम्मा	कैफियत
		महिला	पुरुष		
१	सुचिकृत बरोजगारी			७४३	
२	रोजगारीमा संलग्न			६५	
३	अनलाइन श्रम स्वीकृती	८	२७१	२७९	
४	वैदेशिक रोजगार बोर्डबाट सहायताको लागी सिफारिस				

शाखासंग सम्बन्धित कानूनहरु (ऐन, नियम, निर्देशिका, कार्यविधि, कार्यान्वयन पुस्तिका, मापदण्ड आदि)

- रोजगारीको हक सम्बन्धी ऐन २०७५
- रोजगारीको हक सम्बन्धी नियमावली २०७५
- प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम सन्चालन निर्देशिका २०७५

वार्षिक कार्यक्रमको भौतिक तथा वित्तीय प्रगति

सि.नं.	क्रियाकलापको नाम	वार्षिक बजेट	इकाइ	भौतिक			वित्तीय	
				लक्ष्य	प्रगति	प्रगति %	वार्षिक खर्च	खर्च %
१	रोजगारी सिर्जना	१८२२					१०१२६८.	५५५८.
२	रोजगारी सिर्जना	२६७२					२६४७२८.	९९०७.

प्रमुख समस्याहरु

- प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत एकै किसिमको श्रमिक ज्याला दर ६६८ रहेको छ। जुन ज्याला हाम्रो मध्यबिन्दु नगरपालिका को ज्याला दर भन्दा निकै कम रहेकोले श्रमिक मा योजना प्रतिको आकर्षण घटेको छ ।

- प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम संचालन निर्देशिका तथा कामका लागि पारिश्रमिकमा आधारित सामुदायिक आयोजना कार् (संचालन तथा व्यवस्थापन)यविधि अनुसार यस आयोजना अन्तर्गत बिनियोजित रकम सत प्रतिशत श्रमिकमा खर्च गर्नु पर्ने हुँदा कार्यक्रम लाई आवश्यक पर्ने समाग्री र औजारलाई नगरपालिका र वडास्तरिय रकम अनिवार्य छुट्याउनु पर्ने बाध्यता रहिआएको छ।

६.सरसफाई प्रवर्द्धन तथा जैविक मल उत्पादन इकाई

पृष्ठभूमिः

सरसफाई प्रवर्द्धन तथा जैविक मल उत्पादन ईकाइले सरसफाई प्रवर्द्धन र जैविक मल उत्पादन कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा संचालन गर्न कार्ययोजना बनाउँदै कार्यान्वयन गर्दैछ। यसले फोहोरमैला व्यवस्थापन ऐन, २०७९ र नगरपालिकाको सरसफाई प्रवर्द्धन तथा वातावरण संरक्षण सम्बन्धी नीतिको कार्यान्वयनमा महत्त्वपूर्ण भूमिका खेल्दछ। यस ईकाइले आम्दानी र खर्चको व्यवस्थित अभिलेख राख्ने र लागत लाभ विश्लेषण सहितको प्रतिवेदन पेश गर्ने जिम्मेवारी पनि लिएको छ। साथै, यसले कर्मचारीहरूको परिचालन र सुपरिवेक्षण गर्ने, सवारी साधन, मेशिन, र उपकरणको व्यवस्थित सञ्चालन र संरक्षण गर्ने कार्यसम्पादन पनि गर्दैछ।

वार्षिक कार्यक्रमका उद्देश्य

- फोहोरको स्रोतमा छुट्टयाउने र पुनःप्रयोग गर्ने प्रक्रिया सुधार गर्नु।
- जैविक मल उत्पादनमा वृद्धि गरेर स्थानीय कृषकलाई सहयोग गर्नु।
- सरसफाई प्रवर्द्धनका कार्यक्रमहरूको प्रभावकारिता वृद्धि गर्नु।
- स्थानीय समुदायमा फोहोर व्यवस्थापनको बारेमा जनचेतना अभिवृद्धि गर्नु।

विद्यमान अवस्था

सरसफाई प्रवर्द्धन तथा जैविक मल उत्पादन ईकाइले हरेक दिन घर घर बाट कुहिनी र न्कुहिनी फोहर छुट्टाछुट्टै संकलन गर्दैछ।यसमा कुहिने र नकुहिने फोहोरको उचित व्यवस्था गरिएको छ। हालसम्म, नगरपालिकाले २७,००० किलोग्राम जैविक मल उत्पादन गरिसकेको छ, जुन स्थानीय कृषकको प्रयोगको लागि परिक्षण गरिएको छ।

शाखासँग सम्बन्धित कानूनहरु

- फोहोरमैला व्यवस्थापन ऐन, २०७९

- फोहोर व्यवस्थापन सामग्री वितरण सम्बन्धी कार्यविधि, २०७९

वार्षिक कार्यक्रमको प्रगती

सि.न.	योजना/कार्यक्रम	बजेट (हजारमा)
क	आम्दानी	५१२७
	सेवा शुल्क बाट	३४३४
	कवाडी (अनुमानीत)	१०८८
	जैविक मल (अनुमानीथ)	६०४
ख	खर्च	
	जम्मा खर्च	८९०६
	संचालन खर्च	७४८४

प्रमुख उपलब्धिहरुः

- **जैविक मल उत्पादनमा उल्लेखनीय प्रगतिः** पहिलो वर्षमा २७,००० किलोग्राम जैविक मल उत्पादन गरियो। यो मल स्थानीय कृषक र विद्यालयमा परीक्षण गरिसकेको छ, जसले कृषि उत्पादनमा सुधार ल्याएको छ।
- **फोहोरको स्रोतमा छुट्टयाउने प्रभावकारी अभियानः** जनचेतना अभिवृद्धिका लागि तालिम र सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ, जसले पुनःप्रयोग दरलाई ७९% पुऱ्याएको छ।
- **रिसाइक्लिंग र पुनःप्रयोगमा अग्रसरताः** फोहोरको पुनःप्रयोग र रिसाइक्लिंगका लागि नयाँ कार्यक्रमहरू लागू गरिएको छ।
- **स्थानीय रोजगारी सिर्जनाः** फोहोर संकलन र जैविक मल उत्पादनमा स्थानीय जनशक्तिको सक्रिय सहभागिता बढेको छ।
- **प्रदूषण नियन्त्रणः** फोहोर व्यवस्थापनले जल र वायुप्रदूषण कम गर्न मद्दत गरेको छ।
- **नयाँ प्रविधिको प्रयोगः** फोहोरको पुनःप्रयोगमा नयाँ प्रविधिहरू अपनाइएको छ, जसले उत्पादन प्रक्रियामा सुधार गरेको छ।
- **सामुदायिक सहभागिता बढ्दैः** ९५०० भन्दा बढी सफाई सदस्यहरूको सक्रियता।

प्रमुख चुनौतीहरु

- **कच्चा पदार्थको कमीः** कुहिने फोहोरको संकलन कम भएको कारण जैविक मल उत्पादनका लागि आवश्यक कच्चा पदार्थको कमी।

➢ **कवाडीको भण्डारण समस्याः** बिक्रीयोग्य कवाडी भण्डारण गर्न कठिनाई।

७.राजस्व शाखा

पृष्ठभूमि

मध्यविन्दु नगरपालिकामा राजस्व प्रशासनका लागि राजस्व शाखामा दुई जना कर्मचारी हरु रहेका छन। आर्थिक वर्ष २०८० ८१ को बैशाख महिना सम्म सांग्रिला/Software राजश्व प्रशासनको लागि प्रयोग हुँदै आएकोमा आर्थिक वर्ष २०८० ८१ को जेठ १ गते देखि नेपाल/ सरकार अर्थ मन्त्रालय अन्तर्गतको महालेखा नियन्त्रक कार्यालयले विकास गरेकोSutra Revenue Module को आंशिक प्रयोग गरी आर्थिक वर्ष २०८१ ८२ देखि/Sutra Revenue Module को पुर्ण प्रयोग भैरहेको छ। राजस्व शाखाको मुख्य जिम्मेवारी नेपालको संविधान ,संघीय कानून , स्थानीय कानून लगायतका प्रचलित कानूनको अधिनमा रहि राजस्वका नयाँ ,प्रादेशिक कानून करको दर घटाउँदै दायरा विस्तार गर्नु रहेको छ। राजस्व ,स्रोतहरुको पहिचान गर्दै रहेका छन। आन्तरिक राजस्वको प्रमुख स्तम्भको दहत्तर बहत्तर सँगै अन्य श्रोतको रुपमा सम्पत्ति कर सिफारिस दस्तुर आदि रहेका छन। राजस्व ,बहाल कर ,व्यवसाय कर ,भुमिकर , शाखाले नियमित रुपमा बजार अनुगमन गरी व्यवसाय दर्ता तथानविकरणलाई जोड दिदै , कर्मचारी क्षमता विकास जस्ता कार्यक्रम गर्दै आईरहेको छ। आर्थिक वर्ष ,करदाता शिक्षा /२०८०८१ मा व्यवसाय दर्ता ,नभएको छुट्टिने गरी स्टिकर टाँस्ने कार्यक्रम/नविकरण भए/ नगरपालिकाको १५ वटै वडामा एकिकृत घुम्ति सेवा शिविर संचालन गरेको थियो।

वार्षिक कार्यक्रमका उद्देश्य

- राजस्व प्रशासनमा सूचना प्रविधिको अधिकतम उपयोग गर्दै राजस्व प्रशासनलाई करदातामैत्री बनाउँदै अधिकतम कर सहभागिता सुनिश्चित गर्नु।
- राजस्व परिचालनलाई प्रभावकारी बनाई करको दर घटाई दायरा विस्तार गर्दै जानु।
- नगरभित्रका सम्पुर्ण आर्थिक क्रियाकलापहरुलाई करको दायरामा ल्याई आन्तरिक राजस्व वृद्धि गर्नु।

विद्यमान अवस्था

आर्थिक वर्ष २०८०८१ मा मध्यविन्दु नगरपालिकामा संकलित आन्तरिक राजस्वको विवरण/

सि.न.	शिर्षक नं.	आय शिर्षक नाम	आ.व.२०८०/८१ को अनुमानित रकम (रु.)	आ.व.२०८०/८१ बैशाख २५ सम्मको	प्रगती प्रतिशत
क. कर राजस्व			२३,१००,०००.००	१७,७३७,२५०.८०	७६.७८
१	११३१३	सम्पत्ती कर	१३,५००,०००.००	३,०४७,६००.००	२२.५७
२	११३१४	भुमिकर(मालपोत)	१,५००,०००.००	५,३१५,४२८.००	३५४.३६
३	११३२१	घरवहाल कर	२,५००,०००.००	३,५०७,६८२.८०	१४०.३१
४	११६१३	व्यवसाय कर	५,०००,०००.००	५,०५०,५४०.००	१०१.०१
५	११४७२	विज्ञापन कर	१००,०००.००	-	०.००
६		कवाडी कर	५००,०००.००	८१६,०००.००	१६३.२०
ख. गैर कर राजस्व			४१,३००,०००.००	४१,०४१,७६७.००	९९.३७
७	११३२२	वहाल विटौरी शुल्क	१,०००,०००.००	२४,२९०.००	२.४३
८	१४२४३	सिफारिस दस्तुर	१०,०००,०००.००	१०,२६२,०९७.००	१०२.६२
९	१४२४४	व्यक्तिगत घटना दर्ता दस्तुर	७००,०००.००	८४६,७९९.००	१२०.९७
१०	१४२४५	नाता प्रमाणित दस्तुर	६००,०००.००	७१४,४००.००	११९.०७
११	१४५२९	अन्य राजस्व	१,०००,०००.००	४९१,४८५.००	४९.१५
१२	१४३१२	प्रशासनिक दण्ड जरिवाना	१,०००,०००.००	१,७४८,२७०.००	१७४.८३
१४	१४१७७	नक्सापास दस्तुर	१,०००,०००.००	१,३५४,४८६.००	१३५.४५
१५		हाटबजार राजस्व	१,०००,०००.००	५९९,९४०.००	५९.९९
१६		घर जग्गा रजिष्ट्रेशन शुल्क	२५,०००,०००.००	२५,०००,०००.००	१००.००
		जम्मा (क+ख)	६४,४००,०००.००	५८,७७९,०१७.८०	९१.२७

शाखासंग सम्बन्धित कानूनहरु

- स्थानीय सरकार संचालन ऐन२०७४ ,
- वजार अनुगमन निर्देशिका2074 ,
- व्यवसाय कर सम्बन्धि कार्यविधि2077 ,
- घर बहाल कर व्यवस्थापन कार्यविधि2077 ,
- स्थानीय तहको राजश्व परामर्श समितिको कार्यसंचालन कार्यविधि2078 ,
- सालबसाली आर्थिक ऐन

शाखासंग सम्बन्धित कानूनहरु

- स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४
- वजार अनुगमन निर्देशिका, २०७४
- व्यवसाय कर सम्बन्धि कार्यविधि, २०७७

- घर बहाल कर व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७७
- स्थानीय तहको राजश्व परामर्श समितिको कार्यसंचालन कार्यविधि, २०७८
- सालबसाली आर्थिक ऐन

समग्र कार्यक्रमका प्रमुख उपलब्धिहरु

- व्यवसाय दर्ता/नविकरण भए/नभएको छुट्टिने गरी स्टिकर टाँस्ने कार्य
- करदाता शिक्षा कार्यक्रम
- एकिकृत घुम्ति सेवा शिविर

प्रमुख चुनौतीहरु

- कर सहभागितामा वृद्धि गरी आन्तरिक राजस्व वृद्धि गर्ने
- करको दायरा विस्तार गरी दर घटाउँदै लाने
- करदातामा व्यवसायिकता अभिवृद्धि गर्ने
- सम्पुर्ण आर्थिक क्रियाकलापहरुलाई करको दायरामा ल्याउने

८.कृषि विकास शाखा

पृष्ठभूमि

गण्डकी प्रदेशको खाद्य भण्डारको रुपमा परिचित नवलपरासी बर्दघाट सुस्ता पूर्वको सर्वाधिक खेति योग्य जमिन भएको मध्यविन्दु नगरपालिकाको समग्र कृषि विकासको जिम्मा कृषि विकास शाखामा रहेको छ। कृषि विकास शाखा स्थानीय कृषि, प्रसार, र उत्पादन व्यवस्थापनमा नीतिगत, कानुनी, मापदण्ड, योजना तथा कार्यान्वयनको जिम्मेवारी सम्हाल्ने शाखा हो। शाखाले साना सिँचाई योजना सञ्चालन तथा कृषक क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गर्दै आएको छ । जैविक विविधता संरक्षण, जैविक खेती प्रवर्द्धन र कृषि वातावरण संरक्षण लगायत कृषिजन्य प्राकृतिक प्रकोप तथा महामारी रोगको नियन्त्रणमा समेत शाखाको सक्रिय भूमिका रहेको हुन्छ । कृषि उत्पादनहरूको विकास, बजारीकरण, र कृषकहरूलाई उद्यमशीलता विकासमा सहजीकरण गर्नु यस शाखाको प्रमुख उद्देश्य हो।

शाखाले संकलन केन्द्र र शीत भण्डारण व्यवस्थापन, बीउ विजन तथा मल आपूर्ति, र कृषक समूह तथा सहकारीहरूको समन्वय गरी कृषि सेवा प्रवाहलाई सशक्त बनाइरहेको छ। माटो परीक्षण, परामर्श सेवा तथा विषादी प्रयोगसम्बन्धी सचेतना कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरी कृषकलाई आधुनिक कृषि प्रविधिबाट कृषकहरुलाई प्राविधिक रुपमा लाभान्वित गराउने कार्य गर्दछ। साथै, एक वडा एक उत्पादन क्षेत्र कार्यक्रम ,स्थानीय बीउ उत्पादन सबलीकरण, कृषि एम्बुलेन्स सञ्चालन जस्ता नयाँ पहलहरू पनि शाखाको प्राथमिकतामा छन् । यसरी शाखा मार्फत वर्ष भरि कृषकहरुलाई प्राविधिक जनचेतना मुलक कार्यक्रमहरु तथा विभिन्न अनुदानका कार्यक्रमहरुको कार्यान्वयनको अवस्था तथा खर्चको , स्थिति समेटी यस प्रतिवेदन तयार गरिएको छ।

वार्षिक कार्यक्रमका उद्देश्य:

कृषि क्षेत्रको चौतर्फी विकासको लागि मध्यविन्दु नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८० ८१का/वार्षिक कार्यक्रमको उद्देश्यहरू बुँदागत रूपमा यसप्रकार छन्:

क. स्थानीय कृषकहरूको उत्पादनशीलता र आयस्तर वृद्धि गर्न आधुनिक कृषि प्रविधिको प्रवर्द्धन।

ख. कृषि उद्यमशीलता विकास, बीउ विजन वितरण, र जैविक विविधताको संरक्षणद्वारा कृषकहरूको आत्मनिर्भरता वृद्धि।

ग. संकलन केन्द्र, शीत भण्डारण, र बीमा सेवाहरूको सुदृढीकरणद्वारा कृषिजन्य जोखिम न्यूनीकरण र कृषि व्यवसाय प्रोत्साहन।

घ. कृषकहरूको क्षमता अभिवृद्धि, तथ्यांक संकलन, र सघन कृषि सेवाको विस्तारमार्फत कृषि क्षेत्रलाई दिगो र समृद्ध बनाउन योगदान।

विद्यमान अवस्था

मध्यविन्दु नगरपालिका नगदे बालीको रूपमा केरा, कागती, अदुवा, र तरकारी उत्पादनको लागि प्रख्यात छ। यहाँ काँक्रा, करेला, लौका जस्ता लहरे मौसमी र बेमौसमी तरकारी, साथै आलु खेती व्यवसायिक रूपमा हुन्छ। कृषि उत्पादनको विविधिकरणमा पनि यो क्षेत्र अग्रणी स्थानमा छ। हाल, नवलपरासी बर्दघाट सुस्ता पूर्वमा सबैभन्दा धेरै खेतीयोग्य क्षेत्र मध्यविन्दु नगरपालिकामा छ, जसको क्षेत्रफल ४०६७) ४ हेक्टर.स्रोत (कृषि गणना २०७८ :रहेको छ। नगदे बालीका साथै परम्परागत रूपमा खाद्यान्न बाली, फलफूल, र दलहन बालीको उत्पादन पनि निरन्तर भइरहन्छ।राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार, ६६ ५१ प्रतिशत घरधुरी कृषि क्षेत्रमा आश्रित देखिन्छन्। कृषि क्षेत्रमा गत आर्थिक वर्ष र चालु आर्थिक. वर्षको चैत्र मसान्तसम्म भएका उपलब्धिहरूमा पूर्वाधार तथा संरचनागत सुधार र उत्पादन तथा आय क्षेत्रमा सुधार भएका छन्। यस आर्थिक वर्षमा व्यावसायिक कृषि फर्मको संख्या ३४५ पुगेको छ भने कृषक समूहको संख्या १३८ रहेको छ।पकेट क्षेत्रको संख्या गत आ.व. मा ५ रहेकोमा चालु आ.व. को चैत्र मसान्त सम्ममा ७ पुगेको छ भने गत आर्थिक वर्षमा २ वटा बाली ब्लक रहेकोमा यस वर्ष थप १ ब्लक संचालनमा आएको छ साथै सुन्तालाजात फलफुल जोन तथा तरकारी जोन पनि संचालित छन्। उत्पादन अनुसार यस नगरपालिका खाद्यन्नमा आत्मनिर्भर रहेको छ भने मध्यविन्दु नगरपालिकामा उत्पादनको अवस्था निम्न अनुसार रहेको छ।

नगरक्षेत्रभित्र सिँचाइ योग्य क्षेत्रफल गत आर्थिक वर्षमा २६८० हेक्टर थियो, जुन यस आर्थिक वर्षमा बढेर २७१५ हेक्टर पुगेको छ। माटोको गुणस्तर परीक्षण गराउने घरधुरी संख्या गत आर्थिक वर्षमा १४०० थियो, जुन चालु आर्थिक वर्षको चैत्र मसान्तसम्म १८३५ घरधुरी पुगेको देखिन्छ।उत्पादनको आधारमा, मध्यविन्दु नगरपालिका खाद्यान्नमा आत्मनिर्भर रहेको छ, र उत्पादनको अवस्था निम्नानुसार रहेको छ।

क्र स .	बाली	उत्पादन (टन.मे)
१.	धान	२२१९८
२.	मकै	१४८०
३.	गहुँ	३७९३
४.	आलु	६९९५
५.	काउली बन्द/	१६७
६.	गोलभेडा	२१०
७.	कागती	२४
८.	लहरे तरकारी बाली (फर्सी आदि/लौका /करेला)	२०६
९.	अधुवा बेसार /	८७
१०.	लसुन प्याज /	४३
११.	तेलहन बाली	७५१

नगर भित्र संचालित पकेट, ब्लक तथा जोनको विवरण

१. जोनको विवरण:

क्र स.	बाली	जोनसंख्या	क्षेत्र
१.	तरकारी	१	मध्यविन्दु०१-, ०२, ०३, ०६ र ०९
२.	सुन्तालाजात फलफुल जोन	१	मध्यविन्दु ०८ र १५ -

२. ब्लकको इवारण

क्र स.	बाली	ब्लक संख्या	क्षेत्र
१.	केरा	२	मध्यविन्दु १५ /०५-
२.	धान	१	मध्यविन्दु ०४ -

३. पकेटको विवरण

क्र स.	बाली	पकेट संख्या	क्षेत्र

१.	तरकारी	२	मध्यविन्दु०८/ ०९ -
२.	गाई भैसी /	१	मध्यविन्दु१२ -

शाखासंग सम्बन्धित कानूनहरु :

क. स्थानीय तहमा कृषि स्नातक प्राविधिक परिचालन कार्यविधि , २०८०

ख. फलफूल नर्सरी व्यवस्थापन निर्देशिका (स्थापना तथा सञ्चालन), २०८०

ग. किसान सुचीकरण कार्यक्रम कार्यान्वयन विधि, २०७७

घ. प्रदेश तथा स्थानीय तहमा सशर्त वित्तिय हस्तान्तरित कृषि विकास कार्यक्रम सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि,२०७९

ङ. बाली उपचार शिबिर कार्यक्रम सञ्चालन कार्यवबिधि, २०८१

च. स्थानीय कृषि विकास कार्यक्रम संचालन कार्यविधि, २०८०

छ. स्थानीय रासायनिक मल वितरण व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७९

ज. कृषि उपज संकलन केन्द्र स्थापना एंव संचालन कार्यविधि, २०७८

झ. कृषक समूह गठन तथा व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७५

वार्षिक कार्यक्रमको भौतिक तथा वित्तीय प्रगति (ससर्त र नगरतर्फका कार्यक्रम वा क्रियाकलाप अनुसार छुट्याएर तालिकामा प्रस्तुत गर्ने) रु हजारमा-

सि.नं.	क्रियाकलापको नाम	वार्षिक बजेट	इकाइ	भौतिक			वित्तीय	
				लक्ष्य	प्रगति	प्रगति %	वार्षिक खर्च	खर्च %
	नगर स्तरीय कार्यक्रम							
१	एक वडा एक उत्पादन क्षेत्र स्थापना कार्यक्रम	१०००	पटक	१	१	१००	१९५७१.	१९५७.
२	तथ्यांक संकलन तथा मल कार्ड वितरण	३००	पटक	१५	१४	९३३३.	८९८४.	२९९५.
३	कृषि उपज संकलन केन्द्र सवलिकरण कार्यक्रम	१५०	पटक	१	१	१००	१४०६८.	९३७८.
४	उन्नत मकै बीउ वितरण कार्यक्रम	५००	पटक	१	१	१००	४९९९४.	९९९९.
५	उन्नत धान बीउ वितरण कार्यक्रम	१०००	पटक	१	१	१००	६१७१२.	६१७१.
६	उन्नत गँहु बीउ वितरण कार्यक्रम	४००	पटक	१	१	१००	३९९३६.	९९८४.
७	माटो परिक्षण तथा अन्य परामर्श सेवाको लागि आवश्यक सामग्री खरिद	४००	पटक	१	१	१००	३९७६८.	९९४२.

८	विषादी प्रयोग सम्बन्धि सचेतना कार्यक्रम	३००	पटक	१	१	१००	१७१५२.	५७१७.
९	स्थानीय बीउ उत्पादक सबलीकरण कार्यक्रम	५००	पटक	१	१	१००	४००१६.	८००३.
१०	भुमि बैंक स्थापना कार्यक्रम	७००	पटक	१	०	१०	०००.	०००.
११	करेसाबारी किट वितरण कार्यक्रम	१०००	पटक	१	१	१००	८६४३१.	८६४३.
१२	कृषि एम्बुलेन्स संचालन कार्यक्रम	२०००	पटक	१	१	१००	१५५०५०.	७७५३.
१३	पहाडी भूभाग कृषि यन्त्र वितरण कार्यक्रम	८००	पटक	१	१	१००	५५६१०.	६९५१.
१४	कृषि व्यवासय सबलीकरण कार्यक्रम	५००	पटक	१	१	१००	३८४७५.	७६९५.
१५	कृषक क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम	५००	पटक	१	१	१००	३९६०८.	७९२२.
१६	एक विद्यालय १० जडिबुटी र फलफुल बोट कार्यक्रम	१५०	पटक	१	१	१००	१५०००.	१००००.
१७	एक घर दुई फलफुलको बोट कार्यक्रम	५००	पटक	१	१	१००	५००००.	१००००.
१८	ढुवानी,बैठक,अनुगमन तथा समिक्षा भ्रमण खर्च	४५०	आअ.				४३९९२.	९७७६.
सशर्त कार्यक्रमहरु								
१९	तरकारी खेती प्रवर्द्धन कार्यक्रम	१४७१	पटक	१	१	१००	३१३४४.	२१३१.
२०	फलफूल प्रवर्द्धन कार्यक्रम कागती खेती	१५००	पटक	१	१	१००	६८८५५.	४५९०.
२१	उन्नत बीउ वितरकलाई प्रोत्साहन अनुदान	१५०	पटक	१	०	०	०००.	०००.
२२	सूचना प्रकाशन तथा उन्नत बीउ उपयोग अनुगमन निरीक्षण	१५०	पटक	१	१	१००	९०००.	६०००.
२३	खाद्यान बालीको उन्नत बीउ उपयोगमा अनुदान धान गहूँ	११०४	पटक	१	१	१००	११०४००.	१००००.
२४	आ/व २०७९.०८० मा स्थापना भएको तरकारी बाली पकेट विकास कार्यक्रम निरन्तरता	४९८	संख्या	१	१	१००	४५०३१.	९०४२.
२५	किसान सूचिकरण कार्यक्रम	२४९	पटक	१	१	१००	२४७९५.	९९५८.
२६	कृषि तथा पशु सेवामा एक गाँउ एक प्राविधिकहरुको तलव भत्ता	९५१	पटक	१	१	१००	९४२९७.	९९१६.

प्रमुख चुनौतीहरु

- संघिय सशर्त कार्यक्रमका शर्तहरु पुरा गर्ने गरि कृषक कृषि समूह तथा कृषि सहकारीको सहभागितामा , कमि हुनु
- कृषकहरुमा खेति योग्य जमिनको स्वामित्व न्यून तथा टुक्रिएको हुनु
- प्राकृतिक प्रकोप र जलवायु परिवर्तनले बाढी, सुख्खा, जस्ता प्रकोपहरूले कृषि उत्पादनमा नकारात्मक असर गर्नु
- बजार पहुँचको समस्याले किसानहरूले उत्पादन गरिएका कृषि वस्तुहरूलाई उचित बजारमा पुर्याउन कठिनाई हुनु

९.पशु सेवा शाखा

पृष्ठभूमि

नेपाल सरकारको मिति २०७५/०३/२३ को निर्णय तथा यस नगरको नीति तथा कार्यक्रम बमोजिम संघीय संरचना अनुसार पशुपंक्षी तथा मत्स्य क्षेत्रको विकास तथा विस्तार एवमं नियमक कार्यहरूलाई थप व्यवस्थित बनाउदै लैजान यस मध्यविन्दु नगरपालिका पशु सेवा शाखा विगतका वर्ष देखि निरन्तर रूपमा पशुपंक्षी तथा मत्स्य पालन क्षेत्रको समग्र विकासको अवधारणालाई अवलम्बन गर्दै पशुपंक्षीपालन क्षेत्रमा पशुपंक्षीजन्य उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्धि गर्ने खालका विभिन्न कार्यक्रमहरू संचालन गर्दै आईरहेको छ। यस पशु सेवा शाखाले पशु स्वास्थ्यपशु उपचार , सेवा ,गुणस्तर नियमन ,पशु आहार , र प्रविधि प्रसारका माध्यमबाट ,नश्ल सुधार ,बजारीकरण तथा यान्त्रिकरणका साथै पशु प्रजनन मासु र ,नाफामुलक तथा प्रतिस्पर्धात्मक ढङ्गबाट पशुपालन क्षेत्रमा सुधार गर्दै दुध ,व्यवसायिक अण्डा उत्पादनमा नगरलाई आत्मनिर्भर बनाई आयात प्रतिस्थापन र निर्यात प्रवर्द्धन मार्फत देशको कूल ग्राहस्थ उत्पादनमा वृद्धि गरि कृषकहरूको आयस्तरमा सुधार गर्दै लैजाने खालका कार्यक्रमहरू संचालन गर्दै आईरहेको छ। आ२०८०.व./८१ मा पशु सेवा शाखाले वार्षिक विनियोजित बजेट तथा कार्यक्रमहरू मध्ये भौतिक प्रगति १००र व %ित्तिय प्रगति ९३ हासिल गरेको छ। यो %०४. २०८० .व.प्रतिवेदनमा यस पशु सेवा शाखाको आ/८१ का समग्र कार्यक्रम र प्रगतिको बारेमा समिक्षात्मक रूपमा समावेश गरिएको छ.

उद्देश्य

- पशपन्छीको उत्पादन तथा उत्पादकत्वमा वृद्धि गरि गरिबी निवारण तथा खाद्य सुरक्षामा सहयोग पुर्याउने।

- पशु पंक्षीजन्य पदार्थको प्रशोधन बजार प्रवर्द्धन गरि व्यवसायिकिकरणका आधारहरू सुदृढ , गर्ने।
- आर्थिक तथा जनस्वास्थ्यका दृष्टिकोणले महत्वपूर्ण पशु रोगहरूको नियन्त्रण र उन्मुलन गर्ने।
- जैविक विविधताको संरक्षण संवर्द्धन र उपयोग गरि वातावरणीय ,मैत्री पशु पालन व्यवसाय पद्धतिको विकास गर्ने.

विद्यमान अवस्था

क्र.सं.	पशु	पशुपंक्षीको संख्या	उत्पादन(वार्षिक)	वार्षिक आम्दानी(.रू)	कैफियत
१	गाई	४,१५८	१७,००,००० लि(दुध).	१०,२०,००,०००	
२	भैंसी	७,५६३	२५,००,००० लि(दुध). २,०५,५६० kg (मासु)	२०,००,००,००० ५,१३,९०,०००	
३	भेडा	९,७६	७,२०० kg (मासु(	७,२०,०००	
४	बाख्रा	३८,४५०	२,६१,७७१ kg(मासु)	१०,०२,९७,६२२	
५	बुंगुर/सुंगुर	१३,०४२	१,३१,३२९ kg(मासु)	३,२८,३२,२५०	
६	कुकुर	३,२००	-	-	
७	कुखुरा	१,११,७८४	२,०४,१४६ kg(मासु) १३,००,००० गोटा अण्डा	२,९६,२२,०९५ १,३०,००,०००	
८	हाँस	१६,९७३	५५,९५० kg(मासु)	४५,०२,४५०	
	जम्माः			५३,४३,६४,४१७/-	

मध्यविन्दु नगरपालिका,पशु सेवा शाखामा कार्यरत कर्मचारीहरूको विवरणः

सि .नं .	कर्मचारीको नाम,थर	पद	तह	कैफियत
१	डासन्तोष क्षेत्री .	पशु चिकित्सक	अधिकृत छैंठौ	करार
२	ज्ञान प्रसाद भट्टराई	सपशु चिकित्सक .	अधिकृत छैंठौ	स्थाई
३	तुलविर बारघरे	नापशु स्वास्थ्य प्राविधिक .	चौंथो तह	करार
४	मदन घिमिरे	नापशु स्वास्थ्य प्राविधिक .	चौंथो तह	स्थाई
५	मिलन न्यौपाने	नापशु स्वास्थ्य प्राविधिक .	चौंथो तह	करार

६	पार्वती पंगेनी	ना पशु स्वास्थ्य .प्राविधिक	चौंथो तह	करार
७	कमला ज्ञवाली	कार्यालय सहयोगी -	-	करार

आ.व. २०८०/८१ सम्म दर्ता भएका पशुपंक्षी फर्महरुको विवरण

फर्मको किसिम	संख्या
गाई	१०८
भैसी	१३०
बाख्रा	५५
वंगुर	६५
माछा	४७
ह्याचरी	6
कुखुरा	९३
दुग्ध सहकारी संस्था	8
जम्मा	512

आ.व. २०८०/८१ को पशुपंक्षी उपचार सेवा

उपचार सेवाको प्रकार	**वार्षिक**
परामर्श तथा मेडिकल उपचार सेवा	१,७५० (घरधुरी)
सर्जिकल उपचार संख्या	७६३ वटा
गाइनोकोलोजिकल उपचार सेवा	३,४६०

आ२०८०.व.\८१ मा पशु पंक्षीमा लगाईएको खोपको विवरणः

खोपको प्रकार	**संख्या**

खोरेत	९,३२८
रेविज	२,०४४
लम्पी स्किन रोग	७,१५०
भ्यागुते/चरचरे	९,३०५
पि .आर.पि.	१७,१६९
सुंगुर/बंगुर स्वाईन फिबर	१,४३६
जम्माः	४६,४३२

आ२०८०.व.\८१ वार्षिक कृत्रिम गर्भाधान विवरणः

पशु	**AI गरिएको पशु संख्या**
भैसी	**८९३**
गाई	**२,१८१**
जम्माः	**३,०७४**

१. शाखासंग सम्बन्धित कानुनहरूः

- दुध उत्पादनमा अनुदान कार्यक्रम सन्चालन कार्यविधी,२०७८
- पशु खोप कार्यक्रम सन्चालन कार्यविधी,२०७८
- साइलो पिट निर्माण कार्यक्रम सन्चालन कार्यविधी,२०७९
- पशुहरुको खोर,गोठ सुधार कार्यक्रम सन्चालन कार्यविधी,२०७९
- माछापालन व्यवसाय प्रर्वधन कार्यक्रम सन्चालन कार्यविधी,२०८०
- मासु पसल सुधार मापदण्ड,२०७८
- पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास कार्यक्रम संचालन कार्यविधि, २०८०

२. वार्षिक कार्यक्रमको भौतिक तथा वित्तिय प्रगतिः

कार्यक्रम	वार्षिक बजेट रु) (हजारमा	वार्षिक वित्तीय खर्च विवरण	वार्षिक वित्तीय प्रगति प्रतिशत
नगरस्तरीय वार्षिक कार्यक्रम	१,२१,५०,०००	१,१३,०४,६००	९३०४.
सर्शत अनुदान कार्यक्रम	२५,०२,०००	२४,७०,०००	९८७२.
बहुक्षेत्रीय पोषण कार्यक्रम	३००	२,७५,०००	९५४३.

आ.व. २०८०/८१ को नगरस्तरिय तर्फको वार्षिक कार्यक्रम र प्रगति अवसथसस

क्र.सं.	योजनाकार्यक्रम/	वार्षिक लक्ष्य		भौतिक प्रगति		वित्तिय प्रगति		कैफियत
		परिमाण	बजेट	परिमाण	प्रतिशत	खर्च रकम	खर्च प्रतिशत	
१	दुग्ध सहकारीमा आबद्ध कृषकहरूलाई दुधमा अनुदान कार्यक्रम	३	४५००	४	१००	४२२०	९३७८.	
२	५० अनुदानमा हिंउदे % घाँसको बिउ वितरण	१	३००	१	१००	३००	१००	
३	पशु उपचार सेवा	१	६००	१	१००	६००	१००	
४	५ अनुदानमा वर्षे घाँसको % बिउ वितरण	१	२००	१	१००	२००	१००	
५	पशु सेवा सम्पर्क केन्द्रलाई आवश्यक औषधि तथा उपकरण खरिद	१	४००	१	१००	५००	१००	

६	पशुहरुको निशुल्क बाँझोपन निवारण शिविर	१	३००	१	१००	२९८	९९५.	
७	प्रविधि प्रसार तथा अध्ययन अवलोकन	१	५००	१	१००	५००	१००	
८	निशुल्क पशु स्वास्थ्य शिविर वडा नं१० .,११,१३,१४	४	६००	४	१००	५९८	९९८१.	
९	निशुल्क थुनेलो किट वितरण कार्यक्रम	१	४००	४	१००	३९५	९८८.	
१०	आर्थिक विकास समितिको बैठक	३	१००	१	१००	१००	१००	
११	विभिन्न कार्यक्रम अनुगमन तथा भ्रमण खर्च	१	१००	१	१००	३७	३७६.	
१२	बाख्रा पकेट कार्यक्रम खोर) मर्मत तथा सुधार, डाले घाँसको बिउबेर्ना वितरण/, तालिम तथा परजिवि नियन्त्रण(	१	३००	१	१००	२९८	९९६३.	
१३	मागको आधारमा यान्त्रीकरणमा सहयोग कार्यक्रम%५०) अनुदानमा(	१	५००	१	१००	२१४	५३५.	
१४	आकस्मिक उपचार तथा खोप सेवा	१	५००	१	१००	५००	१००	
१५	पशु स्वास्थ्य प्राविधिकहरू तथा सरोकारवालाहरू बिच बैठक तथा गोष्ठी	३	५०	१	१००	४८	९७६.	
१६	ल्याव तथा सर्जिकल सामग्री खरिद	१	२००	४	१००	१८०	९००४.	
१७	पशुपंक्षीसंग सम्बन्धित विभिन्न दिवसको बारेमा जनचेतनामुलक कार्यक्रम	४	५०	१	१००	४९	९९३२.	

१८	स्थानिय जातको कुखुरा प्रवर्द्धन कार्यक्रम	१	५००	१	१००	४७४	९४५१.	
१९	कृत्रिम गर्भाधान कार्यक्रम	१	१००	१२	१००	९२	९२०५.	
२०	माछा पालन व्यवसाय प्रवर्धन कार्यक्रम	१	२००	१	१००	१२०	६०४५.	
२१	सामुदायिक कुकुरहरूमा रेबिज खोप तथा बन्ध्याकरण कार्यक्रम	१	३००	१	१००	२९७	९९	
२२	सामुदायिक कुकुरहरूमा रेबिज खोप कार्यक्रम	१	४००	१	१००	३९३	९८२.	
२३	स्थानिय जातको गाईपालन प्रोत्साहान कार्यक्रम	१	१००	१	१००	९४	९४	
	जम्माः		१२१५०			११३०४६.	९३०४.	

आ.व. २०८०/८१ को ससर्त तर्फको वार्षिक कार्यक्रम र प्रगति अवस्था

क्र.सं.	योजनाकार्यक्रम/	वार्षिक लक्ष्य		भौतिक प्रगति	वित्तिय प्रगति			कैफियत
		परिमाण	बजेट			खर्च रकम	खर्च प्रतिशत	
१	हरियो घाँस विस्तार कार्यक्रम	३	४५००	४	१००	४२२०	९३७८.	
२	सप्ताहव्यापी विश्व रेविज दिवस सम्बन्धि कार्यक्रम	१	३००	१	१००	३००	१००	
३	प्रधानमन्त्रि कृषि आधुनिकिकरण परियोजनाको गाई	१	६००	१	१००	६००	१००	

	पकेट निरन्तरता कार्यक्रम							
४	कृत्रिम गर्भाधान मिसन कार्यक्रम,	१	२००	१	१००	२००	१००	
५	ईपिडेमियोलोजोकल रिपोर्टिङ	१	४००	१	१००	५००	१००	
६	पशुहरुको निशुल्क बाँझोपन निवारण शिविर	१	३००	१	१००	२९८	९९५.	
	जम्माः		२५,०२,०००			२४,७०,०००	९८७२.	

प्रमुख उपलब्धिहरुः

- **काउ म्याट वितरण कार्यक्रम**

उद्देश्यः पशु स्वास्थ्य तथा पशुजन्य उत्पादनमा जोड दिदै यान्त्रिकरण मार्फत आधुनिक एवमं प्रविधिमैत्री पशुपालन व्यवसायको माध्यमबाट कृषकहरूको आयस्तरमा सुधार ल्याउने उद्देश्यले यो कार्यक्रम संचालन गरिएको हो।

उपलब्धीः लाभान्वित जम्मा कृषक घरधुरीः ९ जम्मा वितरण गरिएको काउम्याट संख्याः ६२

जम्मा खर्च रकमः २,१४,०००.खर्च प्रतिशतः ४२ -/८८%

- **थुनेलो किट वितरण कार्यक्रम**

बिनियोजित बजेटः ४ लाख

उद्देश्यः नगरपालिका भित्र रहेका दुग्ध उत्पादक सहकारीमा आवद्ध पशुपालक कृषकहरूले पालन गरका पशुवस्तुमा देखिने थुनेलो रोगलाई न्यूनिकरण गर्दै स्वस्थ दुध उत्पादन तथा कृषकहरूको आयस्तरमा सुधार ल्याउने उद्देश्यले यो कार्यक्रम संचालन गरिएको हो। ।

उपलब्धीः लाभान्वित जम्मा कृषक घरधुरीः १८०

जम्मा खर्च रकमः ३,९५,०००.खर्च प्रतिशतः ९८ -/८०%

- **दुध उत्पादनमा अनुदान कार्यक्रम**

बिनियोजित बजेटः ४५ लाख

उद्देश्यः मध्यविन्दु नगर क्षेत्र भित्र आवद्ध रहेका ८ वटा दुग्ध सहकारी मार्फत दुध उत्पादन तथा बिक्रि वितरण गर्ने कृषकहरूको आयस्तरमा सुधार गर्दै पशु व्यवसायलाई दिगो रूपमा अगाडि बढाउने।

उपलब्धीः लाभान्वित जम्मा कृषक घरधुरीः

दुग्ध सहकारी मार्फत वार्षिक रूपमा २२ लाख १० हजार दुध विक्रिवितरण भएको(

जम्मा खर्च रकमः ४२,२०,०००.खर्च प्रतिशतः ९३ -/८८%

- **बाखा पकेट कार्यक्रमडाले घाँसको बिउ बेर्ना वितरण),तालिम तथा परजिवि नियन्त्रण(**

  बिनियोजित बजेटः ३ लाख

  उद्देश्यः मध्यविन्दु नगरपालिका वडा नं १४ मा रहेको ५ वटा बाखा पालन समुहमा आवद्ध कृषकहरूलाई बाखा पालनमा प्रवद्धर्न गर्न प्रविधि प्रसार, परजिवि नियन्त्रण तथा आहार व्यवस्थापन कार्यक्रम मार्फत कृषकहरूको आय स्तरमा सुधार गरि बाखा पकेट क्षेत्रको रूपमा विकास गर्दै रोजगारीको सृजना गर्ने उद्देश्यले यो कार्यक्रम संचालन गरिएको हो।

  उपलब्धीः लाभान्वित जम्मा कृषक घरधुरीः १०५ , बाखा संख्याः २८००

  जम्मा खर्च रकमः २,९८,००० खर्च -/प्रतिशतः ९९%६३.

- **रेबिज दिवस कार्यक्रम**

बिनियोजित बजेटः ५० हजार

उद्देश्यः यस नगरक्षेत्रका भित्रका सामुदायिक तथा घर पालुवा कुकुरहरूलाई रेबिज रोग विरूद्द खोप लागाउने तथा जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने।

उपलब्धीः भ्याक्सिन लगाईएको जम्मा कुकुर संख्याः ६२

जम्मा खर्च रकमः ३७,००० खर्च प्रतिशतः ७४%

- **सामुदायिक कुकुरहरूमा रेबिज खोप कार्यक्रम**

बिनियोजित बजेटः ४०० लाख (विपद व्यवस्थापन कोषबाट)

उद्देश्यः यस नगरक्षेत्र रहेका सामुदायिक कुकुरहरूको संख्या कम गर्दै यस बाट मानव तथा पशु स्वास्थ्यको पर्न सक्ने असरलाई न्यूनिकरण गर्नुका साथै रेबिज रोगको संक्रमणलाई रोकथाम गर्ने ।

उपलब्धीः खोप लगाईएको जम्मा कुकुरहरू संख्याः १८३०

जम्मा खर्च रकमः ३,९३,००० खर्च प्रतिशतः ९९%४.

सामुदायिक कुकुरहरूमा रेबिज खोप तथा बन्ध्याकरण कार्यक्रम

बिनियोजित बजेटः ३ लाख

उद्देश्यःसामुदायिक कुकुरहरु बाट सर्ने रेबिज रोगको न्युनीकरण तथा सामुदायिक कुकुरहरुबाट वातवरणमा पर्ने वातवरणीय असरलाई नियुनिकरण गर्दै कुकुरहरुको संख्यामा कमी ल्याई सन२०३० सम्म विश्वबाट रेबिज उन्मुलन गर्ने।.

उपलब्धीः लाभान्वित जम्मा पशु संख्याः ९३ +१४४ भेटेरिनरी)अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्रको सहयोगमा(

जम्मा खर्च रकमः २,९८,००० खर्च प्रतिशतः ९९%४.

- **भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्रको सहयोग तथा पशु सेवा शाखाको समन्वयमा सञ्चालित पूर्ण खोप कार्यक्रम**

  जम्मा पशु संख्याः२९९७८

  गाई भैसीः ९३२८/,भेडा बाख्राः १७१७०/,सुँगुरः १४३६

  लगाइएको खोपहरूः

  भ्यागुतेचरचरे/,खोरेत,रेबिज,स्वाईन फिबर,लम्पी स्किन रोग।

- **बाँझोपन निवारण सम्बन्धी निशुल्क घरदैलो शिविर कार्यक्रम**

  बिनियोजित बजेटः ३ लाख

  उद्देश्यः यस नगरक्षेत्रका पशुहरुमा देखिनेबाँझोपन सम्बन्धि जटिल समस्यालाई स्थलगत रूपमा बाँझोपन विशेषज्ञद्वारा परीक्षण गराई पुनः उत्पादनशिल बनाई कृषकहरुको आयस्तरमा वृद्धि गर्ने।

  उपलब्धीः लाभान्वित जम्मा कृषक घरधुरीः ४२ (जम्मा पशु संख्याः ६२)

  जम्मा खर्च रकमः २,९८,००० खर्च प्रतिशतः ९९%४.

- **व्यवसायिक पशुपंक्षी पालन सम्बन्धी ३ कार्य दिने तालिम सन्चालन कार्यक्रम**

बिनियोजित बजेटः ४ लाख

उद्देश्यभैंसी/गाई)पशुपालन व्यवसाय :,बाख्रा,बुंगुर,कुखुरा आदिमा देखिएका समस्याहरूलाई (न्यूनिकरंण गर्दै आवश्यक प्राविधिक परामर्श मार्फत सिप तथा क्षमतामा वृद्धि गरि पशुपालन व्यवसायलाई सुदृढीकरण गर्ने।

लाभान्वित जम्मा कृषक संख्याः १३५ जना

सञ्चालित तालिम संख्याः ४ वटा

जम्मा खर्च रकमः ३,५४,००० खर्च प्रतिशतः ८८%६३.

- **निशुल्क पशु स्वास्थ्य शिविर कार्यक्रम**

बिनियोजित बजेटः ६ लाख

उदेश्यः पशुपालन व्यवसायगाई)/भैंसी, बाख्रा, बुंगुर, कुखुरा आदि मा देखिएका समस्याहरूलाई (न्यूनिकरंण गर्दै आवश्यक प्राविधिक परामर्श मार्फत सिप तथा क्षमतामा वृद्धि गरि पशु पालन व्यवसायलाई सुदृढीकरण गर्ने।

लाभान्वित जम्मा कृषक संख्याः ७०६ जना

पशु संख्याः

गाई	भैंसी	बाख्रा	बंगुर	कुखुरा	अन्य
३९२	७९८	५१८८	५७६	१५१०९	८३

जम्मा खर्च रकमः ५,९८,००० खर्च प्रतिशतः ९९%८१.

- **अनुदानमा वर्षे घाँसको %र हिउदे घाँसको बिउ वितरण कार्यक्रम।**

उद्देश्यः हरियो घाँसमा आधारित पशुपालनमा वृद्धि गरि कृर्षको आयस्तरमा सुधार ल्याउने साथै पशुपालनमा दाना र चापटको खर्च कम गरि कृषको आम्दानीमा वृद्धि गर्ने र पशु उत्पादनमा वृद्धि ल्याउने।

जम्मा कृषक घरधुरीः १३३९

खर्च रकमः३,९८,००० खर्च प्रतिशतः ९९.५%

- **हरियो घाँस विस्तार कार्यक्रमः**

बिनियोजित बजेटः ७,६३,०००

उद्देश्य घाँसमा आधारित पशुपालनमा जोड दिदै स्वस्थ पशु तथा पशु जन्य उत्पादनमा वृद्धि : गरि पशु पालक कृषकहरूको आयस्तरमा सुधार ल्याउने।

कार्यक्रममा प्रत्यक्ष सहभागी कृषक संख्याः ४९ घरधुरी

जम्मा खर्च रकमः ७,६३,००० खर्च प्रतिशतः १००%

विश्व दुध दिवस कार्यक्रम

बिनियोजित बजेटः ५० हजार पशुपंक्षीसंग सम्बन्धित विभिन्न दिवसको बारेमा जनचेतनामूलक) (कार्यक्रम

उद्देश्यः पशुपालन व्यवसायगाई)/भैंसी, बाख्रा, बुंगुर, कुखुरा आदि मा देखिएका (समस्याहरूलाई न्यूनिकरंण गर्दै आवश्यक प्राविधिक परामर्श मार्फत सिप तथा क्षमतामा वृद्धि गरि पशु पालन व्यवसायलाई सुदृढीकरण गर्ने।

जम्मा खर्च रकमः ४९,००० खर्च प्रतिशतः ९९%३०.

प्रमुख समस्याहरुः

- आवश्यक दरबन्दी अनुसारको प्राविधिक पदपुर्ति नहुदा कार्य सम्पादनमा समस्या,
- पशुपन्छी सम्बन्धी ल्याव सञ्चालन गर्नको लागि ल्याव भवन तथा प्राविधिकको अभाव,
- जंगली जनावरहरुका कारण कृषकहरुले लगाएका घाँस वालीमा क्षर्ति हुन गई कृषकहरु पशुपालनबाट विस्थापित हुने संख्या बढदै जानु,
- कृषकले उत्पादन गरेको दुध तथा दुग्ध जन्य पदार्थको उचित मूल्य नपाउँदा साना कृषकहरु यस पेशबाट पलायन हुने स्थिति सृजित भएको,
- छाडा पशु चौपायको उचित व्यवस्थापनमा कठिनाई,
- जनस्वास्थ्यको दृष्टिकोणबाट महत्वपूर्ण रहेको मासु तथा मासुजन्य उत्पादनको उचित गुणस्तरिय बिक्रि वितरण हुन नसक्नु,

१०. भवन तथा बस्ती विकास शाखा

पृष्ठभूमि

भवन तथा बस्ती विकास शाखाको मुख्य जिम्मेवारी नगरपालिकाभित्रको योजनाबद्ध र व्यवस्थित बस्ती विकासको सुनिश्चितता गर्नु हो। यो शाखाले सहरीकरण, वस्ती विकास तथा आवास सम्बन्धी नीति, कानुन र मापदण्ड तर्जुमा गर्ने, आयोजना पहिचान तथा कार्यान्वयन गर्ने काम गर्दछ। नगरपालिकामा अव्यवस्थित बसोबास व्यवस्थापनका लागि योजना बनाउने र आधारभूत आवासको विकासमा संघ ,प्रदेश सरकार र अन्य संघसंस्था सँग समन्वय गर्ने काम यस शाखाले गर्दछ। स्मारक, पुरातात्त्विक स्थल, वन, सिमसार क्षेत्र लगायतका क्षेत्रमा जग्गाको लगत तयार गर्ने जिम्मेवारी पनि यस शाखामा पर्दछ। साथै, भवन निर्माण नक्सा स्वीकृति, राष्ट्रिय भवन संहिता पालना, तथा पुरातात्त्विक संरचनाहरुको

संरक्षण र पुनर्निर्माणमा पनि शाखाले काम गर्दछ। सरकारी भवन, विद्यालय, सामुदायिक भवन र सार्वजनिक संरचनाको मर्मत सम्भार र नयाँ निर्माणको जिम्मेवारी पनि यस शाखाले निर्वाह गर्दछ।

वार्षिक कार्यक्रमका उद्देश्यहरू:

- **आवास र बस्ती विकासमा सुधार**: योजनाबद्ध र व्यवस्थित बसोबासको प्रवर्द्धन गर्दै नगरभित्रका आव्यबस्थित बसोबास क्षेत्रहरूको व्यवस्थापन र पुनर्विकास।
- **भवन निर्माणमा कानुनी तथा प्राविधिक मापदण्डको पालना**: राष्ट्रिय भवन संहिता तथा मापदण्डको पालना गर्दै भवन निर्माण अनुमतिका नक्साहरू स्वीकृति र नियमनको कार्यान्वयन।
- **भवन निर्माणका लागि खरिद र निर्माण व्यवस्थापन:** सरकारी तथा सामुदायिक भवन निर्माणका लागि दक्ष जनशक्ति, सामग्री खरिद तथा निर्माण प्रक्रिया प्रभावकारी रुपमा व्यवस्थापन गर्दै लागत र गुणस्तरमा ध्यान दिने।
- **सार्वजनिक संरचनाहरूको विकास र मर्मत सम्भार**: सरकारी भवन, विद्यालय, सामुदायिक भवन, सभागृह तथा अन्य सार्वजनिक संरचनाहरूको निर्माण, मर्मत तथा व्यवस्थापन।

विद्यमान अवस्था

भवन तथा बस्ती विकास शाखाले नगरपालिकाको योजना र विकास कार्यक्रमहरूलाई प्रभावकारी ढंगले कार्यान्वयन गर्दै आएको छ। शाखाको हालको अवस्था विश्लेषण गर्दा निम्न तथ्यांक र सूचनाहरू प्रस्तुत गर्न सकिन्छ।

निर्माण कार्य:

- चालू आर्थिक वर्षमा नगरपालिकाले वडा कार्यालय भवनहरू, विद्यालय भवन , पुस्तकालय भवन, खुद्रा पसल तथा अन्य संरचनाहरूको निर्माण सम्पन्न गरेको छ भने सभागृहको ५६% काम सम्पन्न भइसकेको छ।
- १७ वटा नयाँ भवनहरूको नक्सा स्वीकृति गरिएको छ भने, विभिन्न भवनहरूको मर्मत सम्भारको काम सम्पन्न गरिएको छ।

आवास व्यवस्थापन:

- आवास ब्यबस्थापनको लागी सुरक्षित नागरिक आवास कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ, जसमा १६९ घर निर्माणका लागि सम्झौता भएकोमा १३८ घरहरूको निर्माण कार्य सम्पन्न भइसकेको छ।

- वडा नं. १४ मा ५ वटा घरहरूको पुनर्निर्माण कार्य सफलतापूर्वक सम्पन्न गरिएको छ।

खरिद र निर्माण व्यवस्थापन:

- निर्माण कार्य खरिद प्रक्रियामा करिब २०-३०% लागत बचत भएको छ, जसले नगरपालिकाका परियोजनाहरूको लागत-प्रभावशीलता सुनिश्चित गरेको छ।
- निर्माणको गुणस्तर सुनिश्चित गर्न नियमित रुपमा निर्माण स्थलहरूको अनुगमन गरिँदैछ।

समन्वय:

- भवन र बस्ती विकासका कार्यमा स्थानीय तथा प्रदेश सरकारसँगको समन्वयलाई थप मजबुत पारिएको छ, जसले शहरी विकास र भवन निर्माणका परियोजनाहरूमा सहकार्य र स्रोतको सदुपयोग सुनिश्चित गरेको छ।

शाखासँग सम्बन्धित कानूनहरू

- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन-२०७४
- राष्ट्रिय भवन निर्माण आचार संहिता
- मध्यबिन्दु बस्ती विकास तथा भवन निर्माण मापदण्ड-२०७८
- सुरक्षित नागरिक आवास कार्यान्वयन कार्यविधि-२०७५
- सार्बजनिक खरिद ऐन २०६३
- सार्बजनिक खरिद नियमावोली २०६४

वार्षिक कार्यक्रमको भौतिक तथा वित्तीय प्रगति

सि.नं.	क्रियाकलापको नाम	वार्षिक बजेट	इकाइ	भौतिक			वित्तीय	
				लक्ष्य	प्रगति	प्रगति %	वार्षिक खर्च	खर्च %
१.	कृषि उपज संकलन केन्द्र , वडा नं . ०३	९६१०	वटा			१००		९६
२ .	फोहरमैला ब्यबस्थापन केन्द्र फेज-२, वडा नं ११ .	१०८००	वटा			१००		९९
३ .	सभा हल निर्माण,वडा नं १०	११२००	वटा			५१९७.		५६
४.	रिटेल शप ,वडा नं ७	१२२००	वटा			१००		९८०८.

५.	वडा कार्यालय ,वडा नं. ८	४६९९	वटा			१००		९४
६.	१५ शैया अस्पताल ,वडा नं ०७	१७५१००	वटा			४९		३०
७.	वडा कार्यालय ,वडा नं. ७	६२१९	वटा			९०		७०
८.	शान्ति आधारभूत बिद्यालय दोश्रो फेज ,वडा नं. १	२६४२	वटा			१००		९८
९.	पुस्तकालय भवन ,वडा नं ७	१2400	वटा			१००		६५
१०.	अरुणखोला ओभरहेड खानेपानी टयांकी निर्माण,वडा नं. १०	2424	वटा			१००		९९.९०

प्रमुख उपलब्धिहरू

सौन्दर्यपूर्ण भवनहरूको निर्माण:

- **पुस्तकालय भवन**: योजनाबद्ध र सौन्दर्यपूर्ण रूपमा डिजाइन गरिएको पुस्तकालय भवनले नगरपालिका क्षेत्रको प्रतिष्ठा बढाएको छ। स्थानीय स्रोत र सामाग्रीहरूको कुशल प्रयोग गर्दै भवनलाई वातावरणमैत्री र आकर्षक बनाइएको छ।
- **१५ शैय्याको अस्पताल भवन**: वडा नम्बर ७ मा निर्माण गरिएको १५ शैय्याको आधुनिक अस्पताल भवन नगरपालिकाका लागि महत्वपूर्ण उपलब्धि हो। भवनको आकर्षक डिजाइन, सुविधाजनक संरचना, र वातावरणमैत्री प्रविधिहरूको प्रयोगले अस्पताललाई आधुनिक मापदण्ड अनुसारको बनाएको छ।
- **ब्यापारिक भवन**: वडा नम्बर ७ मा निर्माण गरिएको सौन्दर्यपूर्ण खुद्रा पसलले नगरवासीहरूको सुविधालाई ध्यानमा राख्दै व्यापारिक गतिविधिलाई प्रवर्द्धन गरेको छ। आकर्षक डिजाइनसहितको पसलले स्थानीय व्यवसाय र नगरको सौन्दर्य दुवैमा योगदान पुऱ्याएको छ।

भवन निर्माणमा कानुनी मापदण्डको पालना (नक्सा पास गर्नेको संख्या वृद्धि):

- **नक्सा पास गर्ने व्यक्तिहरूलाई नगरपालिका नियमहरूको पालना गर्न प्रेरित गर्नु**: नगरपालिका नियम र उपनियमको पालना गर्न नक्सा पास प्रक्रियामा संलग्न घरधनीहरूलाई प्रशिक्षित र सचेत बनाइएको छ। परिणामस्वरूप, नक्सा पास गर्नेको संख्या बृद्धि भएको छ, जसले नगरपालिकामा योजनाबद्ध र सुरक्षित भवनहरूको निर्माणमा सहयोग पुऱ्याएको छ।

सुरक्षित नागरिक आवास कार्यक्रम:

- **सुरक्षित नागरिक आवास कार्यक्रम (सुरक्षित छाना)**: आर्थिक रूपमा कमजोर नागरिकहरूका लागि अन्तर्गत सुरक्षित र गुणस्तर "सुरक्षित नागरिक आवास कार्यक्रम"ीय आवास उपलब्ध गराइएको छ।

- यस कार्यक्रम अन्तर्गत १६९ घरहरू निर्माणको सम्झौता भएकोमा १३८ घरहरूको सफल निर्माण कार्य सम्पन्न भइसकेको छ। यसले जोखिमयुक्त अवस्थामा रहेका परिवारलाई सुरक्षित बसोबासको सुविधा उपलब्ध गराएको छ।

नवप्रवर्तनात्मक कार्यक्रमहरू:

- **आर्किटेक्चर र डिजाइनमा नवप्रवर्तन**: नगरपालिका द्वारा निर्माण गरिएका भवनहरूको आर्किटेक्चर र डिजाइनमा नवप्रवर्तन ल्याउँदै वातावरणमैत्री र ऊर्जा दक्ष भवन निर्माणमा जोड दिएको छ।

प्रमुख चुनौतीहरू:

- ➢ **कामको गुणस्तरमा सुधार गर्न समस्या:**
  - निर्माण परियोजनाहरूमा प्राविधिक मापदण्ड पालना गर्न कठिनाइः निर्माणमा संलग्न ठेकेदार र कामदारहरूबाट अपेक्षाकृत गुणस्तरीय काम नहुनु। यसले गर्दा निर्माणको गुणस्तरमा समस्या उत्पन्न भएको छ।
  - दक्ष जनशक्ति र आवश्यक स्रोतसाधनको अभावः उच्च गुणस्तरीय कामका लागि आवश्यक दक्ष प्राविधिक जनशक्ति, आधुनिक उपकरण र अन्य स्रोतहरू सीमित छन्, जसले गुणस्तर सुधारमा अवरोध सिर्जना गरेको छ।
- ➢ **समयमै योजना सम्पन्न गर्न नसकिनु:**
  - **वित्तीय र प्राविधिक समस्या**: निर्माण सामग्रीको उपलब्धता, बजेटको समयमा उपलब्ध नहुनु, र अन्य ढिलासुस्तीले योजनाबद्ध समयसीमाभित्र परियोजनाहरू पूरा गर्न कठिनाइ भएको छ।
- ➢ **नक्सा पास गरी भवन निर्माण गर्नेको संख्या वृद्धि गर्न नसकिएको:**
  - **जागरुकताको अभाव**: भवन निर्माण नक्सा पास गर्नुपर्ने कानुनी मापदण्डबारे नागरिकहरूमा पर्याप्त जागरुकता नभएको कारण नक्सा पास गर्नेको संख्या अपेक्षाकृत कम छ।
  - **प्राविधिक र प्रक्रियागत जटिलता**: भवन निर्माण अनुमति प्राप्त गर्ने प्रक्रिया केही नागरिकहरूका लागि जटिल र समय लाग्ने देखिएकाले यो प्रक्रियामा प्रवेश गर्न अनिच्छुक हुन सक्छन्।
  - **निर्माण मापदण्ड पालनामा चासोको कमी**: नक्सा पास गर्ने र कानुनी मापदण्डको पालना गर्नेमा नागरिकहरूको चासो बढाउन चुनौतिपूर्ण भएको छ। धेरैजसो नागरिकहरू मापदण्ड नपुर्याइकन अनौपचारिक रूपमा निर्माण गर्न सरल र सहज मानेको पाईएको छ ।

११. योजना तथा अनुगमन शाखा

पृष्ठभूमिः

नगरपालिकाको समग्र आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक, वातावरणीय, प्रविधि र पूर्वाधारजन्य विकास आयोजना तथा परियोजना सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, योजना तर्जुमा, योजनाको कार्यान्वयन र अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्नु नै योजना तथा अनुगमन शाखाको मुख्य जिम्मेवारी हो। आर्थिक सर्वेक्षण तयार गरी वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम र वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रमको तर्जुमामा जनप्रतिनिधि र सम्बन्धित शाखा/इकाईसँग समन्वय गर्ने भूमिका पनि यस शाखाले निर्वाह गर्नुपर्छ। यस शाखाले विकासका प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्र निर्धारण र आयोजना बैंक निर्माण लगायत अन्य विषयमा नगर भित्रका सवै महाशाखा इकाईसंग निरन्तर /शाखा/समन्वय, सहजीकरण गर्नुपर्ने हुन्छ। विकास निर्माण सम्बन्धी योजना कार्यान्वयन सम्बन्धित वडा ,उपभोक्ता समिति /टोल विकास संस्था र निर्माण व्यवसायी र पूर्वाधार शाखासंग सहकार्य र समन्वय निरन्तर गर्नुपर्ने हुन्छ ।नगर उपप्रमुखको संयोजकत्वमा हुने नगरस्तरीय अनुगमन समितिबाट सम्पूर्ण विषय क्षेत्रगत नीति तथा कार्यक्रमको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गरी सोको प्रतिवेदन निर्माण गर्ने कार्य गर्नुपर्ने हुन्छ। योजना शाखालाई प्राप्त कार्यविवरण अनुरुप आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ का लागि स्वीकृत नीति तथा कार्यक्रम र वार्षिक विकास कार्यक्रम बमोजिम कार्यान्वयन गरिएका समग्र कार्यक्रमलाई आधार मानिएको छ।

उद्देश्य

- स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम बमोजिमका आयोजना तथा कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गर्नु।
- आर्थिक सर्वेक्षणवार्षिक प्रगति समिक्षा एवम् प्रतिवेदन तयारी गर्नु। ,
- आयोजना तथा कार्यक्रमहरुको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गरी लक्ष्य अनुरुप कार्यान्वयन गर्नु।
- आगामी आका लागि नीति तथा का .व.र्यक्रम र बजेट तर्जुमाका लागि आवश्यक समन्वय एवम् सहजीकरण गर्नु।

विद्यमान अवस्थाः

क्र.सं.	आयोजना विवरण	कार्यान्वयनको अवस्था संख्यामा		
		उपभोक्ता टोल / विकास संस्था	ठेक्का/ कोटेसन	जम्मा
१	रु १ लाख सम्मका	७७	१०	८७
२	रु १लाख देखि ५ लाख सम्मका	१००	९	१०९
३	रु ५ लाख देखि १० लाख सम्मका	५०	१७	६७
४	रु १० लाख देखि २० लाख सम्मका	११	३	१४
५	रु २० लाख माथिका	२	१७	१९
	जम्मा	२४०	५६	२९६

शाखासंग सम्बन्धित कानूनहरु

- सार्वजनिक खरिद ऐन,२०६३ तथा नियमावली,२०६४
- मध्यविन्दु नगरपालिकाको सार्वजनिक खरिद नियमावली,२०७७
- बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितिको कार्यसंचालन कार्यविधि,२०७८
- अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समितिको कार्यसंचालन कार्यविधि,२०७८
- स्थानीय तहको उपभोक्ता समिति गठन,परिचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि,२०७५
- टोल विकास संस्था सम्बन्धी कार्यविधि (गठन र परिचालन),२०७९
- चालु आको बार्षिक नीति तथा कार्यक्रम .व.
- चालु आको बार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम.व.

वार्षिक कार्यक्रमको भौतिक तथा वित्तीय प्रगति

योजनाको प्रकृतिका आधारमाः

सि.नं.	क्रियाकलापको नाम	इकाइ	भौतिक		
			लक्ष्य	प्रगति	प्रगति %
१	वडास्तरीय पूँजीगत आयोजना	संख्या	१२५	११२	६.८९
२	नगरस्तरीय पूँजीगत आयोजना	संख्या	८७	७८	७५.५५

३	वडास्तरीय चालु आयोजना	संख्या	४८	४६	९५.८३
४	नगरस्तरीय चालु आयोजना	संख्या	५३	५१	९५.९८
	जम्मा	संख्या	३१३	२८७	९१.६९

वडागत प्रगति विवरण पूजीँगत

सि.नं.	वडा नं.	वार्षिक बजेट रु हजारमा	इकाइ	भौतिक			वित्तीय	
				लक्ष्य	प्रगति	प्रगति %	वार्षिक खर्च	खर्च %
1	१	5158	संख्या	12	11	९३३.	४०४६	78.44
२	2	5147	संख्या	6	६	१००	5030	97.73
३	3	4822	संख्या	11	10	९०९०.	4705	92.94
४	4	4९२७	संख्या	6	४	६६६६.	2740	55.६१
5	5	५०७३	संख्या	10	८	८०	4040	.7९६३
6	6	५२१४	संख्या	९	८	८८८८.	4663	89.43
७	7	५४७१	संख्या	६	६	१००	4051	73.38
८	८	५००२	संख्या	१०	९	९०	4109	81.96
9	9	4९४१	संख्या	५	४	८०	3624	73.34
10	10	५८२१	संख्या	६	५	८३३३.	5683	92.86
11	11	५४३८	संख्या	७	७	१००	5120	94.17
12	12	६०७१	संख्या	१२	११	९१६६.	5625	९2.६5
13	13	४८३७	संख्या	९	८	88.88	3283	६7.87

14	14	५७७४	संख्या	७	६	85.71	5065	87.72
१५	१५	६२९३	संख्या	९	९	१००	६१४०	97.58

उपलब्धिहरुः

- आयोजना कार्यान्वयन सम्बन्धमा टोल विकास संस्था उपभोक्ता समितिका पदाधिकारीलाई/ अभिमुखिकरणकार्यक्रम संचालन गरिएको जसले आयोजना समयमै सम्पन्न गर्न सजिलो भएको।
- पूँजिगत आयोजनाहरु नगरस्तरीय अनुगमन समितिबाट कार्यान्वयन चरणमा अनुगमन गर्ने गरिएको जसबाट गुणस्तर कायम हुने गरेको।
- आर्थिक सर्वेक्षण निर्माण गरिएको।
- मध्यमकालिन खर्च संरचना तयार गरिएको।
- आ2079.व./को प्रगति समिक्षा गरिएको। 080
- आ का लागि नीति तथा कार्यक्रम र बजेट तयारी सम्बन्धमा ८२/२०८१ .व. सरोकारवालासँग राय सुझाव संकलन गरिएको।

प्रमुख चुनौतीहरु

- नागरिकका असीमित आकांक्षा जसले गर्दा साना र टुक्रे आयोजना धेरै हुनाले दिगो , व्यवस्थित पुर्वाधारनिर्माण गर्नु।
- बन क्षेत्रमा आयोजना छनौट हुनु र कार्यान्वयनमा समस्या।
- बाढीनदी कटान नियन्त्रण र व्यवस्थापन। ,पहिरो ,
- योजना कार्यान्वयनमा घट्दो लागत सहभागिता र नगर माथिको निर्भरता।
- उपभोक्ता समिति टोल विकास संस्था मार्फत कार्यान्वयन हुने आयोजनामा न्यून/ विजकिकरण को कारण भुक्तानीमा जटिलता।
- निर्माण व्यवसायीको कमजोर व्यवसायिकताको कारणले आयोजना कार्यान्वयनमा भएको ढिलाई।

१२. प्रशासन शाखा

पृष्ठभूमि

नगरपालिका भित्रको प्रशासनिक काम कारवाही अगाडि बढाउने ,सुशासन कायम गर्ने ,नागरिकलाई प्रदान गरिने सेवाहरुको उचित व्यवस्थापन गर्ने एवम् सरल र सहज तरिकाबाट सेवा प्रवाहको व्यवस्था मिलाउनका लागि स्थानीय सेवाको व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति, मापदण्ड, सेवा सर्त, योजना, कार्यान्वयन र नियमन गर्ने कार्य प्रशासन शाखाको रहेको हुन्छ। नगरपालिकाको सङ्गठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण , ,कार्यविवरण कर्मचारीको तालिम तथा विकास एवम् कर्मचारीको नियुक्ति ,बढुवा ,सरुवा ,पदस्थापन , विदा र काज सम्बन्धि ,निवृत्तिभरण ,सजाय ,पुरस्कार ,तालिम ,कार्य सम्पदान मूल्याङ्कन अभिलेख राख्नु जस्ता नियमित कार्यहरु यस शाखाबाट हुने गर्दछन्। संघ एवम् प्रदेश सरकारको सँगसँगै नगरभित्रका शाखा र वडा कार्यालयहरुसँग सम्पर्क र समन्वय गर्ने भूमिका रहन्छ। नगर सभा तथा नगर कार्यपालिका लगायत विभिन्न समितिको बैठक व्यवस्थापन गर्दै निर्णय कार्यान्वयमा समेत अग्रणी भूमिका रहन्छ।आ 081/2080 .व.मा पनि स्वीकृत नीति तथा कार्यक्रम बमोजिम नगरको प्रशासनिक व्यवस्थापन एवम् सुशासन कायम गर्नका लागि सार्वजनिक सुनुवाई सामाजिक परिक्षण लगायतका , कार्यहरु सञ्चालन गरिनुको साथसाथै नेपाल सरकारबाट मूल्याङ्कन गरिनेLISA, FRA र कार्य सम्पादन मूल्याङ्कन जस्ता कार्यहरु गरिएको थियो।प्रशासन शाखालाई प्राप्त कार्यविवरण अनुरुप आर्थिक वर्ष का लागि स्वीकृत नीति तथा कार्यक्रम र वार्षिक विकास कार्यक्रम बमोजिम कार्यान्वयन 81/2080 गरिएका समग्र कार्यक्रमलाई आधार बनाइएको छ।

उद्देश्य

- नगरको प्रभावकारी सेवा प्रवाहका लागि जनशक्तीको व्यवस्तापन गर्नु,
- सार्वजनिक सेवाहरुको सुधार गर्दै गुणस्तरीय बनाउनु,
- नगरको सुशासन र पारदर्शिता कायम गर्न जोड दिनु,
- समन्वय एवम् सहकार्य गर्नु

विद्यमान अवस्था

नगरपालिकाको दरवन्दी विवरणः

दरबन्दी विवरण			
क्र.सं	**विवरण**	**नेपाल सरकार बाट स्वीकृत दरवन्दी**	**संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण प्रतिवेदन, २०८० बमोजिम कायम दरबन्दी**
१	नगर कार्यापालिकाको कार्यालय तर्फ	४२	९१
२	वडा कार्यालय तर्फ	३०	६०
३	नगर अस्पताल तर्फ	१०	३७
४	स्वास्थ्य चौकी / आधारभूत स्वास्थ्य सेवा	४०	१०५
	कुल जम्मा	१२२	२९३

कर्मचारी विवरणः

क्र. ्स	**कर्मचारीको प्रकार**	**स्थायी**	**करार**	**ज्यालादारी**	**जम्मा**
१	अधिकृतस्तर	२८	८	0	३६
२	सहायक स्तर	५४	७१	0	१२५
३	श्रेणी विहिन	२	६०	३	६५
	जम्मा	८४	१३९	३	२२६

शाखासंग सम्बन्धित कानूनहरु

- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन2074 ,
- निजामती सेवा ऐन 2049 ,र नियमावली2050 ,
- गण्डकी प्रदेश स्थानीय सेवा 2079 ,ऐन (गठन तथा सञ्चालन)र नियमावली2080 ,
- मध्यविन्दु नगरको संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण प्रतिवेदन2080 ,
- नगर कार्य सम्पादन नियमावली2074 ,

- नगर कार्यपालिका बैठक सञ्चालन कार्यविधि२०७४ ,
- नगर कार्यपालिका कार्य विभाजन नियमावली2074 ,
- नगर कार्यपालिकाको निर्णय वा आदेश र अधिकार पत्रको प्रमाणीकरण कार्यविधि२०७४ ,
- कर्मचारीको कार्यविवरण
- चालु आको बार्षिक नीति तथा कार्यक्रम .व.
- चालु आको बार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम.व.

प्रमुख उपलब्धीगतिविधिहरुः /

- संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण प्रतिवेदन, २०७९ लाई संशोधन गरी संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण प्रतिवेदन २०८० तयार गरिएको।
- मध्यविन्दु नगरपालिकाको क्षमता विकास योजना २०८०८३/२०८२-८१/
- सार्वजनिक सुनुवाई ३ पटक सम्पन्न गरिएको। (आरुङ्गखोला कोल्हुवा र चोरमारा)
- आ२०/२०८० .व .८१ को सामाजिक परिक्षण गरिएको।
- मध्यविन्दु नगरपालिकाको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली निर्माण गरिएको।
- नगर प्रमुखसँग कार्यालय प्रमुखको र कार्यालय प्रमुखसँग शाखा प्रमुखहरु विचको कार्य सम्पादन करार गरिएको।

सुशासन तथा संस्थागत विकासमा नगरपालिकाः

क्र.सं.	सूचक	आ.व. २०७७७८/	आ.व. २०७८७९/	आ.व. २०७९८०/	कैफियत
१	स्थानीय तह संस्थागत क्षमता स्वमूल्याङ्कन)LISA(	६१५.	७१२५.	७५२५.	
२	स्थानीय तह वित्तीय सुशासन जोखिम मूल्याङ्कन (FIDUCIARY RISK ASSESSMENT)	-	८९५.	९०५.	गण्डकी प्रदेशमा प्रथम

१३. सूचना प्रविधि शाखा

पृष्ठभुमी

प्रदेश तथा स्थानीय शासन सहयोग कार्यक्रम (PLGSP) अन्तर्गत सुचना प्रविधिको प्रयोग बढाइ स्थानीय तहमा सेवा प्रवाहलाइ प्रभावकारी बनाउने एवं आम नागरिकको सुचना तथा सेवामा पहुँच बृद्धि गर्ने उद्धेश्य अनुरुप सुचना प्रविधि अधिकृत सहितको सुचना प्रविधि शाखाको व्यवस्था यस मध्यविन्दु नगरपालिकामा गरिएको हो ।

मुख्यतः सुचना प्रविधि शाखाबाट पालिकामा सृजना भएका सुचना संकलन,संग्रह,अभिलेखहरुको गोपनियतापुर्वक संरक्षण, विभिन्न सुचना प्रकाशन, विभिन्न कार्यालयहरुमा पत्राचार, पालिकमा भएका असल एवं सफल अभ्यासहरुलाइ प्रचार प्रसार गर्ने, सुशासन तथा गुनासो व्यवस्थापन गर्ने ,विद्धुतिय शासन सम्बन्धी नीति, कानुन,योजना,कार्यक्रम तथा प्रणालीको विकास प्रवद्धन एवं समन्वय सम्वन्धी कार्य गर्नुका साथै कार्यालयमा स्वनियन्त्रण प्रणालीको विकास गर्ने, केन्द्र तथा स्थानिय तह विच सुचना प्रणाली सम्वन्धी परामर्श तथा समन्वय गर्ने, वेबसाइट व्वस्थापन र सञ्चार प्रविधि लगाएतका कार्यहरु सम्पादन हुने गर्दछ ।

हाल यस शाखाबाट पालिका तथा मातहतका शाखा कार्यालय एंव वडा कार्यालयहरुमा नेटवर्किङ्ग गर्ने कार्य सम्पन्न गरीएको छ भने महत्वपुर्ण एवं संवेदनशिल स्थलहरुमा सि.सि.टि.भि. क्यामरा जडान गरिनुको साथै मातहतका सम्पुर्ण कार्यालयमा विद्धुतिय हाजीरी प्रणाली जडान गरी स्वनियन्त्रण प्रणालीको व्यवस्था गर्नुको साथै यस पालिकाले लिएको"समृद्ध मध्यविन्दु, खुशी नगरवासी" दिर्घकालिन लक्षलाइ टेवा पुग्ने गरी भएका असल अभ्यासहरु खुसी पाठ्यक्रमको विकास एवं फोहर मैला व्यवस्थापन कार्यहरु वेबसाइट मार्फत यथेष्ट प्रचार प्रसार गरिएको छ ।यसै गरी अनलाइन सेवाग्राहि सन्तुष्टी प्रतिवेदन,डिजिटल तालिम तथा अभिमुखीकरण, सामुहिक एस.एम.एस.,डिजिटल बोर्ड, आधिकारिक फेसबुक पेज, वेबसाइट, इमेल मार्फत सुचना प्रवाह एवं करदाता पोर्टल, विभिन्न कार्यालय तथा निकायहरुमा पत्राचार गर्ने लगाएतका यस शाखा मार्फत भए गरेका सुचना प्रविधि तथा सार्वजनिक सेवा प्रवाहका गतिविधिहरुलाइ समेटी यस शाखा कार्यालयको जवाफदेहीता एंव पारदर्शिता प्रस्तुत गर्ने गरी आ.व.२०८०/०८१ को यो प्रतिवेदन तयार पारिएको छ ।

वार्षिक कार्यक्रमका उद्देश्यः

- नगरपालिकाबाट प्रदान गरिने सेवा प्रवाहलाई छिटो, छरितो र चुस्त वनाउन सहयोग गर्नु।

- स्थानिय तहको सूचना तथा सेवामा आम जनताको पहुंचमा वृद्धि गर्नु ।
- तिनै तहका सरकारका आवश्यकताहरुलाइ सम्बोधन गर्दै विद्धुतिय शासनको राष्ट्रिय नीति तथा लक्ष्यलाइ स्थानीयकरण गर्नु ।
- नगरपालिकमा भएका असल एवं सफल अभ्यासहरुलाइ प्रचार प्रसार गर्नु ।

शाखासंग सम्बन्धित कानुनहरुः

- सुचना प्रविधि सम्वन्धी ऐन,२०७५
- डिजिटल हस्ताक्षर सुरक्षित गर्ने कार्यविधी,
- विद्दुतिय कारोबार व्यवस्थित गर्ने ऐन,२०६१
- विद्दुतिय (इलेक्ट्रोनिक) कारोबार ऐन,२०६३

वार्षिक कार्यक्रमको भौतिक तथा वित्तीय प्रगति

सि.नं.	क्रियाकलापको नाम	वार्षिक बजेट	इकाइ	भौतिक			वित्तीय	
				लक्ष्य	प्रगति	प्रगति %	वार्षिक खर्च	खर्च %
१.	cc camera	५००	पटक	१	१००	१००	४८६	97.2
२.	Digital Camera	२२०	पटक	१	१००	१००	२१९	99.5
३.	Network Management Infrastructure	८००	पटक	१	१००	१००	७८८	98.5
४.	Server Management	६००	पटक	१	१००	१००	५३४	89
	जम्मा	२१२०					२०२७	95.6

समग्र कार्यक्रमका प्रमुख उपलब्धिहरुः

- नगरपालिकाको सेवालाई प्रविधिमैत्री बनाई सेवा प्रवाहलाई छिटो, छरितो र चुस्त रहेको
- नगरपालिकमा भएका दैनिक शाखागत क्रियाकलाप, असल एवं सफल अभ्यासहरुलाइ प्रचार प्रसार भएको

चुनौतिहरुः

- सुचना प्रविधिको क्षेत्रमा नविनतम प्रविधिको विकास र विस्तारका लाभहरु ग्रहण गर्न आवश्यक पर्ने पुर्वाधारहरुको पुर्ति गर्ने।
- नगरपालिकाले नीति तथा कार्यक्रममा परिकल्पना गरेका सुचना प्रविधि सम्वन्धी नीति तथा कार्यक्रम सञ्चालन व्यवस्थापन गर्न आवश्यक बजेट सुनिश्चित गर्ने।
- हस्तलिखित दस्तावेजहरु कम्प्युटरीकृत (डिजिटाइजेशन) गर्ने।
- नगरपालिकाको वस्तुगत विवरण सहितको डिजिटल प्रोफाइल तयारी गर्ने।

१४. आर्थिक प्रशासन शाखा

पृष्ठभूमि

नगरपालिकामा हुने सम्पूर्ण आर्थिक कारोबारहरुको स्पष्ट लेखाङ्कन गर्नु ,सोसँग सम्बन्धित कागजातहरुको सुरक्षण तथा संरक्षण गर्नु र आर्थिक कारोबारको एकिकृत प्रतिवेदन तयार गरि लेखापरिक्षण गराउनु आर्थिक प्रशासन शाखाको प्रमुख कार्य जिम्मेवारी हो। आर्थिक प्रशासन शाखाले आफ्नो जिम्मेवारी निर्वाह तथा कार्य सम्पादन गर्ने क्रममा आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी कानून, नीति तथा मापदण्डको कार्यान्वयन र नियमन गर्नु पर्ने हुन्छ। नगरपालिकाको बजेटको सिमा निर्धारण तथा बजेट तयारीमा आर्थिक प्रशासन शाखाले प्राविधिक रुपमा प्रमुख भुमिका निर्वाह गर्नुपर्ने हुन्छ भने नगरपालिकाको ऋण र अनुदान तथा लगानी र लाभाशंको व्यवस्थापन सम्बन्धी संस्थागत विवरण राख्ने जिम्मेवारी पनि शाखाको नै हुन्छ। नगरपालिकामा प्राप्त हुने आय तथा कारोबारबाट हुने खर्चको प्रवृत्ति विषय क्षेत्रअनुसारको विनियोजन र ,चालु र पुँजिगत बजेटको विनियोजन र खर्चको प्रवृत्ति , विगतका विनियोजनमा प्राथमिकता प्राप्त गरिरहेको क्षेत्रहरु लगायतका विषय ,खर्चको प्रवृत्तिहरुमा विश्लेषण गरि नगरको समष्टिगत आर्थिक अवस्थाको बारेमा नेतृत्वलाई जानकारी गराउनुमा पनि आर्थिक प्रशासन शाखा जिम्मेवार रहन्छ।

यसरी ,शाखागत कार्य सम्पादन गर्ने क्रममा खर्चको लेखाङ्कन गर्नु नै आर्थिक प्रशासन शाखाको प्रमुख कार्य हुने हुनाले नगरपालिकाका अन्य शाखा ,टोल विकास संस्थाहरु/उपभोक्ता समिति ,वडाहरु , निर्माण व्यवसायीहरु तथा आपूर्तिकर्ताहरु लगायतबाट गरिएका काम कारबाहीहरुमा खर्च भएको रकमको नियमानुसार भुक्तानी गर्ने जिम्मेवारीमा नै शाखाको अधिकतम समय व्यतित हुने गर्दछ।

आर्थिक वर्ष2080 / 81मा भएको बजेट विनियोजन यथार्थ आय र खर्चलाई प्रमुख आधार बनाएर , यो प्रगति समिक्षा प्रतिवेदन तयार गरिएको छ।

वार्षिक कार्यक्रमका उद्देश्य

आर्थिक प्रशासन शाखाको सम्पूर्ण काम कारबाहीको प्रकृति आर्थिक कारोबारसँग सम्बन्धित हुने भएकोले नगरपालिकामा वित्तीय अनुशासन कायम गर्नु शाखाको प्रमुख उद्धेश्य रहन्छ। प्रमुख उद्धेश्य प्राप्तिको लागि शाखाले आफ्नो दैनिक काम कारबाहिमा तपसिलबमोजिमका कार्यहरु गर्नुपर्ने हुन्छ।

- आर्थिक कारोबारहरु प्रचलित नीति कानून तथा मापदण्डको आधारमा भएको सुनिश्चित , ,गर्नु
- आर्थिक कारोबारको निर्णयमा नेतृत्वलाई तथ्यमा आधारित विश्लेषणात्मक र सुझवुझपूर्ण सुझाव पेश गर्दै संस्थागत सुशासन कायम गर्नमा भूमिका निर्वाह गर्नु
- आर्थिक कारोबारहरुमा नियमितता प्रभावकारीता र ,कार्यदक्षता ,मितव्ययिता , ,औचित्यताको विद्यमानता सुनिश्चित गर्नु
- वित्तीय जोखिमलाई न्यूनिकरण गर्न भुमिका निर्वाह गर्नु ,

शाखासंग सम्बन्धित कानूनहरु (ऐन, नियम, निर्देशिका, कार्यविधि, कार्यान्वयन पुस्तिका, मापदण्ड आदि)

आर्थिक प्रशासन शाखाले आफ्नो दैनिक कार्यसम्पादनको सिलसिलामा आर्थिक गतिविधिलाई नियमन गर्न संघ सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय सरकारबाट जारी भएका तपसिलबमोजिमका कानूनहरुको पालना गर्नुपर्ने हुन्छ।

- आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन ,२०७६ र सोको नियमावली , २०७७
- सार्वजनिक खरिद ऐन ,२०६३ तथा सोको नियमावली ,२०६४
- भ्रमण खर्च नियमावली ,

- खर्चको मापदण्ड
- सशर्त तर्फको कार्यक्रम कार्यान्वयन निर्देशिकाहरु
- स्थानीय सार्वजनिक खरिद नियमावली207 ,७

विद्यमान अवस्था

संघीय वित्तीय हस्तान्तरण

शिर्षक विवरण	आय अनुमान	यथार्थ आय	कैफियत
सशर्त अनुदान चालु	33,03,75,000/-	30,95,79,213/83	
सशर्त अनुदान पुँजिगत	1,87,00,000/-	1,27,79,487/-	
समानीकरण अनुदान	१४,८९,००,०००-/	13,84,77,000/-	
समपुरक अनुदान	80,00,000/-	80,00,000/-	
विशेष अनुदान	2,00,00,000/-	2,00,00,000/-	
जम्मा	52,59,75,000/-	48,88,35,700/83	

प्रदेश वित्तीय हस्तान्तरण

शिर्षक विवरण	आय अनुमान	यथार्थ आय	कैफियत
समानीकरण अनुदान	2,09,63,000/-	1,57,22,250/-	
समपुरक अनुदान	50,00,000/-	33,45,000/-	
सशर्त अनुदान	50,00,000/-	43,92,400/-	
जम्मा	3,09,63,000/-	2,34,59,650/-	

राजश्व बाँडफाँट

विवरण	अनुमानित आय	वास्तविक आय	कैफियत
संघीय राजश्व बाँडफाँट मूल्य अभिबृद्धि कर र अन्तशुल्क	१३,५८,६०,०००००/	११,51,९8,634/95	
संघीय राजश्व बाँडफाँट वन रोयल्टी	-	७३,०९,४८३६६/	
प्रदेश राजश्व बाँडफाँट सवारी साधन कर	१,४२,३८,०००-/	१,३८,८६,२९५-/	
स्थानीय राजश्व बाँडफाँट घरजग्गा रजिष्टेशन दस्तुर	२,५०,००,०००००/	२,३३,४१,३३२-/	
स्थानीय राजश्व बाँडफाँट दहत्तर बहत्तर	६,२४,४६,२००-/	१,३८,१७,७४६-/	
स्थानीय राजश्व बाँडफाँट विज्ञापन कर	१,००,०००-/	0	
जम्मा	23,76,44,200/-	17,35,53,491/61	

आन्तरिक श्रोत

विवरण	अनुमान	यथार्थ आय	कैफियत
आन्तरिक श्रोत	3,93,00,000/-	3,98,00,662/98	शिर्षकगत विवरण राजश्व शाखा
जनसहभागिता	53,89,300/-	32,30,495/-	

व्ययको विवरण

विवरण	विनियोजन	खर्च	कैफियत
चालु	59,69,62,200/-	50,91,70,974/88	85.29%
पुँजिगत	37,99,00,390/-	24,27,31,382/-	63.89%
जम्मा	97,68,62,590/-	75,19,02,806/88	76.97%

विगत पाँच वर्षको बजेटवास्तविक आय र खर्च विचको , तुलना

विवरण	वार्षिक बजेट	वास्तविक आय	खर्च	%
076/77	93,62,84,460/-	74,45,83,090/22	59,88,70,779/67	63.96
077/78	90,35,61,905/79	92,23,25,784/31	69,63,74,861/48	77.06
078/79	1,12,08,56,822/90	99,10,94,507/10	78,06,05,494/59	69.64
079/80	1,14,82,27,012/51	98,76,13,986/61	85,30,39,139/98	74.29
080/81	97,68,62,590/	86,35,52,847/05	75,19,02,806/88	76.97

विगत पाँच वर्षको चालु र पुँजिगत विनियोजन र खर्च विचको तुलना

विवरण	वार्षिक बजेट	विनियोजन		खर्च	
		चालु	पुँजिगत	चालु	पुँजिगत
076/77	93,62,84,460/-	44,84,49,000/- 47.89%	48,78,35,460/- 52.11%%	31,74,93,739/66 53.01%	28,13,77,040/- 46.99%
077/78	90,35,61,-/905	48,10,47,730/- 53.24%	४२,२५,१४,१७५७९/ 46.76%	४१,५२,३१,२८३९५/ 59.63%	२८,११,४३,५७७५३/ 40.37%
078/79	1,12,08,56,-/822	56,52,05,857/9 50.43%	५५,५६,५०,९६५-/ 49.57%	४६,२५,४८,०९२३५/ 59.26%	३१,८०,५७,४०२२४/ 40.74%
079/80	1,14,82,27,012/5	60,20,77,012/- 52.44%	५४,६१,५०,०००-/ 47.56%	५२,७८,७९,०१८०३/ 61.88%	३२,५१,६०,१२१९५/ 38.12%
080/81	97,68,62,590/-	59,69,62,200/- 61.11%	३७,९९,००,३९०-/ 38.89%	५०,९१,७०,९७४८८/ 67.72%	२४,२७,३१,८३२-/ 32.28%

प्रमुख चुनौतीहरु-समस्याहरुः/

आर्थिक प्रशासन शाखाले कार्य सम्पादनको सिलसिलमा महशुस गरेका चुनौतिसमस्या/हरुः-

- लेखाङ्कन तथा प्रतिवेदनको लागि रफ्तारमा प्रयोग भईरहेको सूचना प्रविधि सम्बद्ध प्रणालीहरुसँगै अगाडि बढ्नु (SuTRA, IPFMS, NAMS, PAMS, RMIS, e-TDS, EPF, CIT) ,तालुक निकायहरुबाट सपोर्ट र समन्वय कमजोर ,
- असारमा भुक्तानी लिनुपर्छ भन्ने मनोवृत्ति र प्रवृत्ति,

- उपभोक्ता समिति टोल विकास संस्था मार्फत कार्यान्वयन गरिने आयोजनामा उपभोक्ताको/ लागत सहभागिता सम्बन्धी प्रावधानको कार्यान्वयन यथार्थता तथा सोमा निर्माण ,व्यवसायीको संलग्नताको प्रश्न
- उपभोक्ता समिति टोल विकास संस्था मार्फत कार्यान्वयन हुने आयोजनामा न्यून/ विजकिकरण को कारण भुक्तानीमा सिर्जित जटिलता,
- ठुला रकमका आयोजना जस्तै टुक्रे साना आयोजनाहरुको कार्यान्वयनमा समेत एउटै विधि पद्धति र कानून पालना गर्नुपर्दा उपभोक्ता,टोल समितिहरुले व्यहोर्नुपरेको झन्झटता/
- निर्माण व्यवसायीको कमजोर व्यवसायिकताको कारणले आयोजना कार्यान्वयनमा भएको ढिलाई,

<u>नगरपालिकाको समग्र श्रोत व्यवस्थापन तर्फका चुनौति तथा सवालहरुः-</u>

- **संघ सरकारको वित्तिय हस्तान्तरणः-**
  - सशर्त अनुदानको बढ्दो स्वरुप ,
  - सशर्त अनुदानमा विनियोजित कार्यक्रमहरुको औचित्यता माथिका प्रश्न ,
  - वित्तिय समानीकरण अनुदानको घट्दो परिमाण तथा विनियोजित रकम पनि निकासा नभई कट्टि हुने डर ,
  - संघीय सरकारमा हुने फेरबदलबाट समानीकरण अनुदानको अशं घटबढ हुन सक्ने त्रास ,(वार्षिक बजेट वा राजश्व अनुमानको न्यूनतम प्रतिशत तोकी सोमा नघट्ने गरि स्थानीय तहलाई अनुदान हस्तान्तरण गर्नुपर्नेमा सो नभई तात्कालीन नेतृत्वको विवेकमा निर्भर हुनुपर्ने अवस्था विद्यमान(,
  - समपूरक र विशेष अनुदानमा नगरबाट माग पेश भएका प्राथमिकता प्राप्त आयोजना भन्दा बाहिर विनियोजन हुने बढ्दो प्रवृत्ति,
  - संघ सरकारबाट विनियोजन प्रतिबद्धता भईसकेकोले निर्माणको चरणमा प्रवेश गरेका आयोजनामा बजेट विनियोजन नभएका उदाहरण,
- **प्रदेश सरकारको वित्तीय हस्तान्तरण**
  - संघीय सरकारबाट वित्तीय हस्तान्तरण प्राप्त गरेर सोही रकम स्थानीय तहमा विनियोजन गर्ने प्रवृत्ति ,
  - प्रादेशिक विषयगत नीतिहरु कार्यान्वयनको लागि सबै स्थानीय तहमा एकिकृत प्रकृतिका कार्यक्रम सन्चालन गर्ने गरि सशर्त अनुदान विनियोजन गर्नुपर्नेमा

अस्थिर निरन्तरता नहुने पटके योजनाहरुमा सशर्त अनुदानको रकम विनियोजन , ,हुने प्रवृत्ति

- सशर्तमा विनियोजन गरि नगरपालिका मार्फत कार्यान्वयन गर्नुपर्ने कार्यक्रमहरु जिल्ला स्तरमा समानान्तर कार्यालय खडा गरि कार्यान्वयन गर्ने प्रवृत्ति बढ्दो , (सामाजिक विकास मन्त्रालय अन्तर्गतका अधिकतम कार्यक्रम घरेलु , (कार्यालयबाट कार्यान्वयन गरिने कार्यक्रमहरु
- समपूरक र विशेष अनुदानमा आयोजना स्विकृत गरी आयोजनाको प्रकृति अनुसार बजेट विनियोजन गर्नुपर्नेमा आयोजना नै नहेरि १ वर्षको लागि कार्यान्वयन हुने गरि तोकुवा रकम विनियोजन गर्ने प्रवृत्ति,

- **संघीय तथा प्रादेशिक राजश्व बाँडफाँटः-**
  - संघ सरकारमा संकलन हुने भ्याट र अन्तशुल्कको रकम मध्ये संघले 70% , 15 प्रदेशहरुले% र स्थानीय तहहरुले १५ प्राप्त गर्ने व्यवस्थामा स्थानीय % ,तहहरुबाट आफ्नो पक्षमा गरिनुपर्ने बहस
  - रोयल्टि बाँडफाँटमा संघीय सरकारबाट गरिने ढिलाई ,
  - मालपोत कार्यालयको जग्गामा रहेको न्यून मुल्याङ्कन र सोको कारण घरजग्गा रजिष्ट्रेशन दस्तुर प्राप्तिमा व्यहोर्नुपरेको घाटा,
- **स्थानीय आन्तरिक श्रोतः-**
  - दहत्तर बहत्तर श्रोतको अनुमान र यथार्थ (बालुवा ,गिट्टि ,नदिजन्य पदार्थ ढुङ्गा) ,प्राप्ति विच हुने फरकपना**अस्थिर स्रोतको रुपमा दहत्तर बहत्तर**,
  - राष्ट्रपति चुरे क्षेत्र भित्र रहेको कारण दहत्तर बहत्तर शुल्क संकलनमा थपिएको जटिलता ,
  - नगरपालिकाको मध्यवर्ति क्षेत्र भित्र संकलित दहत्तर बहत्तर शुल्कमा नगरपालिकाले गुमाएको राजश्व अधिकार ,
  - नदिजन्य पदार्थको चोरि निकासी नियन्त्रण,
  - घरबहाल कर संकलनको दायरा र यथार्थ प्राप्ति वीचको खाडल,
  - नगर क्षेत्रभित्रको जग्गाको स्वामित्व को कारण सम्पत्ती (ऐलानीको हिस्सा ठुलो) तथा बहाल विटौरी ,कर र मालपोत कर संकलनमा व्यहोर्नु परेको नोक्सानी कर संकलनमा रहेको जटिलता ,

- स्थानीय सरकार संचालन ऐनको व्यवस्था बमोजिम सामुदायिक बनबाट प्राप्त हुनुपर्ने १० प्रतिशत रकम नगरपालिकालाई नदिईएको अवस्था र अधिकार प्राप्ति तर्फको कमजोर बहस,